

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk IV –

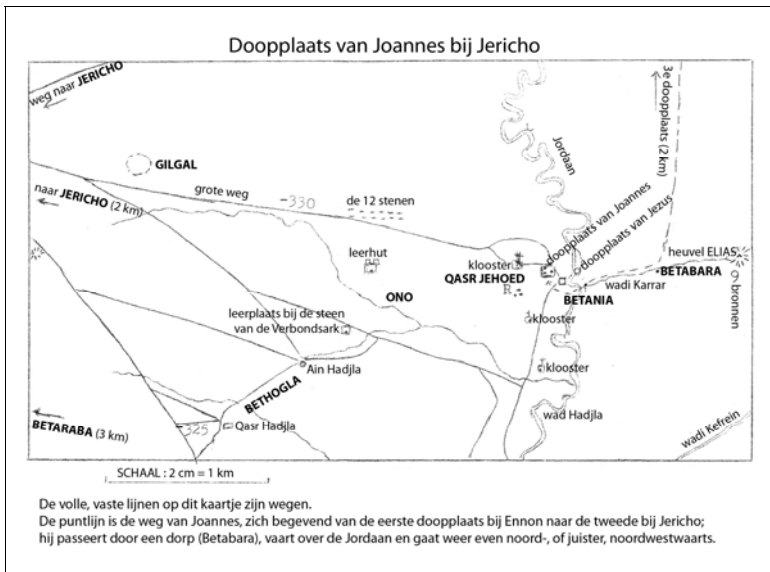
Vanaf Jezus' vasten tot na de bruiloft te Kana (van 6 december 1821 tot 5 januari 1822)

Jezus in de streek van de Beneden-Jordaan.

350.

6 december. –

Na het zegefeest in de vastenspelonk zag ik Jezus (in de nacht tussen 5 en 6 december) de spelonk verlaten en naar de Jordaan afdalen; de dageraad brak aan. Op dezelfde enge plaats waar Hij, 40 dagen geleden, de Jordaan overgevaren was (fasc. 11, nr. 337, 28 oktober), zette Hij zich weer over de stroom; er lag daar steeds een balkenvlot voor de overvaart; nochtans was dit niet de overzetplaats van de grote verkeersweg, maar een plaats van minder belang.

Jezus ging nu op de overzijde van de Jordaan afwaarts tot tegenover de doopplaats van Joannes. En zie! ik zag dat Joannes die preekte en doopte, aanstonds naar de overkant wees en degenen die hem omringden, luidop toeriep: “Ziet het Lam Gods, dat de zonden van de wereld wegneemt.”

Jezus verwijderde zich nu van de oever en richtte zich naar Betabara. (Voor Betabara, zie fasc. 10, nr. 276).

Ten zeerste wordt aanbevolen hier dat schone verhaal in het evangelie van Joannes, 1, 35-40 te lezen.

Andreas en Saturninus, die bij Joannes gestaan hadden, zetten zich haastig over de Jordaan op dezelfde plaats waar Jezus er over gevaren was. Één van de twee neven van Jozef van Arimatea en twee andere leerlingen van Joannes volgden eveneens. Na overgevaren te zijn ijlden zij Jezus achterna en ik zag dat Jezus zich omkeerde, hen tegemoet ging en *vroeg wat zij begeerden*. Andreas was buiten zichzelf van vreugde, omdat hij Jezus weergevonden had; hij vroeg Hem waar Hij woonde. *Jezus antwoordde dat zij Hem maar moesten volgen en Hij leidde hen in een herberg even buiten Betabara*; ze lag tegen het water (het beekje Karrar, en ongeveer 1 km van de Jordaan, fasc. 10, nr. 276, zie kaart hiervoor) en Hij bleef heden met deze vijf leerlingen te Betabara en nam met hen een maaltijd in de herberg.

Hij sprak met hen over het begin van zijn leerambt en vertrouwde hun toe dat Hij leerlingen wilde verzamelen. Andreas noemde Hem verscheidene van zijn bekenden en prees hen als geschikte kandidaten; hij noemde o.m. Petrus zijn broer, Filippus en Natanael.

Jezus sprak ook over de doop hier aan de Jordaan en zei dat sommigen van hen hier moesten dopen; zij antwoordden dat hier geen geschikte doopplaats was, tenzij waar Joannes doopte en dat men toch niet welvoeglijk zijn doopplaats kon innemen. *Hierop sprak Jezus hun over de roeping*

en zending van Joannes; zijn taak naderde definitief haar einde; Jezus bevestigde al wat Joannes over zichzelf en over de Messias gezegd had.

Jezus vertelde hun ook over zijn eigen voorbereiding in de woestijn tot zijn openbaar leerambt en over de voorbereiding die tot ieder gewichtige onderneming noodzakelijk is. Hij was zeer vriendelijk en vertrouwelijk met de leerlingen; niettemin betoonden zij een grote schuchterheid, eerbied en ootmoedigheid.

351.

7 december. –

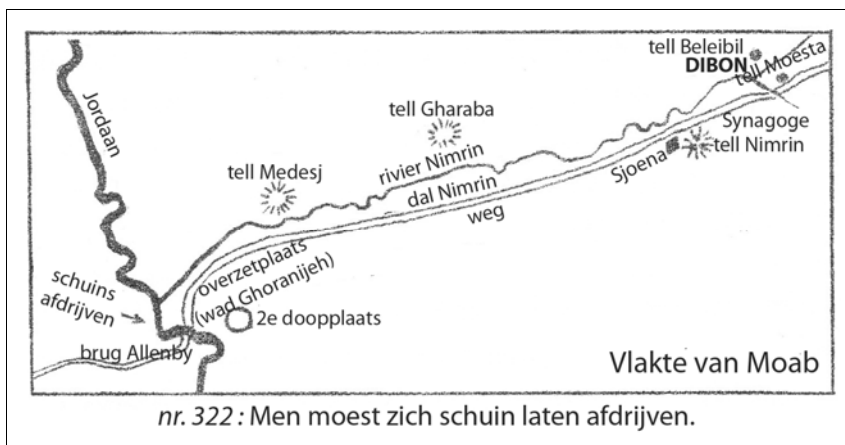
‘s Morgens ging Jezus met de leerlingen van Betabara naar de Jordaan tot de overzethuizen (Betania = boothuis) en *leraarde daar voor een vergaderde menigte*. Daarna stak Hij de Jordaan over en *predikte in een klein dorp*, een uur van Jericho, het bestond uit een twintigtal huizen.

Talrijke dopelingen en leerlingen van Joannes kwamen en gingen om Hem te horen en dan alles aan de Doper te berichten; het was tegen de middag, *toen Hij hier leerde*.

Jezus gaf aan verscheidene leerlingen opdracht om na de sabbat aan gene zijde van de Jordaan, ongeveer een uur stroomopwaarts van Betabara, weer een doopplaats in te richten of te herstellen, daar waar Joannes gedoopt had na Ennon verlaten te hebben en eer hij op de westzijde van de Jordaan tegenover Betabara doopte¹²³.

¹²³ De zienster schijnt hier te zinspelen op het feit vermeld in fasc. 10, nr. 276.

Toch zal wel een ander geval bedoeld zijn, daar Joannes dan niet zo ver naar het zuiden afzakte en ook op de westkant van de Jordaan kwam.

Men wilde hier voor Jezus een maaltijd bereiden, maar Hij verliet het dorp vóór het begin van de sabbat, vaarde weer over de Jordaan en keerde naar Betabara terug, waar Hij at en sloep in het huis van de synagoge-overste.

8 december; Sabbat. –

Jezus vierde de sabbat te Betabara, onderwees er in de synagoge en bleef er de gehele zaterdag (overnachtte dan ook wel weer in hetzelfde huis).

Deze doopplaats noemen wij de 'derde'; ze lag een groot uur ten noorden van Betabara, aan de zuidkant van de rivier Nimrin, bij de grote weg en op de noordoever van een Jordaanbocht (huidige namen: brug en wad Ghoranijeh, ook brug Allenby).

Op onze grote kaart 1 is die plaats, op grond van K.'s mededeling hier, 2^e doopplaats genoemd; beter noemen wij ze de 3^e.

Joannes installeerde zich op drukke verkeerspunten. Het hoogveld Gilgal ligt er tegenover.

9 december. –

Ik zag Jezus, vergezeld van Andreas, Saturninus, van veel volk en Joannes-leerlingen, naar de doopvijver trekken, ongeveer een uur ten noorden van Betabara aan de Jordaan en tegenover het gewest of hoogveld Gilgal gelegen. Joannes had daar een korte tijd gedoopt, voordat hij de algemene doopplaats dichter bij Jericho in gebruik had genomen; de leerlingen hadden die doopplaats weer in orde gebracht; de vijver was er niet zo ruim als die van Joannes bij Jericho; hij had een verheven rand met een kleine inlopende landtong, waarop de doopbedienaar stond; deze rand was door een kanaal of kleine gracht omgeven, waaruit het water in de vijver gelaten kon worden.

352.

Er zijn nu hier (in de vallei van de Beneden-Jordaan) niet ver van elkaar drie doopvijvers, nl.

- één boven (ten noorden van) Betabara,
- dan Jezus' doopvijver op het te voorschijn gekomen Jordaaneiland en
- de algemene doopvijver van Joannes (bij Jericho).

Bij de eerste (de nieuw ingerichte of derde) vijver aangekomen goot Jezus er een deel in van het doopwater uit de vijver op het eiland, waarin Hij gedoopt was. Andreas had dit meegebracht in een waterzak; daarna zegende Hij de vijver.

Allen die er de doop ontvingen, werden op een onverklaarbare wijze ontroerd en bewogen.

Andreas en Saturninus doopten; er had geen indompeling plaats; de dopelingen traden naast de rand in het water; men legde de handen op hun schouders en de doopbedienaar schepte driemaal met de hand water op hen en **doopte hen in de naam van de Vader en de Zoon en de H. Geest.**

Joannes deed het anders; hij gebruikte een bekken (of kleine schaal) met drie groeven, waaruit het water zich in drie stralen op het hoofd uitstortte. Hier lieten zich zeer vele mensen dopen, vooral uit Perea.

Jezus hield een preek op een kleine, met gras begroeide heuvel, die in de nabijheid lag; Hij handelde over de boetvaardigheid en de doop van de H. Geest; Hij zegde o.m. "Mijn Vader heeft bij mijn doop de H. Geest nedergezonden en gezegd: Dit is mijn geliefde Zoon, in wie Ik mijn welbehagen heb. Doch dit zegt Hij ook tot allen die Hem beminnen en berouw over hun zonden hebben. En op allen die gedoopt worden in de naam van de Vader, van de Zoon en van de H. Geest, stort Hij zijn H. Geest uit en dan zijn zij allen zijn zonen in wie Hij welbehagen heeft; want Hij is de Vader van allen die zijn doop ontvangen en daardoor voor Hem geboren worden."

353.

Het bevremdt me telkens opnieuw hoe dit alles in het Evangelie zo kort verhaald is (als volgde alles onmiddellijk op elkaar), en hoe b.v. volgens het evangelie, Andreas na op aanwijzing van Joannes Jezus teruggevonden te hebben, aanstonds Petrus ontmoet en hem bij Jezus brengt, ofschoon Petrus alleszins niet daar, maar in Galilea was (Joa. 1, 41-42). Nog vreemder komt het mij altijd voor – om een ander voorbeeld te geven – dat na Jezus' intocht in Jeruzalem, die wij op Palmenzondag herdenken, in het Evangelie zo spoedig het laatste avondmaal en het Lijden volgt, ofschoon ik tussen Intocht en Passie zo vele onderrichtingen van Jezus hoor en zo vele dagen zie verlopen. – Hierom geloof ik dat Jezus hier nog wel veertien dagen zal vertoeven, alvorens naar Galilea te gaan¹²⁴.

¹²⁴ Alles in het evangelie kort verhaald. – Vergeleken bij de verhalen van K. Emmerick, zijn het inderdaad maar een betrekkelijk klein aantal, hoewel zeer voorname gebeurtenissen uit het leven van Jezus.

Andreas was eigenlijk nog niet als leerling aanvaard; Jezus had hem niet geroepen; hij was uit eigen beweging gekomen en hij had zich aangeboden en zijn verlangen bij Hem te zijn, te kennen gegeven. Hij is begeriger en gereder voor Jezus' dienst dan Petrus. Deze dacht zeer licht: "Daartoe ben ik te gering; dat gaat mijn krachten en bekwaamheden te boven", en daarmee keerde hij tot zijn bezigheden terug. Ook Saturninus en de twee neven van Jozef van Arimatea, Aram en Temeni, hadden zich uit eigen beweging bij Jezus gevoegd.

Er zouden nog vele andere leerlingen van Joannes, wiens doopplaats nu minder en minder bezocht werd, tot Jezus gekomen zijn, zo niet enige eigenzinnige leerlingen van Joannes, die Jezus als een concurrent van hun meester beschouwden, hen daarvan weerhouden hadden. Zij klaagden gedurig bij Joannes over de handelwijze van Jezus; zij meenden dat Jezus, met hier te laten dopen, inbreuk op Joannes' rechten maakte en zich geen doop aan te trekken had. Joannes had de grootste moeite om hen hun kortzichtigheid te doen inzien; hij zegde hun dat zij zich zijn woorden moesten herinneren; hoe hij het hun sedert lang voorop gezegd had dat hij slechts de weg bereidde en dat zijn taak nu binnenkort, zodra de wegen bereid waren, een einde zou nemen. Maar zij hielden buitengewoon van Joannes en zij konden zich met dit vooruitzicht niet verzoenen.

Er was heden reeds zulk een gedrang bij de doopplaats van Jezus, dat *Hij tot de leerlingen zei dat ze morgen verder zouden gaan.*

Bij Joannes vinden wij hier juist heel kort achtereen de uitdrukking: '*altera die*' en '*in crastinum*', d.i. de volgende dag, tot driemaal toe (1, 29. 35. 43).

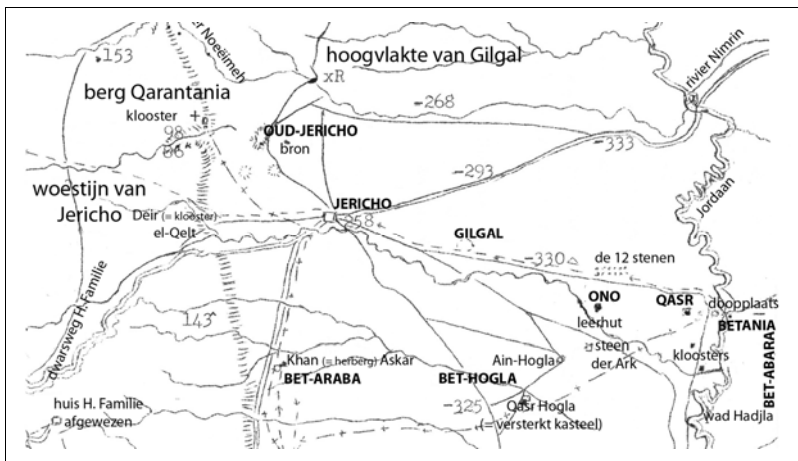
Het is duidelijk dat hierdoor te verstaan is: een andere keer, niet lang daarna. Een spreekwijze die ook voorkomt in het Oude Testament.

Jezus te Ofra (= eigenlijk Afara, Afra).

354.

10 december. –

Jezus heeft weer bij de synagoge-overste te Betabara overnacht. Ik zag Hem vanmorgen vroeg met een twintigtal reisgezellen, waaronder Andreas, Saturninus, Aram en Temeni Betabara verlaten; zij voeren over de Jordaan op de gewone, gemakkelijke overzetplaats (Betania), lieten Gilgal rechts en begaven zich naar de stad Ofra, die in een nauw bergdal zeer verborgen ligt.

Over deze stad kwamen gestadig mensen uit de streek achter Sodoma en Gomorra die met koopwaren op kamelen naar de oostzijde van de Jordaan trokken en zich door Joannes lieten dopen.

Er liep hier (te Ofra) een dwarsweg uit Judea naar de Jordaan; de stad¹²⁵ lag overigens zeer vergeten, ongeveer drie of vier uren van

¹²⁵ **De stad Ofra = Taiyibeh.** – Hier hebben wij te maken met het Ofra, waaraan een woestijn haar naam ontleend heeft. Ofra is reeds genoemd, b.v. fasc. 9, nr. 226 (voetnoot 34) en nr. 233, enz.

de doopplaats van Joannes, maar niet zo ver dunkt me, van Jericho en een uur of zeven van Jeruzalem; ze lag koud (wegens de diepe ligging), want ze had niet veel zon; ze was overigens goed gebouwd.

De inwoners waren tamelijk rijk en genoten de welstand van kramers, koophandelaars, tollenaars en smokkelaars; het kwam me voor dat zij uit de hierlangs reizende karavanen alle mogelijk voordeel trachtten te trekken; zij waren niet tegen de godsdienst, maar lieten er zich weinig aan gelegen liggen, gelijk dit nog wel het geval is met kramers en hoteliers, wien het al in de mond vliegt. In deze stad ben ik nog niet geweest en ook Jezus heb ik er tot nog toe nooit gezien; zij hadden er zich ook niet veel met de doop van Joannes bekommerd; zij hongerden niet naar de zaligheid; alles was hier gelijk in een plaats waarvan men pleegt te zeggen: er is veel nering.

Toen zij de stad naderden, zond Jezus de neven van Jozef van Arimatea vooruit; *zij moesten de sleutels van de*

De naam betekent gazelle, hinde en ook bevalligheid. In het Arabisch overgezet, luidt hij et-Taiyibeh. De stad ligt 20 km ten noordoosten van Jeruzalem.

De woestijn Ofra strekt zich uit vanaf Taiyibeh in het noorden tot Mikmas en Giba in het zuiden.

Dat hier hetzelfde Ofra bedoeld is als in fasc. 9, nr. 226 (voetnoot 34) blijkt duidelijk uit meerdere bijzonderheden welke K. zowel hier als verder in fasc. 18, nr. 764 erover meedeelt. De ligging brengt zij in verband met Korea en Silo, wijst het aan in een diepte, een bergvallei; het ligt verborgen. Inderdaad, het ligt aanzienlijk dieper – hoewel op een niveau van 860 m – dan andere bergen er omheen in 't westen en 't noorden: 901 m, 907 m, 1004 m, 920 m, 957 m.

De naam luidt ook: Efram, Efraïm, Efron. Dit is een tweevoudvorm, wat wel zal wijzen op het feit dat de stad uit twee delen bestond. Het ene lag op een heuveltop, het andere, 600 m van daar lag in een zuidwaarts afdalende vallei en kon dus als 'verborgen gelegen' beschouwd worden, bijzonderheid waarop K. de nadruk legt. 's Avonds had het reeds vroeg geen zon meer. Hier ligt de ruïne van een oud-christelijke kerk, die best mogelijk gebouwd was ter herinnering aan Jezus' verblijf op deze plaats. Zie ook schets in fasc. 18, nr. 764.

synagoge gaan vragen en de mensen tot de preek oproepen, die Jezus wilde houden. Hij gebruikte die twee altijd voor zulke boodschappen omdat zij de omgangsvormen kenden, minzaam en beleefd waren.

Bij Jezus' intrede in de stad liepen er bezetenen en krankzinnigen rond Hem en riepen van op een afstand "Daar komt de Profeet! de Zoon Gods! Jezus Christus! onze vijand, Hij zal ons verdrijven!" *Jezus legde hun op te zwijgen en zich rustig te houden.* Nu werden zij allen stil en volgden Hem naar de synagoge die bijna aan het ander einde van de stad gelegen was.

Binnengetreden leraarde Jezus tot 's avonds toe en ging er slechts eenmaal uit om een verkwikking te nemen; Hij handelde over de nabijheid van het Rijk Gods en over de noodzakelijkheid van de doop en Hij waarschuwde de burgers zeer streng om uit hun lauwheid en valse gerustheid te ontwaken, indien zij Gods strafgericht wilden ontgaan. Hij hekelde ook zeer krachtig hun woeker, sluikhandel en al zulke zonden die eigen zijn aan tollenaars en marketenters.

De inwoners spraken Hem niet tegen, maar zij waren toch niet zeer ontvankelijk noch met Jezus ingenomen, want zij waren te verslaafd aan hun bedrijf. Toch trof zijn woord er enigen, die zich dan ook bekeerden. Zo kwamen er 's avonds meerdere, zowel aanzienlijke als geringe personen, tot Hem in de herberg; zij waren vast besloten zich te laten dopen. Ook gingen zij reeds in de eerstvolgende dagen tot Joannes.

Jezus sliep hier in de herberg.

355.

11 december. –

Heden verliet Jezus Ofra en ging 's morgens met de leerlingen naar Betabara terug; zij verdeelden zich op de weg: *Hij zond*

Andreas met het grootste deel van hen vooruit op de weg die zij in het naar hier komen hadden gevolgd. (Nu hadden zij dus Gilgal links en passeerden voorbij de Steen van de Ark). Jezus zelf met Saturninus en de neef van Jozef van Arimatea – me dunkt dat er maar een van beide bij Hem was – ging meer in de richting van Joannes' doopplaats (kwam voorbij de 12 stenen) en trok langs dezelfde weg waar Joannes, kort na Jezus' doop, zijn getuigenis voor Jezus uitgeroepen had. Doch ditmaal had er niets opvallends plaats. Op deze weg die naar de overzetplaats van de Jordaan leidde, trad Jezus nog in enige huizen, onderrichtte de mensen en spoorde hen aan tot de doop.

Pas 's namiddags kwamen zij weer in Betabara aan en nog dezelfde dag zag ik *Jezus op de doopplaats dopelingen voorbereiden en Andreas en Saturninus hen dopen.* Daar de lieden die tot de doop komen, telkens andere zijn, *zo komt de inhoud van Jezus' voorbereidingswoord meestal op hetzelfde neer en wel op deze hoofdgedachte dat zijn hemelse Vader tot ieder boetvaardige gedoopte zegt: "Dit is mijn geliefde zoon" en dat alle gedoopten zijn kinderen worden en nog meer soortgelijks* (cfr. nr. 352).

De meeste dopelingen waren hier uit het land van de viervorst Filippus, die een goedig man was; zijn onderdanen leefden in een tamelijke voorspoed en hadden er daarom tot nog toe weinig aan gedacht zich te laten dopen.

's Avonds zegde K. buiten alle samenhang dat Jezus na zijn vasten hier nog ongeveer 20 dagen verbleef: "Zodus, besloot zij, nog 14 dagen en dan begeeft Hij zich naar Kana waar zijn Moeder op Hem wacht."

Rondreis in Oost-Jordaanland te Dibon.

356.

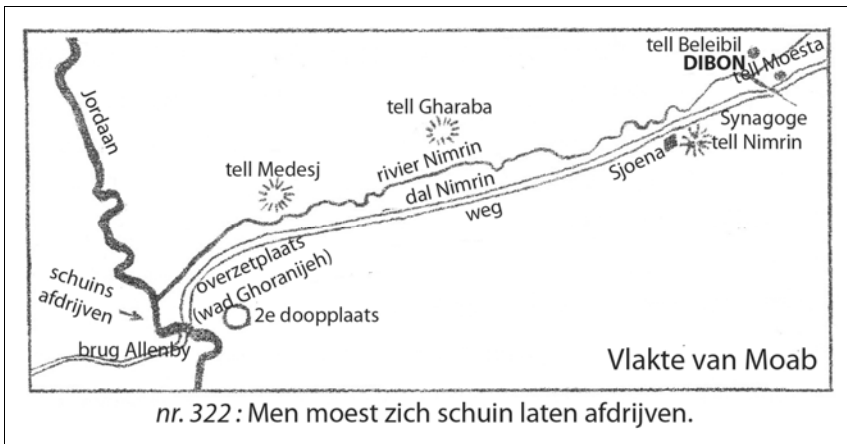
12 december. –

Wegens zware ziekte kon Katarina eerst in de avond van de volgende dag (13 december) verhalen wat zij zich van Jezus' handelingen op heden, 12 december, herinnerde.

Jezus is heden (12 december) met drie leerlingen uit Betabara opwaarts getrokken, om naar de stad te gaan, waar Hij op 15 oktober met het begin van het loofhuttenfeest aangekomen was (fasc. 11, nr. 324-325). Hij ging namelijk naar Dibon.

Hij leerde onderweg in verscheidene gehuchten.

Nabij de stad (wanneer Hij de huizenrij in het lange dal voorbij was), *leerde Hij in de synagoge*, die op enige afstand van de eigenlijke stad gelegen was in het dal, waar Hij op het loofhuttenfeest doorgewandeld was (fasc. 11, nr. 322).

Hij overnachtte een weinig van daar in een herberg, afdak of stalwoning, waarin allerlei veldarbeiders uit het gewest hun eten en onderkomen kregen.

Men zaait hier reeds aan de zonnkant, de vruchten zullen omstreeks Pasen rijp zijn en zij hebben eerst onlangs een deel van de opgestapelde voorgaande oogst binnengedragen (fasc. 11; nr. 301, voetnoot 96). *Jezus vertelde in de synagoge en voor de veldarbeiders de parabel van de zaaier en legde hun die uit; Hij legde de parabelen niet altijd uit.* Voor de Farizeeën vertelde Hij die vaak zonder enige verklaring (Mt. 13, 11-16).

13 december. –

Heden de 13^e december, *onderrichtte Jezus de mensen hier nog op dezelfde wijze.* Andreas, Saturninus en andere leerlingen, die gisteren bij Betabara gedoopt hadden, zijn heden naar Ofra teruggegaan, om daar de personen, die door Jezus' vermaningen tot betere gevoelens gebracht waren, in hun goede gesteldheid nog te versterken.

In de woning, waar Jezus zich bij Dibon ophield, hebben de vrouwen van de arbeiders hun apart verblijf, om er de spijsen voor hen te bereiden; het zijn allen goede lieden die een eenvoudig leven leiden. De bewoners van de omliggende plaatsen zijn Jezus minder gunstig gezind, omdat Hij te Dibon en niet bij hen tijdens het loofhuttenfeest vele zieken genezen heeft.

Jezus is nu eigenlijk niet in Dibon zelf, ook niet bij de tollenaars die nader bij de Jordaan wonen, maar (tussen beide) in een dal (Nimrin), dat wel 3 uren lang is.

Jezus te Elal (Eleale).

358.

14 december. –

Jezus verliet heden de herberg bij Dibon. Deze huizen staan verspreid in het dal dat zich tussen Dibon en de Jordaan uitstrekt

en wel 3 uren lang is. Hij trok zuidwaarts en kwam op een weg die van de Jordaan oostwaarts leidde; hij liep wel 2 uren meer zuidelijk dan (de 2^e helft van) de weg die Jezus gevolgd was om van Betabara naar Dibon te gaan.

Ongeveer 3 uren van Dibon kwam Hij in een dorp met een zonderlinge naam; ik kon in het begin niet geloven dat het dorp zo heette.

Bestaat er wel zulk een dorp? Ik vond het een zeer curieuze naam, om de volgende reden. Wanneer wij als kinderen de koeien naar de weide dreven, riepen wij elkander over het veld toe: “Helo! Helo!” Ook moest ik de naam meermalen horen, eer ik hem kon aannemen! Wat nu, dacht ik, dat is toch “Helo! Helo!” gelijk de kinderen riepen, wanneer zij de koeien buiten lieten, (*as die Kinner rupen, wann se Kùh utlieten?*) In ons boerendorp overal, riepen wij dan altijd over de akkers heen onze vriendinnetjes toe dat ook zij met hun koeien hier of daar heen moesten trekken en zij schreeuwden mij dan terug: “Helo! Helo! Anne Kathrinken Emmericke, wil je meegaan naar het waterwad, haast je dan! Helo! loh! loh!”

De zienster galmdde dit uit op een zingende toon als die van een koehoorn en zij noemde de namen van al haar vriendinnetjes uit haar kinderjaren. Met heimwee dacht zij terug aan die schuldeloze onbezorgde kindertijd!

Jezus kwam met een zevental leerlingen te Elal aan¹²⁶; er moeten, meen ik, nog enige tot Hem gekomen zijn, die ik vergeten was.

¹²⁶ **Elal, Elale, Eleale = el-Aleh = el-AI.** – De Hebreeuwse naam el-Aleh betekent: ‘het Hoge’, ‘hooggelegene’. Zijn niveau is 934 m; het ligt 5 à 6 uren ten oosten van Jezus’ doopplaats, 1 uur ten noordoosten van Hesebon (Chesbon, el-Hesban).

Men vindt dit dorp, evenals de andere nu door Jezus bezochte plaatsen, op grote kaart 1.

El-Aleh werd door Mozes aan de stam Ruben toegekend (Num. 32, 3. 37) Tot heden toe heet het bij zijn Arabische naam el-AI. Zo heet nu ook een hedendaagse Israëliische vliegmaatschappij.

Andreas, Saturninus en andere, die naar Ofra gegaan waren (vorig nr. 357), zijn op de terugweg, naar nog ergens elders gegaan; nu zullen zij straks bij Jezus aankomen. Jezus nam weer zijn intrek bij de synagoge-overste.

De vrijdagavond met het begin van de sabbat, *leerde Hij in de synagoge over een parabel van boomtakken die, door de wind bewogen, hun eigen bloesems afschudden en geen vruchten dragen. Ik weet daar alleen nog van dat Hij daardoor de inwoners er over wilde berispen dat de meesten onder hen, na de doop van Joannes ontvangen te hebben, zich niet beterden en de bloesems van de boetvaardigheid door de eerste de beste wind van zich lieten afschudden en geen vruchten voortbrachten.* De inwoners waren hier zo. Jezus koos klaarblijkelijk deze gelijkenis, omdat de boomvruchtenteelt hun hoofdbestaansmiddel was¹²⁷. Zij moesten het fruit verre dragen om het te verkopen, want hun dorp was ver van de verkeerswegen afgelegen. Zij vervaardigden ook dekens en grof breiwerk in het groot.

Jezus had tot nog toe geen tegenspraak ontmoet: de mensen in Dibon en overal in dit gewest waren Hem zeer genegen en herhaalden telkens opnieuw dat zij nooit zulk een leraar gehoord hadden; de oudjes onder hen vergeleken Hem met de profeten; zij

¹²⁷ Boomvruchtenteelt. – Nu nog zijn ze een bestaansmiddel voor de dorpelingen. Deze teelt is overigens eigen aan geheel Gilead, waar de vijg, peer, appel, oranje, citroen, granaat, amandel, perzik, abrikoos en pruimenbomen weelderig in de tuinen en langs de rivieren en beken groeien (D.B. Galaad, k. 50). Ook zijn het vruchten van prima kwaliteit.

Wij willen hier nog eens terugwijzen naar de bemerking die in fasc. 11, nr. 301, voetnoot 95 gemaakt is, op *de eigenschap van Jezus om de mensen en de zielen te onderrichten naar aanleiding van de omstandigheden, hun bezigheden, de omringende voorwerpen.*

Ginds haalden wij een woord van Jezus aan, die zich dus goed van die eigenschap bewust is. Hij volgt ze overigens tot heden toe in zijn omgang met de zielen.

hadden immers hun grootouders vaak de leer en prediking der laatste profeten horen roemen.

Jezus heeft onlangs iemand tot zijn Moeder te Kana gezonden met de boodschap wanneer Hij bij haar zal komen. Van Jeruzalem was er (sedert zijn vasten) nog geen enkele bij Hem geweest, maar van degenen die Hem vergezeld hadden, nadat Hij de doop van Joannes ontvangen had, waren de meesten te Betabara weer bij Hem gekomen en gingen van Jezus naar Joannes heen en weer.

15 december; Sabbat. –

Op zaterdag, 15 december, *sloot Jezus te Elal de sabbat.*

Jezus te Betjesimot.

359.

16 december. –

Jezus ging op zondag, 16 december, zowat drie uren westwaarts naar Betjesimot, een stad aan de morgen- en zonnkant (zuidoostkant) van een berg of heuvel (VOORREDE, nr. 4), bij een riviertje en een klein uur van de Jordaan. Op de weg daarheen zijn Andreas, Saturninus en nog andere leerlingen tot Hem teruggekomen (cfr. nr. 358, 4^e alinea) van bij Joannes en *ik hoorde onderweg de Heer met hen over de kinderen van Israël spreken, die hier in de vlakte van Moab gekampeerd hadden* (Num. 33, 49). *Hij vertelde hun hoe Mozes en Josuë hen toegesproken hadden; Hij paste dit op de tegenwoordige tijd en op zijn eigen leer toe.* Betjesimot is niet groot, maar vruchtbaar, vooral in wijn.

Op het ogenblik dat Jezus aankwam, had men zo even een groep bezetenen, die samen in een gesticht opgesloten waren, laten

buitenkomen. Dezen begonnen nu te razen en te schreeuwen:
“Daar komt Hij, de Profeet! Hij wil ons verdrijven!, enz.”

Jezus wendde zich tot hen en gebood hun te zwijgen; hun boeien zouden afvallen en zij moesten Hem naar de synagoge volgen. Nu braken aanstonds hun boeien door een wonder en zij werden zeer stil; zij wierpen zich voor Jezus neer, dankten Hem en volgden Hem naar de synagoge. *Jezus leerde daar in parabelen over de vruchtbaarheid van de wijnstok.* Daarna bezocht en genas Hij ten huize vele zieken. Het dorp ligt niet aan een verkeersweg; de mensen moeten hun vruchten zelf naar de markt brengen.

17 december. –

Ook op maandag de 17^e december genas en *onderwees Jezus hier nog*¹²⁸.

Jezus te Samaria 3 op de Westoever.

360.

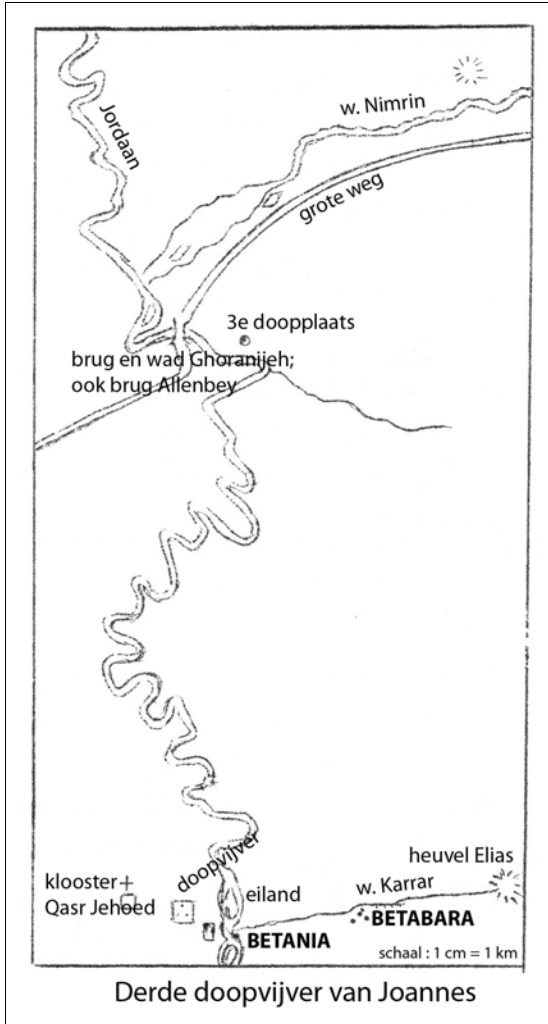
18 december. –

De mensen van Betjesimot smeekten Jezus dringend toch nog wat bij hen te blijven, omdat Hij na zijn terugkeer uit de woestijn zijn eerste genezingen bij hen gedaan had.

Maar nochtans vertrok Hij heden met Andreas, Saturninus, de neven van Jozef van Arimatea en de overigen, d.i. met in het geheel ongeveer 12 reisgezellen. Hij wendde zich schuin naar het noorden (noordwesten) en kwam na twee uren gaans aan de

¹²⁸ Het dorp, 2 km ten noordoosten van de Dode Zee, heet Soeëimeh. In de VOORREDE haalden wij de naam Betjesimot aan als voorbeeld hoe samengestelde namen een of meer onderdelen kunnen verliezen: in dit geval: ‘BET’, ‘JE’, ‘OT’; blijft Soeëimeh.

algemene openbare overzetplaats (waarschijnlijk wad Ghoranijeh, bij de 3^e doopplaats), waarnaar de heerbaan van Dibon geleidde en waarlangs Hij, juist voor het loofhuttenfeest, uit het gewest Gilgal naar Dibon gereisd was (op 14 oktober ll., fasc. 11, nr. 322).

Men moest hier nogal lang varen, omdat wegens een steile oever de landingplaatsen niet recht tegenover elkander lagen; men kon dus niet aanlanden tegenover de plaats van waar men afgevaren was. (Zeer duidelijk is de overzetplaats Ghoranijeh bedoeld bij de derde doopplaats, fasc. 11, nr. 322).

Op de westzijde zag ik hen nog ongeveer een uur in de richting van Samaria over de voet van een berg in een dorpje gaan, dat in een rij huizen zonder school bestond¹²⁹. Enige uren van hier naar het westen (meerdere uren naar het noordwesten) ligt in een berghoek de plaats waar Jezus op 23 en 24 oktober de Esseen Jairus bezocht (fasc, 11, nr. 331). Dit dorp hier (Samaria) was uitsluitend door herders en eenvoudige mensen bewoond, die nagenoeg als de herders bij Bethlehem gekleed waren. *Jezus preekte hier op een verheven plaats; onder de blote hemel was daar een leerstoel opgericht.* De inwoners hadden de doop van Joannes ontvangen.

Reis naar Galilea. – Jezus te Silo.

361.

19 december. –

In de avond van de 19^e december zag ik Jezus aangekomen te Silo op de hoogte van een zacht opstijgende berg. Silo is een half verwoeste stad. Ik bemerkte dat aan haar poorten grote gebroken

¹²⁹ Hier is geen sprake van de provincie of stad Samaria, maar van een uitgestrekt en verspreid dorp in de Jordaanvlakte; het bestaat nog hedendaags uit 3 gehuchten, 1 km van elkaar in een driehoek gelegen, die alle drie de naam es-Soemra (Samaria) dragen.

Als Jezus over de voet van een berg er naartoe gaat, dan is de oeverberg en hoger vallei van de Jordaan bedoeld.

Respectievelijk liggen deze 3 gehuchten zowat 5 km en 6,5 km en 8 km van de brug of plaats waar Jezus over de Jordaan gevaren is. Hij gaat dus in de richting van Samaria en bezoekt, veronderstellen wij, het dorp Samaria of het 1^e der 3 gehuchten.

deuren hingen. Op enige afstand van de stad lag een verwoest Essenerklooster en stond ook, naar ik zag, een ander gebouw niet ver van de ingang van de stad, waarin de Benjamieten eens vele jonge dochters opgesloten hadden, die zij op een loofhuttenfeest geschaakt hadden (Recht. 21, 15-24).

De synagoge van Silo lag zeer hoog, op het hoogste punt van de stad. Van daar kon men buitengewoon verre zien; het vergezicht omvatte de bergen van Jeruzalem, het Meer van Galilea en vele andere bergen¹³⁰.

¹³⁰ **Silo = Seiloen.** – Een kort woord over Silo. – Zodra het Beloofde Land in bezit genomen was, maakte Josuë Silo het centrum van zijn activiteit.

Hij wees het ook aan tot **standplaats van de Tabernakel en de Ark.** Een eerste voorname handeling te Silo was de verdeling van Kanaän onder 7 stammen (cfr. Jos. 18, 1. 8-10; 21, 2; 22, 12).

Drie eeuwen bleef Silo het hart van het politiek en godsdienstig leven van de natie. Een stenen gebouw verving of overdekte de oude Tabernakel. Op de hoogfeesten trokken de Israëlieten naar Silo (cfr. 1 Sam. 1, 3), gelijk later naar Jeruzalem. Dit duurde tot de oorlog tegen de Filistijnen onder de hogepriester Heli (1 Sam. 3).

Tijdens gevechten viel **de Ark** in de handen van de vijanden, die haar evenwel noodgedwongen teruggaven. Toch kwam ze nooit meer te Silo terug en bleef lang zonder vaste woonplaats, terwijl **de ledige Tabernakel** verviel en verwaarloosd was.

“Gaat zien naar mijn Heiligdom te Silo; waarschuwde God Jeruzalem, wat Ik, wegens de boosheid van mijn volk Israël, er mee gedaan heb. Ik zal handelen met de tempel gelijk met Silo.” (Jerem. 7, 12-13; 26, 6-9; Ps. 77, 60).

Silo wordt algemeen vereenzelvigd met Seiloen, een ruïne op een heuvel in het bergland in Midden-Palestina, 40 km ten noorden van Jeruzalem. De naam is dezelfde.

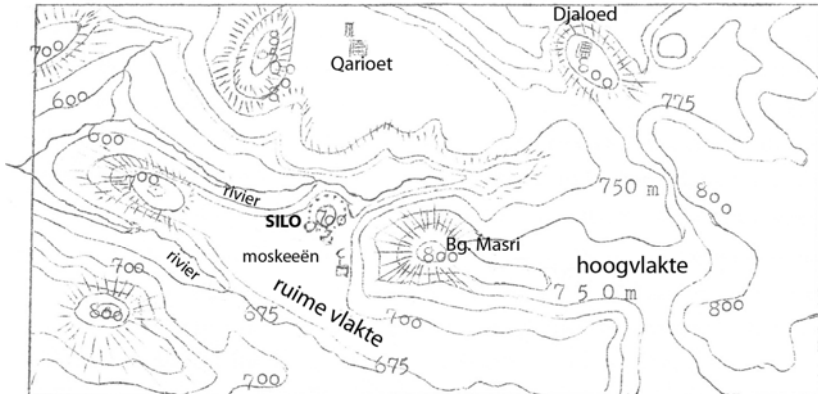
Hier is het dat wij nu Christus zien komen, of dat wij komen met Hem. Toen was de ondergang en verlatenheid van de stad reeds ver gevorderd.

Sedert eeuwen is de plaats een ruïneveld, dat een deel van de kruin en de zuidelijke helling van de ronde, bescheiden heuvel bedekt.

Rondom is hij door hogere bergen omgeven en zelf kan hij beschouwd worden als een voorheuvel die behoort tot de naburige oostelijke berg.

De inwoners schenen mij niet goed; zij waren hovaardig, laatdunkend, onverschillig en vol zelfvertrouwen.

Ten zuiden en ten westen ontrollen zich wijdsse vlakten, geschikt voor de samenkomsten van het ganse volk op een landdag (Cfr. Jos. 18, 1).

Schets van de ligging van Silo, hoog, in een wijds amfiteater van bergen, met uitzicht op een uitgestrekte groene vlakte of vallei en hellingen, met beperkt vergezicht tussen de bergtoppen.

De enkele hoogtegetallen geven een idee van het reliëf.

Alleen op de top van de moederberg geniet Silo een onbeperkt vergezicht.

De plaats vertoont alle kentekenen van een zeer hoge oudheid. Nochtans brachten de opgravingen, die ondernomen werden aan de zuidkant van de heuvel, waar men de standplaats of bouwresten van **de Tabernakel** hoopte te ontdekken, niets aan het licht. Hierdoor ontstond zelfs twijfel of eigenlijk Silo hier voorhanden was.

Maar Katarina wijst ons het heiligdom aan op het hoogste van de heuvel, van waar men over de hele vlakte kilometers ver ziet.

In overeenstemming met deze aanduiding zegt Meisterman: "Ten noorden van de aanzienlijke ruïnes of stadsresten, d.i. op de hoogste top van de heuvel ziet men een mooi rondvormig platform of terras dat een geheel geschikte situs voor een heiligdom is." (Guide, 502).

Als de naam Silo zich niet naar de heuvel Seiloen verplaatst heeft, m.a.w. als de heuvel altijd zo geheten heeft en werkelijk het oude Silo gedragen heeft, dan heeft men van daar niet het onbeperkt uitzicht dat K. aan Silo toekent, maar om dat uitzicht te genieten moet men de nabije berg Masri bestijgen, waarvan Seiloen een voorheuvel is en waarmee het als één beschouwd kan worden.

Is boven op die berg misschien niets van Silo terug te vinden?
Een onderzoek ware de moeite waard.

Ik zag Jezus met zijn reisgezellen, die wel met twaalven konden zijn, Saturninus en Andreas inbegrepen, in een groot huis hun intrek nemen. In dat huis schenen vele Farizeeën en schriftgeleerden te wonen; althans hielden zij zich daarin op, want rond Hem zag ik er wel 20 verzameld in hun lange klederen met gordels en lange, neerhangende harige stroken stoffe aan de mouwen.

Ik geloof dat Hij hier tegenspraak zal hebben, want zij hielden zich alsof zij Hem niet kenden en, om Hem onderduims te treffen, stelden zij Hem schimpvragen zoals deze:

- “Wat mag er nu aan de hand zijn, meent U?
- Waar wil die verwarring, waar we nu getuige van zijn, naartoe?
- Wat gaat daaruit voortkomen?
- Nu zijn er reeds twee dopen, die van Joannes en dan nog een van een zekere Jezus, een timmermanszoon uit Galilea. Kan U voor ons geen opheldering daarin brengen en ons zeggen welke van beide dopen de goede, de orthodoxe is?
- Men verneemt nu bovendien dat andere vrouwen, bij voorbeeld, een weduwe en haar twee zonen – ik ben nu hun naam vergeten – zich bij de moeder van die timmermanszoon hebben aangesloten; deze trekt met haar aanhangsters overal rond en werft volgelingen voor haar Zoon.
- Hebben wij nu wel nieuwigheden nodig en wel zulke nieuwigheden?
- Hebben wij de belofte en de Wet niet?”

Zulke valse taal en smaadwoorden flaptten zij er niet zo ruw en onbehouden uit, maar afgerond en met een verfijnde leugenachtige vriendelijkheid jegens Jezus en ik dacht daarbij aan de geveinsde beleefdheid, de valse belangstelling, waarmee bespiedende, zogenaamd verlichte geleerden de hatelijke smaad verbloemen, die zij mij op mijn kruisweg aandoen.

Het huis waarin Jezus te Silo herbergt, is een huis waarin reizende leraars en profeten het recht hadden te verblijven; het maakte deel uit van het gebouwencomplex met de woningen en scholen van de Farizeeën en Sadduceeën van deze plaats; het was als een seminarie; het lag niet ver van het hoogste punt van de berg, waar oudtijds **de Verbondstent en Ark** gestaan hadden.

Die hoogste top was als een aparte, steile rots en had boven een grote vlakke, wellicht met een uitgestrektheid, dunkt mij, als die van Dülmen, mijn woonplaats.

Er was daar een grote ruimte, met een half verwoeste muur omgeven, en daarin lagen de aanzienlijke, verwoeste grondslagen van een stenen gebouw, dat eertijds boven de heilige tent opgericht was. Misschien was het eertijds ook maar een prachtige ringmuur, die een vrije plaats of binnenhof omgaf. Waar **de Verbondsark eertijds** gestaan had, was onder een dak dat op open bogen rustte, een kolom gelijk die te Gilgal, en onder deze kolom was, zoals daar, een soort van groef in de rotsgrond en daar had **de Verbondsark** gestaan.

Er was ook een synagoge op diezelfde ommuurde hoogte, en niet verre van de plaats der Verbondsark was een offerplaats en een overdekte groef, waarin zij de onreinheden wierpen, die van de geslachte offerdieren voortkwamen. Ik hoorde inderdaad dat zij hier nog drie- of viermaal in het jaar mochten offeren.

362.

Ik weet niet meer hoe de handelingen en toespraken van Jezus hier op elkander volgden. Ik herinner me alleen nog dat Jezus hun op hun beledigende uitlatingen ten antwoord gaf, dat Hij Die Gene was van Wie zij spraken. En aangezien zij gesproken hadden van de stem die bij zijn doop gehoord was, verklaarde Hij dat dit de stem van zijn hemelse Vader was geweest, die ook de Vader is van ieder mens die zijn zonden verfoeit en uit de doopwateren herboren wordt.

Daar zij Hem en de leerlingen niet wilden toelaten op de plaats van de Verbondsark, als mensen die niet waardig waren zulk een heilige plaats te betreden, ging Hij er toch naartoe en Hij verweet hun daar dat zij eertijds ter oorzaak van hun boosheid hier van de Verbondsark beroofd geworden waren, en dat zij nu, bij de ledige plaats, even slecht bleven handelen en, gelijk toen, hun Wet overtraden. En, zoals de Verbondsark hun toen ontnomen geworden was, zo zou ook nu de vervulling van de Wet van hen wijken. (cfr. Mt. 21, 43).

363.

Daar zij met Hem over punten uit de Wet wilden redetwisten, plaatste Hij hen twee en twee; Hij ondervroeg hen nu als kinderen; Hij stelde hun allerlei diepzinnige vragen over onderwerpen uit de Wet en zij konden die niet beantwoorden; zij werden grimmig, voelden zich vernederd en begonnen elkander aan te stoten en te morren en reeds wilden sommigen zich uit de voeten maken. Maar Jezus leidde hen nog eerst bij de overdekte groef, waarin men de offerafval wierp, deed ze openen, en hen bij die put vergelijkend, verweet Hij hen dat zij als die gracht waren, van binnen vol vuiligheid en rotheid, afval die niet geofferd mocht worden, doch aan de buitenkant zorgvuldig en net toegedekt, en dit op een plaats waarvan het heiligdom geweken en hun ontnomen was om de zonden van hun vaders. Hij zei tenslotte nog, dat Hij hier niet meer tot hen terug zou komen¹³¹. Schuimbekkend van woede gingen zij allen weg van de plaats.

¹³¹ Jezus brengt later nog een belangrijk bezoek aan Silo, maar Hij gaat niet meer te gast bij de Farizeeën; Hij weigert het gastmaal dat zij Hem aanbieden (nr. 756).

20 december. –

Het onderwerp van Jezus' onderricht hier in de synagoge was vooral de eerbied voor de hoge leeftijd en dan de liefde tot de ouders. Hij sprak hierover zeer streng, want de burgers van Silo hadden sedert lang in hun stad de slechte gewoonte hun ouders, als zij oud geworden waren, te verachten, te versteken, te verstoten.

Van Betel dat zuidelijk van hier ligt, loopt een straat hierheen.

Lebona ligt in de nabijheid (1 uur ten westnoordwesten).

Van hier tot Samaria (stad) kan de afstand 8 of 9 uren zijn.

De stad ligt rond de rots (heuvel); ze is niet dicht bevolkt, heeft een farizeese school en een tweede van een andere sekte.

Ook ligt de profeet Ahas hier begraven.

(Bij vergissing zegde K.: "Jonas"; Ahas is de profeet die op het einde van Salomo's regering aan Jeroboam voorspelde dat 10 delen van het rijk hem na Salomo's dood ten deel zouden vallen. I Kon. 11, 9-12. 29-39; 12, 15).

Jezus te Kibsaïm.

364.

21 december. –

Deze morgen ging Jezus de stad uit langs de andere zijde, te weten, aan de noordwestkant. Ik zag dat Andreas, Saturninus en de neven van Jozef van Arimatea van Hem scheidden en vooruit naar Galilea trokken. Nu zal Andreas tot Petrus gaan en hem zeggen dat hij Jezus teruggevonden heeft en nu zal plaats hebben wat in het evangelie van Joannes 1, 41 verhaald is.

Wij hoorden K. boven ook zeggen dat de oosthelling van de berg zacht naar Silo opstijgt. Dit wordt door het kaartje bevestigd, gelijk ook door deze woorden uit D.B. SILO, c. 0724: "De oostzuidoosthelling gaat langzaam omhoog en aan die kant is Silo goed toegankelijk."

Ik zag Jezus met de andere leerlingen van Joannes, die nog bij Hem waren, op vrijdag 21 december, vóór de sabbat te Kibsaïm aankomen¹³². Het ligt in een dal tussen takken van het gebergte dat midden door het land loopt en zich hier bijna in de vorm van een wolfsklauw vertakt.

De mensen waren hier rechtschapen, openhartig, vriendelijk en Jezus hartelijk genegen; zij hadden Hem verwacht; het was,

¹³² **Kibsaïm.** – Kibsaïm ligt 2 uren ten noordwesten van Silo.

Jezus' tegenwoordige reis kan men best volgen vanaf Kibsaïm tot voorbij Tebes 1 op grote kaart 3. Vanaf Abel-Mehola tot Kafarnaüm, enz. op grote kaart 2.

Kibsaïm is een levietenstad in de stam Efraïm (Jos. 21, 20-22). Ze is onbekend, niet teruggevonden. Misschien brengen onze gissingen de onderzoeker op haar spoor. De zienster wijst Kibsaïm aan tussen Silo en Sikem, bij de vertakking van een vallei, bij en in een vruchtbaar dal, enz.

De tweevoudsvorm van de naam 'aïm' maakt het aanneembaar dat de stad of het dorp uit twee delen bestond.

Welnu, 8 en 8,5 km ten zuiden van Sikem, aan het zuidoende van de vallei Makhneh en in het begin van een zijvallei, die naar het noordwesten afdaalt en spoedig versmalt, liggen 2 plaatsen met namen, die verwant schijnen aan Kibsaïm (of, wat even goed is: Kibzaïm). Het zijn Aboez en Qoeza.

- Te Aboez is een bron, vanwaar het ook de naam Ein Aboez draagt. "De vallei en de zijvallei zijn met olijf- en vijgenbomen beplant." (Sam. II, 176-177). De gelijkenis tussen Kibsaïm en Aboez is opvallend, vooral als men weet dat Kaboeza het enkelvoud is van Kibsaïm. Valt de beginletter 'K' weg, wat soms gebeurt, dan blijft Aboeza over.
- Voor het ander gedeelte van het dorp, heeft de naam zich wellicht anders ontwikkeld: Is de 'B' weggevallen, dan is Koeza gebleven.

't Is waar, zulke redeneringen gaan niet altijd op, kunnen dus bedriegen, maar dit, gevoegd bij meer andere omstandigheden, zoals de ligging in een vruchtbaar gewest bij de ingang of splitsing van een dal nabij de door Jezus gevolgde weg op de vermoedelijke afstanden tussen Silo en Sikem, geven ons het recht aan ons vermoeden en veronderstelling enige waarde toe te kennen.

Zo bestaat er waarschijnlijk dat de naam Kibzaïm (in het tweevoud) gedragen werd door de twee gehuchten of dorpen die nu de verwante namen Aboez en Qoeza dragen.

geloof ik, een levietenstad. Jezus nam bij de school (synagoge) zijn intrek bij een overste.

Ik zag hier Lazarus en Marta en Joanna Chusa en de zoon van Simeon die een ambt in de tempel heeft, en de oude dienaar van Lazarus aankomen. Vol vreugde en eerbied groetten zij Jezus; zij waren eveneens op weg naar de bruiloft van Kana, en ik geloof dat zij door een boodschap wisten dat zij Jezus hier zouden ontmoeten.

Jezus bejegende Lazarus bij elke ontmoeting met onderscheiding als een bijzonder geliefde vriend, maar ik hoorde Hem toch nooit vragen: "Hoe stelt het deze of die van uw verwanten of bekenden?"

Jezus leerde op de sabbat (vrijdagavond) in parabelen die mij nu ontgaan zijn.

365.

Kibzaïm ligt eenzaam in een berghoek verborgen; de inwoners leven van boomvruchtenteelt. Ook zijn hier vele tenten- en tapijtenwevers, maar vooral heb ik nog nergens zo vele zolenmakers gezien. *Hedenavond hield Jezus hier nog*

de sabbat (vooravond) en genas verscheidene zieken door een bevel, waterzuchtigen en krankzinnigen, die op kleine bedden tot Hem vóór de school gebracht werden. Jezus kreeg een maaltijd bij een voorname leviet.

De bruiloft te Kana zal waarschijnlijk pas over een tiental dagen beginnen, want ik zie dat men zich hier en overal in het land op een groot achtdaags feest voorbereidt, namelijk op het inwijdingsfeest van de tempel (der Makkabeeën), waarbij men talrijke lichten ontsteekt (Zie fasc. 6, nr. 141, voetnoot 315; men was niet verplicht naar Jeruzalem te gaan om het te vieren).

In mijn visioenen op de geboorte van Christus, heb ik dit feest onlangs door de H. Jozef enige dagen na de geboorte in de spelonk van de kribbe zien vieren, omdat in Jezus' geboortjaar dit feest op 7 december viel (fasc. 6, nr. 141).
(Jezus was op 25 november geboren.)

Ik vermoed dat Jezus eerst na dit feest te Kana zal zijn. Ik heb ook een voorstelling gehad, als zouden Natanael, Filippus en andere apostelen in die dagen met Jezus samen komen. Waar, weet ik niet meer juist, maar in die dagen zal de ontmoeting plaats hebben.

22 december; Sabbat. –

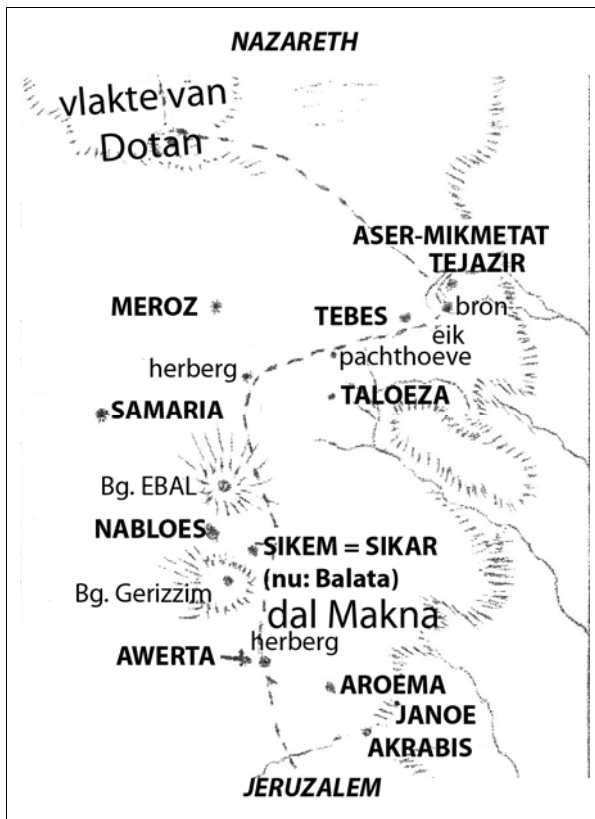
Jezus ging na de sabbat (die Hij te Kibzaïm doorgebracht had), 's avonds nog naar Sikar, waar Hij laat aankwam en overnachtte in een herberg die men Hem aangewezen had.. Lazarus en zijn gezelschap reisden van Kibzaïm recht naar Galilea.

Jezus te Tebes 1.

366.

23 december. –

Jezus ging de volgende morgen vroeg van Sikar noordoostwaarts naar Tebes. Te Sikar of Sikem kon Jezus niet onderwijzen. (Beide namen duiden dezelfde stad aan). Er waren daar geen Joden, doch Samaritanen en nog een ander ras van volk, dat uit een gevangenschap in Babylonië of na een oorlog hierheen gekomen was; zij gaan naar Jeruzalem ten tempel, maar zij offeren niet mee. (Later een korte uitweiding er over).

Bij Sikem (ten oosten en noordoosten) ligt het schone veld dat Jakob voor zijn zoon Jozef gekocht had. Een deel daarvan behoort reeds aan de Herodes van Galilea (Antipas). Een grens is door het dal getrokken door middel van een aardwal, pad en palen.

Tebes is een stad van betekenis; er loopt een grote verkeersweg door. Er is daar veel handel en doorgang van kamelen, hoog bepakt; het is wonderbaar om te zien hoe die hoog beladen dieren, als kleine torens, langzaam de berg opklimmen en hoe zij gedurig hun kop op de lange hals vóór de torenhoge lading wegens de inspanning op en neer bewegen. Ook drijft men daar veel handel in ruwe zijde.

De inwoners waren echt niet boos en boden Jezus geen tegenstand, maar zij waren evenmin eenvoudig en volgzaam; zij waren lauw, onverschillig, zoals dikwijls welgestelde kooplieden zijn. Anderzijds waren de priesters en schriftgeleerden zonder ijver, om niet te zeggen neutraal, daarbij laatdunkend en zelfvoldaan.

Bij Jezus' aankomst in de stad verhieven bezetenen en krankzinnigen hun gewone uitroep: "Daar komt de Profeet uit Galilea; Hij heeft macht over ons, Hij zal ons verdrijven." *Jezus beval hun rustig te zijn en nu waren zij stil.*

Jezus ging binnen in een herberg bij de synagoge. Vele mensen volgden Hem daar en men bracht ook vele zieken bij Hem; Hij genas een groot deel er van.

's Avonds nam Jezus hier te Tebez het woord in de synagoge: het tempelwijdingsfeest was begonnen en Hij vierde het mee. In de synagoge en alle huizen werden zeven lampen aangestoken; ik zag ook buiten op het veld en op wegen bij herderswoningen kleine fakkels op hoge palen branden.

(Normaal begint het tempelwijdingsfeest in de avond van 24 Kislew, dit jaar 23 december. De eerste dag is 25 Kislew, dit jaar 24 december. De 8^e dag van het feest of octaafdag zal vallen op 31

december. De 7 lampen zijn een navolging van de 7 lampen op de 7-armige kandelaar in de tempel).

Tebez lag wonderschoon op een berg. Op enige afstand kon men de bergweg er door zien lopen en hoe de hoog beladen kamelen langs die weg afdaalden; van dichtbij zag men dit niet¹³³.

Oogslag op leerlingen en vrienden van Jezus.

367.

Andreas, Saturninus en Jozefs neven waren reeds van Silo (nr. 364) naar Galilea vertrokken.

Andreas was bij zijn familie te Betsaïda gegaan en had Petrus gezegd dat Hij de Messias teruggevonden had en dat Hij nu op weg naar Galilea was. “Kom mee met mij,” zei Andreas, “je moet allezins eens bij Hem komen, ik wil je aan Hem voorstellen!”

¹³³ **Tebez 1 = Toebas.** – Tebez 1 is genoemd in Rechters, 9, 50. – Onder haar muren vond Abimelech de dood. De stad heeft haar oude naam bewaard, in het Arabisch uitgesproken: Toebas. Ze ligt schilderachtig op de oosthelling van een gebergte en beheerst een uitgestrekte vlakte die zich aan haar oostvoet ontrolt.

Langs Tebes door deze vlakte en verder over Teyasir (Aser-Mikmetat) steeds in noordoostelijke richting liep een oude Romeinse heerbaan naar Skytopolis.

Deze weg volgt nu Jezus, hoewel hij niet tot Skytopolis gaat, maar zich aan de zuidoostvoet van het gebergte Gilboa bij Abel-Mehola, waar dit gebergte zich recht naar het noorden wendt, noordwaarts richt.

Men ziet dit bijzonder klaar op grote kaart 2.

Men weet in welke omtrek Abel-Mehola moet liggen, maar de juiste en zekere plaats is door geen middel te ontdekken; wij kunnen slechts bij benadering de stad aanwijzen.

Straks worden meerdere steden genoemd, waarvan men de ligging best en gemakkelijkst kan nagaan op grote kaart 2.

Al dezen gingen samen naar Arbela, dat ook Bet-Arbel heette (het ligt 1 uur ten noordwesten van Tiberias en heet nu Irbid).

Te Arbela haalden zij Chased (Natanael), die daar juist zaken te verrichten had, af om met hem het feest van de tempelwijding te Gennabris te gaan vieren. Natanael Chased had immers in die tijd zijn verblijf of kantoor te Gennabris en wel in een hoog huis dat met verscheidene andere huizen bij de ingang van de stad afzonderlijk gelegen was. (Elders noemt K. die huizengroep een voorstad. Gennabris is het huidige Loebijeh, ruim twee uren ten westen van Tiberias; hoewel de naam veranderd is, kunnen wij, op grond van K.'s aanwijzingen, niet twijfelen aan onze vereenzelviging).

Zij spraken hoofdzakelijk over Jezus, en Andreas had hen opzettelijk daar naar het feest geleid, omdat hij, zoals trouwens ook de anderen, veel van Natanael hield; zij verlangden zijn mening te horen, doch hij zegde hun dat hij aan het hele gebeuren (en aan hun zogenaamde Messias) geen bijzonder belang hechtte.

Lazarus had Marta en Joanna Chusa naar Kafarnaüm tot Maria gebracht, waar deze van Kana was teruggekeerd. Vervolgens ging hijzelf weer zuidwaarts naar Tiberias, met de hoop Jezus daar aan te treffen.

Simeons zoon vergezelde hem en ook de bruidegom van Kana ging daarheen, de Heer tegemoet.

Deze bruidegom was de zoon (moet zijn: neef of zelfs achterneef, zie familieboom) van een dochter van Sobe, die een zuster was van de H. Anna; hij heette eveneens Natanael en was niet van Kana, doch na zijn huwelijk zou hij zich te Kana vestigen.

De stad Gennabris was volkrijk; een GROTE weg liep er door; er was veel handel en nijverheid; vooral bloeide er de zijdehandel; ze lag een paar uren van Tiberias, landwaarts in, doch door bergen (hoge bergheilingen) er van gescheiden (530 m hoger), zodat men, om het van Tiberias uit te bereiken, eerst in zuidelijke richting moest gaan tot tussen Emmaüs en Tiberias, waar men

zich weer naar Tiberias omwenden moest. Arbela ligt tussen Sefforis en Tiberias (veel dichterbij het laatste)¹³⁴.

¹³⁴ Om **Gennabris** vanuit Tiberias te bereiken ... – In onze tijd ligt het meer voor de hand van Tiberias uit eerst naar het noorden te gaan, zie schetsje hierboven. Nochtans bestaat ook heden nog de door K. beschreven weg. Op het schetsje aangeduid met 'n dubbele lijn.

Om de helling te bestijgen, die zich hier overal langs de kust 400 m hoog verheft, maakt deze weg bochten en volgt een schuine richting. Eenmaal op het hoogland gekomen, gaat hij met de bodem geleidelijk en langzaam verder omhoog tot Loebijeh (= Gennabris), gelegen op een aanzienlijke heuvel langs de grote baan. Zijn niveau is 320 m, d.i. 532 m boven de spiegel van het Meer. Zie grote kaart 2, waar deze weg nochtans niet aangetekend is.

Emmaüs is het Hammat uit Jos. 19, 35. Nochtans wordt het door Flavius Josephus ook Emmaüs geheten.

Reeds in de oudheid was deze lokaliteit bekend om zijn geneeskundige warme bronnen. Nog heet het steeds 'Hammam', d.i. warme bronnen. Ze worden ook nog met goed gevolg aangewend tegen allerlei ziekten, waaronder reuma.

Door Herodes Antipas werden er monumentale badinrichtingen geïnstalleerd. De Israëli's hebben er nieuwe gebouwd, en baten de bronnen tevens uit door hun water te bottelen en als medicinaal te verkopen, zelfs in het buitenland.

Andreas met Petrus bij Jezus.

368.

24 december = 25 Kislew; Tempelwijdingsfeest der Makkabeeën. –

Nog vóór het dagaanbreken vertrok Jezus uit Tebez en Hij ging met de leerlingen eerst oostwaarts. (Hij doorkruiste de vlakke). Zich vervolgens naar het noorden wendend ging Hij aan de voet van de bergen in het Jordaandal in de richting van Tiberias (K. geeft hier eerst in één trek de algemene richting van Jezus' weg. Dan herneemt ze zich:) Hij trok door Abel-Mehola, een schone stad, waar het gebergte zich nu meer (of recht) naar het noorden wendt (zie grote kaart 2); het is de geboorteplaats van Elizeüs.

Deze stad strekt zich uit op een berg en ik bemerkte het groot verschil in vruchtbaarheid tussen de noord- en de zonnekant. De inwoners waren hier tamelijk goed; zij hadden reeds van Jezus' wonderen te Kibzaïm en te Tebez gehoord; zij hielden Hem op de weg tegen en gaven Hem hun wens te kennen dat Hij enige tijd ook bij hen zou blijven en hun zieken genezen; het begon er uit te zien als bij een oploop, maar Jezus vertoefde hier niet lang; Hij zette zijn weg voort en trok naast Skytopolis tussen deze stad en de Jordaan door. Abel-Mehola kan 4 uren van Tebez liggen.

Toen ik Jezus van Abel-Mehola verder zag reizen en terwijl de andere vrienden reeds in Gennabris waren, kwamen Andreas, Petrus en Joannes bij een stadje zowat 6 uren van Tiberias, de Heer tegemoet (stadje: onbepaald, b.v. Admah).

Petrus en Joannes waren in dit gewest gekomen voor enige zaken van hun visserij; zij wilden ook naar Gennabris, maar Andreas, overhaalde hen om eerst de Heer te gaan begroeten.

Nu was het dat Andreas zijn broer tot Jezus bracht en *dat Jezus tot Simon zei: "Gij zijt Simon, Jonas' zoon, voortaan zult Gij Kefas heten."* (= Petrus). Dit geschiedde heel kort

in een vluchtige aanspreking. *Tegen Joannes die Hem reeds langer bekend was, zegde Hij iets van een spoedig weerzien.*

Hierop begaven Petrus en Joannes zich naar Gennabris, maar Andreas bleef bij Jezus; ik meen dat zij hier nog (enige tijd) bij de stad bleven, die 12 uren van Tebez verwijderd kan zijn.

Oogslag op de Doper.

Joannes heeft zijn doopplaats aan deze kant (westzijde) van de Jordaan verlaten. Hij is over de Jordaan getrokken en heeft zijn doopwerk voortgezet in de vijver, een uur boven Betabara (zie nr. 354), waar Jezus onlangs heeft laten dopen (nr. 351), en waar hij, Joannes, vroeger eveneens gedoopt had. De naam van een nabije plaats ben ik vergeten; ik herinner me alleen de lettergreep 'MA' ervan.

(Een heuveltje op de noordelijke oever van de w. Nimrin heet Medesj (nr. 354); een wad van de Jordaan, even meer noordelijk, heet Madesi).

Joannes heeft hier gedoopt, hoofdzakelijk omdat vele burgers uit het land van de viervorst Filippus¹³⁵, die een goedaardig man was, zich wel wilden laten dopen, doch node over de Jordaan gingen, te meer daar vele heidenen onder hen waren. Tijdens Jezus' laatste tocht door dit gewest, hadden vele inwoners zich door zijn woord laten bewegen om Joannes' doop te gaan ontvangen. Joannes doopte weer op dezelfde plaats waar Jezus had laten dopen, ook om te laten zien dat hij geen concurrent van Jezus was, noch onafhankelijk te werk ging, doch in goede verstandhouding met Hem leefde.

¹³⁵ Nota op de titel viervorst of tetrarch.

Zo noemde men in het Romeinse rijk de gouverneur of bestuurder van een 4^e gedeelte van een bepaald gebied, alsook een onafhankelijke vorst, wiens gebied te klein was om koninkrijk genoemd te worden.

Jezus bij Tarichea.

369.

25 december. –

Jezus kwam heden met Andreas in de nabijheid van Tarichea (stad nabij de zuidpunt van het Meer) en nam dicht bij het Meer zijn intrek in een huis dat tot de visserij behoorde. Ik geloof dat men daar vis verkocht of zoutte¹³⁶. De herberging was door Andreas reeds besproken, ofwel behoorde het huis nog tot de door Petrus gehuurde visserij; Jezus ging niet in de stad (die wij later even zullen beschrijven, wanneer Jezus er terugkeert). De inwoners waren nogal aardsgesind, weerbarstig en erg verslingerd op woeker en winst.

Simon (niet Petrus) had in deze stad een ambt; hij werd de Kananeeër of ijveraer genoemd en was een soort van rechtsverdediger in handelsgeschillen; hij was met Taddëüs en Jakobus de Mindere, die zijn broers waren, op het feest te Gennabris, waar ook Jakobus de Meerdere en Joannes nu waren. Thans kwamen hier tot Jezus ook Lazarus, Saturninus, Simeons zoon en de bruidegom van Kana. Deze laatste nodigde Jezus met al zijn gezellen uit op zijn bruiloft.

‘s Avonds vierde Jezus in het huis het feest van de lichten met gebeden.

¹³⁶ **Tarichea.** – Vis verkocht of zoutte. – De naam Tarichea is afgeleid van het Griekse woord ‘Tarichos’, d.i. vis, stokvis, gedroogde vis; hij zinspeelt op de handel in gedroogde of gezouten vis, die bloeide in de stad, zoals ook K. het verzekert (nrs. 369, 1991).

Natuurlijk gevolg van zijn ligging op een visrijk Meer. Tijdens de opgravingen kwamen vele rode en zwarte kruiken voor de dag, die alle gemerkt of gestempeld waren met een zwarte vis (cfr. Guide bleu, 226). Die kruiken houden zeker verband met de handel in vis, die in zulke kruiken bewaard of verzonden werd.

26 december. –

Heden wandelde Jezus met enige leerlingen in het gebergte in de nabijheid. Er waren hier en daar ook spelonken¹³⁷; *Hij zonderde zich af om in de eenzaamheid te bidden. 's Morgens en 's avonds bad Hij in het huis met de leerlingen en vierde 's avonds het tempelwijdingsfeest, waarbij dan lichten ontstoken werden.*

De hoofdreden waarom Jezus hier bij Tarichea 2 dagen vertoefde, was, dat Hij de toekomstige apostelen en leerlingen de tijd wilde laten om elkander mee te delen wat over Hem verteld werd en in 't bijzonder wat Andreas en Saturninus, die vol geestdrift voor Hem waren, hun over Hem gezegd hadden, en om het met elkaar over dit onderwerp eens te worden.

Ik zag dat Andreas, terwijl Jezus in het gewest rondging, in het huis bleef; hij schreef brieven op repen als van boombast en gebruikte daarbij een rieten pen. Men kon het beschreven gedeelte der brieven in een gespleten stok schuiven en oprollen. In dit huis kwamen dikwijls mannen en ook jongelingen die werk zochten en nu gebruikte Andreas hen als boden: hij zond deze brieven aan Filippus en zijn eigen halve broer Jonatan en aan Petrus en anderen te Gennabris; hij liet hun er door melden dat Jezus naar Kafarnaüm zou komen, daar de sabbat houden en hij nodigde hen uit om er zich ook heen te begeven.

Jezus zou wellicht eerst op vrijdag, 28 december, naar Kafarnaüm vertrokken zijn, maar uit Kafarnaüm kwam een boodschap tot Andreas, waarbij hij verzocht werd Jezus te bidden om zonder uitstel te komen, omdat daar al verscheidene dagen een bode uit Kedes op Jezus wachtte; de man verlangde Jezus' hulp in te

¹³⁷ Spelonken in het gebergte nabij Tarichea. – Eén km ten westen van Tarichea in de berghellingen bestaan aanzienlijke spelonken. Op de 16-delige kaart Pal. Grid, vindt men daar tweemaal het teken van grot of grotten, nl. een klein half boogje, dat de lezer ook zal vinden op onze grote kaart 2.

) = teken van grot of grotten.

roepen. (Kedes ligt 8 km ten noordwesten van het meer Merom of Hoeleh). De bruidegom Natanael was met enige Joannes-leerlingen reeds afgereisd.

Jezus te Kafarnaüm.

370.

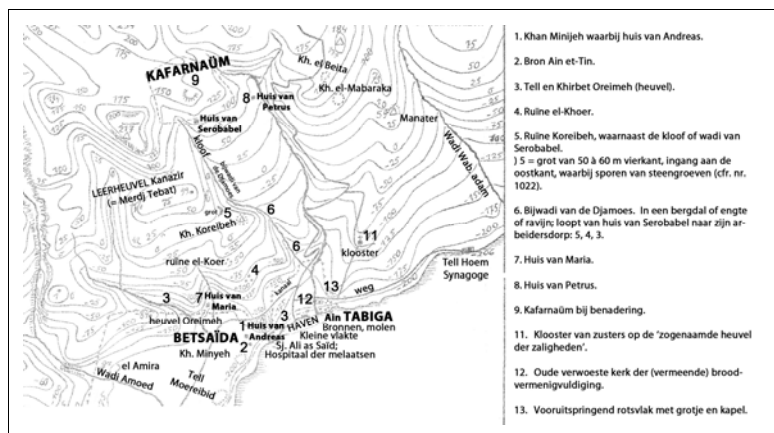
27 december. –

Kafarnaüm ligt niet dicht bij het Meer, maar op de hoogte en zuidhelling van een gebergte (dat in noordelijke richting steeds maar hoger stijgt tot een niveau van 838 m bij Safed). Dit gebergte vormt een dal aan de westkant van het Meer, (doordat het tussen zijn voet en de oever de zo beroemde vruchtbare vlakte van Gennezaret laat bestaan langs de noordwestzijde van het Meer.

De volgende zin bevat een verwarring, hetzij tussen de twee Betsaïda's, hetzij tussen twee rivieren en we laten hem daarom voor wat hij is.

Daar mondt de Jordaan in het Meer uit.

Betsaïda echter ligt aanstonds onder de uitmonding van de Jordaan in het Meer.

Heden verliet Jezus met Andreas, Saturninus, Obed en enige Joannes-leerlingen het vissershuis bij Tarichea en vertrok naar Kafarnaüm; zij volgden de weg naast het Meer, gingen ten oosten van Magdalum, kwamen door het dal vóór Kafarnaüm (vlakte van Gennezaret) en lieten Betsaïda rechts (kaart 4 of fasc. 9, nrs. 205 en 209); zij gingen in kleine groepen verdeeld.

Andreas ontmoette op deze weg zijn stiefbroeder Jonatan en ook Filippus, die hem op zijn schrijven, geloof ik, tegemoet gekomen waren; zij spraken echter Jezus op deze weg nog niet aan, zij bleven bij Andreas, achter of vóór Jezus, dit weet ik niet meer duidelijk.

Ik hoorde Andreas zeer vurig tot hen spreken en hun alles vertellen wat hij van Jezus gezien had. “Dus, besloot Andreas, is Hij waarachtig de Messias. Indien gij Hem wilt volgen, hoeft gij Hem dit zelfs niet te vragen; wanneer gij bij Hem komt, hebt gij maar goed op alles acht te geven! Indien gij het oprecht verlangt, zal Hijzelf u met een wenk, met een woord aanvaarden!”

371.

De H. Vrouwen en Maria waren niet te Kafarnaüm doch in Maria's woning in het dal vóór Kafarnaüm naar het Meer toe, en daar hielden zij het feest. Maar de zonen van Maria van Kleofas, ook Jakobus de Meerdere en Joannes zijn broer, en Petrus waren daar reeds van Gennabris aangekomen, alsook de zonen van de drie weduwen en andere toekomstige leerlingen. Chased (Natanael), Tomas, Bartolomeüs en Matteüs waren daar niet.

Daarenboven waren er veel andere mannelijke verwanten en vrienden der H. Familie, die allen op de bruiloft van Kana uitgenodigd waren, doch hier de sabbat (29 december) wilden vieren, omdat zij (door Andreas' schrijven) Jezus' aankomst vernomen hadden.

Jezus nam (te Kafarnaüm) met Andreas, Saturninus en enige Joannes-leerlingen, ook met Lazarus en Obed (Simeons zoon) zijn intrek in een huis dat aan de bruidegom Natanael toebehoorde.

Dit huis had van voren een grote open zaal, die met haar achterzijde aan de kamers grensde. De ouders (versta: vader) van de bruidegom Natanael leefden niet meer; hij had een aanzienlijk erfdeel; ook dit huis behoorde hem toe en hij betrok het, wanneer hij zich voor zaken te Kafarnaüm ophield.

De toekomstige leerlingen die hier van Gennabris aangekomen waren, hielden zich met een zekere schuchterheid achteruit, want zij aarzelden tussen het gevoelen en het oordeel van Natanael Chased, dat gezag bij hen had, en al het wonderbare dat Andreas en andere Joannes-leerlingen hun over Jezus verteld hadden. Ook werden zij ten dele door hun natuurlijke vreesachtigheid weerhouden, en zij lieten zich hierdoor te meer beheersen, daar Andreas hun gezegd had dat het niet nodig was zich aan Jezus voor te stellen, dat zij slechts behoefden naar Jezus' lering te luisteren en alleen reeds daardoor bewogen zouden worden. De zogenaamde broeders van Jezus, de zonen van Kleofas (en van Maria Heli) evenwel kwamen bij Jezus. *Jezus hield een toespraak* in de voorzaal van het huis waarin Hij zijn intrek had genomen.

Genezing van een knaap.

372.

Nu kwam hier tot Jezus de man die reeds twee dagen te Kafarnaüm op Hem gewacht had. Hij viel voor Jezus' voeten neer en zei dat hij de knecht van een heer uit Kedes was: "Mijn heer smeekt U er om, zei Hij, dat Gij met zijn knecht zoudt meekomen om zijn zoontje te genezen; het is melaats en door een stomme duivel bezeten."

Dit was een zeer trouwe knecht en hij stelde de kommer van zijn heer met gevoelens van oprechte deelneming voor.

Jezus antwoordde hem dat Hij niet kon meegaan, maar dat Hij het zoontje toch zou genezen, omdat het een onschuldig knaapje was. Hij zei dan tot de knecht dat de heer zich met uitgebreide armen op zijn zoon moest uitstrekken en een zeker gebed doen, dan zou de melaatsheid van het kind wijken; en dat daarna hij, de knecht, zich op dezelfde wijze plat op het kind moest leggen en zijn adem in zijn mond moest blazen; er zou dan een blauwe damp van het kind uitgaan en het zou ook van zijn stomheid genezen zijn. De overige bijzonderheden ben ik vergeten.

Ook heb ik in een bijvisioen gezien hoe de vader en de knecht het kind op die manier genezen hebben.

Het bevel aan vader en knecht om zich op het zieke kind uit te strekken, had bepaalde geheime oorzaken of redenen die ik niet meer nauwkeurig weet.

Dit kind was onwettig en scheen mij het natuurlijke kind te zijn van de knecht, die het op zondige wijze gewonnen had bij de vrouw van de huisvader, zonder dat deze het wist; maar Jezus wist het. Zij moesten beiden een schuld van het kind wegnemen, maar ik kan niet duidelijk maken op welk een geheimnisvolle wijze dit geschiedde.

De stad Kedes lag ongeveer zes uren ten noorden van Kafarnaüm, op de grenzen naar Tyrus toe en ten westen van Paneas (= Cesarea-Filippi, aan de voet van de grote Hermon, grote kaart 1). Kedes was eertijds een kanaänietische hoofdstad en nu een vrijstad (Jos. 12, 22; 20, 7), waarin degenen die door het gerecht (versta: door bloedwrekers) vervolgd waren, konden vluchten en een onderkomen vinden; ze grensde aan het gewest Kaboel, dat eertijds door Salomon aan de koning van Fenicië ten geschenke

gegeven werd (I Kon. 9, 13). Dit land vertoont zich steeds donker aan mij, akelig en onveilig¹³⁸.

Jezus vermeed het telkens, wanneer Hij naar Tyrus en Sidon ging. Ik meen dat er moord en struikroverij gepleegd werd.

Roeping van Filippus. (Joa. 1, 43-44).

373.

28 december = 29 Kislew. –

Op de sabbat (vrijdagavond) zag en *hoorde ik Jezus in de synagoge leraren*. De volkstoeloop was enorm en ook alle vrienden en verwanten van Jezus waren er aanwezig. *Zijn leer was voor de toehoorders geheel nieuw en aantrekkelijk. Hij sprak over de nabijheid van het Rijk Gods, over het licht dat men niet onder de korenmaat mag verbergen, over de zaaier en het geloof, niet groter dan het mosterdzaad* (Mt. 5, 15; 13; 21, 21). Die parabels vormden niet de gehele inhoud van zijn toespraak, doch *de parabelverhalen werden met verklaringen en toelichting aangevuld*; de parabels waren slechts de kern van zijn leer, korte voorbeelden en

¹³⁸ Het is natuurlijk dat visionairen zien wat gewone mensen niet zien.

Met zinsneden als deze, hier en elders, kunnen wij misschien de volgende regels in verband brengen:

“Waar de boze geesten een grote invloed op de mensen hebben, zie ik het geweest steeds mistig en somber ...

Ik zie op aarde sommige lage gewesten vervloekt om de zonden die er bedreven worden. Gift, nevel en duisternis dalen erop neer.” (Vie, III, 14, 17).

Overigens woonden daar vele heidenen en ook op koning Hiram maakten die steden de indruk van een affront: “Zijn dat nu de steden die ge mij gegeven hebt, mijn broeder?” en hij noemde ze “het land Kaboel en zo heten ze nog tot op deze dag.” (I Kon. 9, 10-14).

vergelijkingen om er zijn leer uit af te leiden, er aan vast te knopen, om ze aanschouwelijk en vatbaar voor te stellen; *ik heb veel meer parabelen in zijn prediking gehoord, dan er in het evangelie voorkomen, maar deze laatste herhaalde Hij toch het vaakst, en Hij gaf er telkens (volgens de omstandigheden) een andere uitleg (en toepassing) van.*

29 december = 30 Kislew; Sabbat. –

Op heden, zaterdag, *leraarde Jezus op dezelfde wijze tot het einde van de sabbat.* Nadat deze besloten was, zag ik Jezus met zijn leerlingen in een klein dal naast de synagoge gaan; dit dalletje was als een wandelplaats, een oord voor afzondering; vóór de ingang en in het dal stonden bomen.

De zonen van Maria van Kleofas en van Zebedeüs en ook nog andere leerlingen vergezelden Hem, maar Filippus, die schuchter en zeer ootmoedig was, aarzelde te volgen; hij vroeg zich af of hij wel mocht, of Jezus het goedvinden zou dat hij meeging. Toen keerde Jezus, die vóór hem ging, zich met een teken van het hoofd tot hem *en zei: “Kom, volg Mij.”* (Joa. 1, 43). Filippus ging nu vreugdig met de anderen mee; zij waren wel ten getale van twaalf.

Jezus onderrichtte hen nog op deze plaats onder een boom over de vereisten om Hem te volgen en zijn oproep te beantwoorden. Andreas was zeer blij, omdat de leerrede van Jezus op de sabbat hen allen verrukt had; hij wenste en betrachtte buitengewoon vurig dat alle overigen even overtuigd mochten worden als hij van Jezus messiaanse waardigheid; hij had het hart zo vol dat hij geen enkele geschikte gelegenheid liet voorbijgaan om hun de omstandigheden en verschijnselen bij Jezus' doop en alle overige wonderen, waarvan hij reeds getuige was geweest, opnieuw te vertellen en plechtig te bevestigen.

Ik hoorde ook dat Jezus de hemel tot getuige nam dat zij nog groter dingen zouden zien, en ik zag Hem ook zich met zijn hemelse vader over zijn zending onderhouden. Jezus sprak ook over de voorwaarden van de navolging: zij moesten bereid zijn om alles te verlaten, wanneer Hij hen zou roepen; HIJ wilde voor hen zorgen en zij zouden al het nodige hebben. Voorlopig mochten zij hun bedrijf nog voortzetten. Van nu tot het volgende paasfeest had Hij nog ander werk te verrichten, maar, wanneer Hij hen daarna zou roepen, moesten zij Hem onbezorgd volgen.

Zulk een verklaring deed Hij hier, omdat sommigen Hem openhartig gevraagd hadden hoe zij zich tegenover hun verwanten en familie moesten gedragen, met wier zorg zij belast waren. Zo had b.v. Petrus de moeilijkheid geopperd dat hij nu niet opeens zijn oude stiefvader, die ook de oom van Filippus was, kon verlaten. Maar Jezus ruimde al die bekommernissen uit de weg door te verklaren dat Hij niet vóór Pasen zou beginnen. Toch konden zij zich van nu af reeds onmiddellijk van hun zaken scheiden, in zover zij hun hart er aan onthechtten; hoewel zij hun bedrijf uitwendig mochten voortzetten tot Hij hen riep, konden zij nu reeds het overlaten van hun zaken aan anderen in overleg nemen.

Hierna ging Jezus met hen langs het tegenovergestelde einde uit het dal en begaf zich naar de woning van zijn Moeder in de groep huizen tussen Kafarnaüm en Betsaida. De naaste verwanten van Hem volgden Hem daarheen, trouwens hun moeders waren er eveneens. (Huis van Maria, zie kaart 4 of fasc. 9, nr. 202, voetnoot 3, nrs. 205 en 209).

Nota van Br.: Katarina's mededelingen waren in de voorgaande dagen tamelijk schraal ter oorzaak van hevige ziekten: haar dood waande zij herhaaldelijk nabij; haar gewicht nam ongelooflijk af; haar

handen en voeten geleken letterlijk op die van een geraamte, slechts met een slappe gerimpelde huid overtrokken.

Naar Kana ter bruiloft. – Roeping van Natanael Chased (Joannes 1, 45-51).

374.

30 december = 1 Tebet; Nieuwe Maan. –

Op 30 december begaf Jezus zich met de leerlingen en verwanten zeer vroeg op weg naar Kana. Maria en de andere vrouwen gingen alleen langs de rechter en korter weg; dit was maar een smal pad dat meer over gebergte liep. (De lezer houde grote kaart 2 voor ogen).

De vrouwen gaan over Massalot aan de noordkant van de hoge berg die ten westen van Magdalum oprijst, verder door het gewest van de baden van Betulië en, in de vallei Roemmaneh gekomen, naar het westen.

Jezus gaat langs Magdalum ten oosten van diezelfde hoge berg, volgt daarna westwaarts de grote weg die over Loebijeh (Gennabris) loopt, ontmoet hier Natanael, richt zijn roep tot hem, volgt verder dezelfde grote weg, tot Hij links inslaat en door een ander, kleiner, opstijgend dal te Kana komt.

De vrouwen volgden meest zulke paden, omdat zij daar eenzaam konden reizen; ook hadden zij geen brede wegen nodig, want zij gingen gewoonlijk op een rij achter elkander. Op enige afstand vóór en achter hen ging een mannelijke gids (fasc. 2, nr. 44, voetnoot 95). Die weg van ongeveer 7 uren liep van Kafarnaüm in zuidwestelijke richting.

Jezus reisde met zijn gezellen over Gennabris. Wel was dit een omweg, maar hij was breder en dus beter geschikt voor *zijn leermethode, daar Hij vaak onderweg stilstond om*

zijn reisgezellen te onderrichten, om hun iets duidelijk te maken, aan te wijzen of te verklaren. Zijn weg liep (eerst) meer naar het zuiden dan de weg van Maria. Hij bedroeg van Kafarnaüm tot Gennabris wellicht 6 uren. Te Gennabris liep hij rechter naar het westen, en daar was men nog 3 uren van Kana.

Gennabris was een schone stad; er was een school en een synagoge, ook een rederijkersschool en een bloeiende handel. Natanael oefende zijn schrijversberoep uit in een hoog huis vóór de stad; het vormde met nog een groep andere huizen die er omheen stonden, een soort voorstad of wijk. Natanael kwam niet naar de stad, hoewel zijn vrienden die hij onder de leerlingen had, hem daartoe uitgenodigd hadden.

(Nu volgt een heerlijk verhaal; de lezer die hieromtrent gewaarschuwd is, zal te meer zijn aandacht spitsen:)

Jesus leraarde hier in de synagoge en nam met een deel van zijn leerlingen een kleine maaltijd bij een rijke Farizeeër. Andere leerlingen waren reeds vooruitgegaan. Jezus had Filippus opdracht gegeven Natanael te gaan opzoeken en hem op de weg tot Hem te brengen. Jezus werd hier in Gennabris met alle eerbewijzen onthaald; de inwoners wensten dat Hij nog langer bij hen zou blijven en zich over hun zieken erbarmen, daar Hij toch ook hun landgenoot was. Nochtans zette Hij zonder langer oponthoud zijn weg naar Kana voort.

Ondertussen was Filippus bij Natanael op zijn bureau gekomen; dit was een kamer op de verdieping; er zaten daar verscheidene schrijvers. Te voren had Filippus nooit met Natanael over Jezus gesproken, omdat hij niet met de anderen (op 23 december) te Gennabris geweest was. Nochtans was Filippus goed met hem bekend en nu sprak hij hem met geestdrift en vreugd over Jezus: “Hij is de Messias, die ons door de profeten aangekondigd en beloofd is; WIJ hebben Hem nu reeds leren kennen, het is Jezus van Nazareth, de zoon van Jozef.”

Natanael was een vlug en lustig man, maar anderzijds standvastig en vast in zijn mening, doch ook hierin zeer redelijk en rechtschapen. Hij zei tot Filippus: “Wat goed dat de moeite waard is, kan er uit Nazareth komen?” Hij kende trouwens de treurige befaamdheid van de Nazarethanen: hun scholen kenmerkten zich meer door gekibbel en geest van tegenspraak dan door grondige wijsheid; hij dacht: een leraar die daar zijn opleiding en vorming gekregen heeft, kan wel aan mijn eenvoudige, ongeschoolde vrienden behagen, maar kon niet hem noch zijn aanspraken op degelijkheid van leer bevredigen. Filippus echter antwoordde dat hij toch maar eens zou komen zien wat voor een man die Jezus was, want, besloot hij: “Hij is op weg naar Kana en komt hier aanstonds voorbij.”

Nu kwam Natanael met Filippus naar beneden en zij volgden de korte zijweg, waaraan het huis gelegen was een weinig bezijden de grote landweg op Kana. Hier, waar de zijweg zich met de landweg verenigt, stond Jezus met enige leerlingen te wachten. Hoewel Filippus vroeger zeer vreesachtig was geweest, was hij nu, sedert Jezus hem geroepen had, zeer vrijmoedig en vertrouwvol. Terwijl hij met Natanael tot Jezus naderde, zegde hij met een luide stem: “Meester, ik breng U een man, die me vroeg wat er speciaal goeds uit Nazareth kan komen?”

Natanael trad nu vóór Jezus en op hetzelfde ogenblik *zei Jezus tot de leerlingen die Hem omringden: “Ziet ge, dit is nu een keer een ware Israëliet, in wie geen valsheid is!”* Jezus zegde dit zeer vriendelijk en liefdevol.

Verwonderd reageerde Natanael: “Waar vandaan kent U mij?” Hiermee wilde hij zeggen: “Hoe weet U dat ik rechtschapen, oprecht en zonder valsheid ben, aangezien wij nog nimmer met elkander gesproken hebben?” *Hierop zegde Jezus: “Ik heb u reeds gezien. Eer Filippus u is komen roepen, zag ik u reeds (die keer) daar onder de vijgenboom staan!”*

En onder deze woorden blikte Jezus hem op een doordringende, ontroerende en herinnerende wijze aan.

376.

Op dit geheimnisvol aanstaren van Jezus ontwaakte in Natanael opeens de herinnering dat Jezus die voorbijganger was geweest, wiens ernstige, waarschuwendende oogslag hem geheimzinnig getroffen en met een wonderbare kracht gesterkt had, toen hij die keer onder een vijgenboom, op de lust- en de speelplaatsen der baden bij Betulië, zichzelf in bekoring bracht; hij stond naar de mooie vrouwen te zien, die aan de andere kant van de weide voor vruchten speelden. De kracht van die oogslag en de overwinning die hij hem te danken had, was hem in het geheugen gebleven, maar misschien niet het beeld, het uiterlijk van die man; of, indien hij mogelijk in Jezus de man van toen dadelijk terugkende, toch kon hij niet vermoeden of weten dat Jezus toen met zijn blik die waarschuwendende bedoeling had gehad. Nu echter dat Jezus hem ten bewijze aan die omstandigheid herinnerde en hem opnieuw met dezelfde doordringende blik bezag, was hij onmiddellijk diep aangegrepen.

Hij voelde dat Jezus, toen Hij hem dan voorbij wandelde, zijn gedachten gelezen had en hem een bewaarengel was geweest. Deze bewustwording maakte de grootste indruk op zijn ziel, want hij was zo rein van hart, dat de minste onzuivere gedachte hem zeer bedroefde. Daarom zag hij ogenblikkelijk in Jezus zijn redder en zaligmaker, en dit doorzien van zijn gedachten door Jezus was voor zijn rechtgeaard, vlug, edelmoedig en dankbaar karakter en hart genoeg om hem zonder aarzelen er toe te brengen, zijn geloof in Jezus in het bijzijn van de leerlingen vreugdig te belijden.

Na Jezus' woorden verootmoedigde hij zich voor Jezus en zegde: "Meester, Gij zijt Gods Zoon, Gij zijt koning van Israël." En Jezus sprak verder: "Gij gelooft reeds, omdat Ik zei: Ik heb u toen onder de vijgenboom gezien, waarlijk, gij zult groter dingen zien dan dit!"

En dan zegde Hij nog tot alle leerlingen met nadruk: "Voorwaar, voorwaar, gij zult de hemel zien opengaan en Gods engelen op de Mensenzoon zien op- en neerstijgen!"

De overige leerlingen verstonden de eigenlijke zin niet van Jezus' woorden betreffende de vijgenboom en begrepen dus niet waarom Natanael Chased zo vlug van gevoelen veranderde. De oorzaak bleef ook voor allen als een gewetenszaak verborgen, uitgenomen voor Joannes, aan wie Natanael die oorzaak op de bruiloft te Kana meedeelde.

Natanael vroeg Jezus of hij aanstonds alles moest verlaten en Hem volgen; hij had een broer en hij was bereid hem zijn betrekking over te laten. *Jezus antwoordde wat Hij gisteren avond tot de anderen gezegd had, en vervolgens nodigde hij Natanael uit om (zich gereed te maken en de volgende dag) achter te komen en met Hem de bruiloft te Kana bij te wonen.*

Hierop zetten Jezus en de leerlingen hun weg naar Kana voort. Natanael keerde naar zijn huis terug en nam zijn voorzorgen om naar de bruiloft te kunnen gaan. Ook kwam hij de volgende morgen te Kana voor het bruiloftsfeest aan. De ouders van de bruid, Maria, de bruidegom en anderen kwamen Jezus reeds buiten Kana op de weg tegemoet, verwelkomden en onthaalden Hem zeer eerbiedig¹³⁹.

¹³⁹ **Kana = kefr (dorp) Kenna.** – Een woordje over Kana. Hier moge de geïnteresseerde lezer de ligging van Kana op onze grote kaart 2 nazien; alles is er zo klaar, dat een nieuw apart kaartje onnodig is. Jezus volgt de grote weg die vanaf de kust van het Meer westwaarts de bergrug bestijgt, over Gennabris loopt en daarna de vallei Roemmaneh volgt. 8 km ver in deze vallei gekomen, slaat Jezus links af, volgt een andere kleine bijvallei en bereikt na 2 km Kana; nu heet het kefr (dorp) Kenna. In onze tijd loopt de grote weg dicht langs Kenna; in Jezus' tijd liep hij erdoor, want de oude stad, 3 à 4 keren zo groot als het huidige dorp, overschreed dit dorp aan alle kanten.

De bruiloft te Kana. Voorbereidingsdag.

377.

Maandag, 31 december 1821 = 2 Tebet. –

Jezus ging met zijn intiemste leerlingen, meer bepaald met degenen die zijn apostelen werden, in een afzonderlijk huis, waarin ook Maria gedurende haar laatste verblijf te Kana gewoond had (fasc. 11, nr. 348, midden). Het behoorde aan de

Ten oosten verhief ze zich tot de 339 m hoge heuvel, terwijl ze zich ten westen tot in de kleine vallei uitstreckte. Vandaar het gezegde van Katarina dat Kana in de vallei ligt (althans gedeeltelijk).

Als men van Nazareth komt, ligt de kerk van het bruiloftshuis vooraan in het dorp; toen lag het, volgens K., volop in de stad (nr. 348).

K. toont ons herhaaldelijk de bruiloftsgasten die zich op een lustplaats gaan vermaken en spelen. Deze is te zoeken 300 m of 4 minuten gaans ten zuiden van het dorp. Op onze grote kaart 2 wordt op dit punt door de hoofdletter 'A' (= Ain) een aanzienlijke bron aangewezen; ze ligt ietwat lager nabij de weg op Nazareth, te midden van een thans met olijf- en vijgenbomen begroeid landschap; het overvloedige water besproeit en bevrucht tuinen en velden.

De kleine vallei loopt van zuidoosten naar noordwesten en mondt uit in de grote vallei Roemmaneh. In die richting alleen is de wijde heuvelenkring waarin Kana ligt, onderbroken. In die richting heeft Kana uitzicht op Cydessa, zegt K., terwijl het uit die richting de aangename zeebries in het aangezicht krijgt.

Deze en tal van andere, hier niet genoemde bijzonderheden tonen duidelijk aan dat Kefr Kenna het ware Kana, de stad van het wijnwonder is.

In onze tijd heeft dit Kenna een sterke concurrent gekregen in Khirbet Qana, een aanzienlijke ruïne, 2 uren ten noordnoordwesten van Kenna en aan de noordrand van de vallei Zabulon. Dit heeft in de laatste tijden zo vele voorstanders gekregen dat het de eer dreigt te krijgen van het authentieke Kana.

Kopp noemt 'doorsneepelgrim' hen die in Kefr Kenna nog de stad van het wonder zien en het daar gaan vereren. Hier, zoals zo dikwijls heeft scherpzinnige geleerdheid de zoveelste keer onzekerheid en dwaling gebracht.

Onze zienster alleen kan hier de zekerheid teruggeven, de doorslag geven en de waarheid redden. Men moet hen die Kana in Khirbet Qana menen te vinden, niet geloven.

tante van de bruidegom, die een dochter was van Sobe, zuster van de H. Anna (en die ook zelf Sobe of Seba heette). Het was die van de reeds vaak vermelde drie weduwen, welke drie zonen had. Gedurende de ganse plechtigheid moest zij de plaats van moeder bij de bruidegom bekleden.

Heden kwamen hier ook nog alle overige gasten, mannen en vrouwen tezamen, o.m. alle verwanten van Jezus uit Galilea. Jezus alleen bracht wel een 25-tal leerlingen als gasten mee; Hij beschouwde deze bruiloft als zijn eigen zaak en Hij had een deel van de gerechten gedurende het feest voor zijn rekening genomen. Daarom was Maria reeds zo vroeg aanwezig om alles te helpen beschikken. Jezus had ondermeer als bijdrage op zich genomen al de wijn voor de bruiloft te leveren. Daarom zegde Maria Hem zo bezorgd dat er wijn tekort was.

Jezus had bij het knapenfeest in Anna's huis in zijn 12^e jaar, na zijn thuiskomst van de tempel, *waar Hij geleraard had* en door Maria teruggevonden was, *aan de bruidegom na een diepzinnige toespraak over brood en wijn, voorspeld dat Hij eenmaal op zijn bruiloft aanwezig zou zijn* (fasc. 7, nr. 201, voetnoot 428).

Nochtans vond elke bijzonderheid in deze bruiloft, waaraan een geheimzinnige betekenis vastzat, haar oorsprong in een uitwendige, schijnbaar gewone en natuurlijke aanleiding. Zo was dit ook het geval met het aandeel dat Jezus in deze bruiloft voor zijn rekening nam.

Maria had Jezus te voren verscheidene boden toegezonden om Hem te verzoeken naar deze bruiloft te komen. Sommige verwanten en kennissen van Jezus beoordeelden immers zijn gedrag van een geheel menselijk standpunt uit en hadden het scherp afgekeurd en gezegd: "Zijn moeder is een verlaten weduwe; Hij doorreist het land zonder zich om haar of zijn familie te bekommeren."

En hierom was Jezus met zijn vrienden naar deze bruiloft willen komen en Hij wilde de bruiloft nu eer aandoen.

Daarom had Hij ook Lazarus en Marta naar Kana ontboden, die Maria bij de voorbereidselen hielpen. En Lazarus was het – doch dit was alleen aan Jezus en Maria bekend – die de kosten droeg van dit deel dat Jezus op zich had genomen. Want Jezus had een groot vertrouwen in Lazarus; Hij ontving alles gaarne van hem, omdat hij gaarne alles gaf. Lazarus was ook tot het einde toe de geldschieter van de Gemeente.

Ook van de maaltijd had Jezus een deel voor zijn rekening genomen, nl. een tweede gerecht van voortreffelijke spijzen, vruchten en allerhande vogelen en kruiden. Voor dit alles was gezorgd.

Ook Veronika zag ik nog van Jeruzalem aankomen; ze bracht Jezus een korf vol met de wonderbaarste bloemen en vooral een andere korf met alle soorten van kunstig bereid suikergebak.

378.

De vader van de bruid was een welgesteld man; hij had een grote vervoerdienst, stapelhuizen en grote herbergen en stallen voor karavanen langs de grote landweg en ook vele bedienden.

In deze dagen sprak Jezus met die leerlingen alleen, welke naderhand zijn apostelen werden en die met Hem in hetzelfde huis verbleven. De overige leerlingen hoorden niet alles wat Hij hun zegde; zij gingen veel in de omgeving wandelen. Dan onderrichtte Jezus de leerlingen en gasten op velerlei wijze, en de toekomstige apostelen deelden op hun beurt zijn onderrichtingen aan de overigen mee.

De gasten ondernamen die wandeltochten om hen, die de voorbereidselen tot het feest maakten, bij hun werk niet te hinderen. Nochtans waren verscheidene leerlingen en zelfs Jezus dikwijls in het huis en bij de voorbereidingen om dit of dat te bevelen of te

helpen regelen. Enige leerlingen hadden bovendien een rol in de bruidstoet te vervullen¹⁴⁰.

Jezus wilde zich op dit feest aan al zijn vrienden en verwanten openbaren, en wilde ook dat allen, die Hij tot nog toe uitgekozen had, aan elkander en aan de zijnen in alle openbaarheid op een feest bekend zouden worden.

De 3^e avond na Jezus' aankomst begint de bruiloft (zie voetnoot 140).

Woensdagmorgen vroeg zal de trouw plaats hebben.

Heden avond werd het tempelwijdingsfeest gesloten.

(Dus op 31 december, nadat het op 24 december begonnen was).

Eerste dag van de feestelijkheden.

379.

1 januari 1822 = 3 Tebet. –

Dezer dagen doorstond de zienster overgroot lijden; zij beschouwde allerschoonste en belangrijkste taferelen, maar uitte de bittere klacht

¹⁴⁰ Rol in de bruidstoet. – d.i. in de plechtigheid van het afhalen van de bruid uit het huis van haar ouders, of onderweg, om haar binnen te leiden in het feesthuis of in het huis van de bruidegom. Dit vormt de laatste huwelijksformaliteit en het hoogtepunt van de bruiloft. Men kiest hiervoor een blijde dag, bij voorkeur de woensdag (zoals ook hier te Kana).

Een feestelijke stoet begeleidt de bruid naar haar nieuwe woning. De bruidegom, door bruidjonkers begeleid, stapt of rijdt voorop. Eén van de jonkers heet 'vriend van de bruidegom' (cfr. Joan. 3, 29).

Bruidsmeisjes vergezellen processiegewijs de stoet met BRANDENDE lampen, want de ceremonie van het afhalen van de bruid, die een essentieel bestanddeel van de bruiloft is, heeft gewoonlijk plaats 's avonds, meestal dinsdag avond (begin van de woensdag); in de nacht wordt het feest gevierd en de WOENSDAG wordt het huwelijk gesloten met een ceremonie op de openbare plaats en in tegenwoordigheid van vele, ten minste tien getuigen.

Natuurlijk bestonden er bij de feestviering variaties, wat wij ook bij K. vaststellen (cfr. nr. 382).

dat het haar zo zwaar viel die te verhalen. Niettemin vertelde zij de bruiloft te Kana op de volgende uitvoerige wijze.

Heden was het de tweede dag van Jezus' aanwezigheid te Kana. Er waren wel boven de 100 gasten¹⁴¹.

¹⁴¹ Boven de 100 gasten. – Een groot aantal gasten, oordeelt men in het Oosten, brengt geluk mee en verhoogt het prestige van de familie (Beaufays).

Nog heden worden bij de Bedoeïenen niet alleen de familie van bruid en bruidegom uitgenodigd, maar de hele stam is er vertegenwoordigd.

Geen tent waar niet ten minste één dag op de kosten van de bruidegom gegeten wordt; vaak ook meerdere of zelfs 7 dagen (cfr. H.L. 3e jg. 75).

Enkele andere trekken eigen aan oosterse bruiloftsfeesten, waarvan wij er hier te Kana terugvinden.

Een bruiloft duurde meestal 7 dagen; ze bestond in spelen, eetmalen, dansen en ander uitbundig vermaak.

Godsdienstplechtigheden behoren niet tot de feestelijkheden, hoewel zegeningen over de echtgenoten uitgesproken worden (D.B. Mariage, c. 769).

Bij Bedoeïenen in het Overjordaanse duurt het huwelijksfeest in voorname families 7 dagen; meer eenvoudige feestmalen duren 1 dag, maar de gemakkelikheden, zang en gedans zijn dezelfde en duren ook 7 dagen (H.L. 3^e jg. 75). In Perzië duurt een bruiloft tegenwoordig 3 dagen.

Te Kana speelden natuurlijke gewoonten ook hun rol, maar bovennatuurlijke oorzaken en omstandigheden bepaalden sommige bijzonderheden.

Zo wordt natuurlijkerwijze Maria's tussenkomst verklaard: "Voor de oosterse vrouwen is het een plezier zich met voorbereidselen tot het huwelijk bezig te houden. Zusters en nichten, bloedverwanten en buurvrouwen zorgen voor de bereiding van de gerechten, vooral van de lekkernijen. De vorige avond reeds en zelfs vroeger gaan zij naar het feesthuis en blijven daar tot het einde van de bruiloft." (Beaufays, II, 152).

Joannes' verhaal van de bruiloft te Kana levert menige moeilijkheid op. Vooreerst is de betekenis van de woorden: "*Vrouw, wat is er tussen Mij en u?*" duister. *De woorden van Jezus schijnen een weigering in te houden: "Mijn uur is nog niet gekomen!"* En toch schijnen de woorden van Maria tot de dienaren te kennen te geven dat Jezus voor de wijn zal zorgen.

Met de gegevens die K. ons over de bruiloft van Kana verstrekt, verdwijnen alle moeilijkheden.

Maria weet dat Jezus (en ook zij) zich met de wijn belast hebben. Vandaar dat zij er een wakend oog op houdt en het tekort aanstonds bemerkt. Dat zij zich met de wijn belast hebben, is ook een natuurlijke zaak, want minder rijke lieden hebben gewoonlijk geen grote voorraad wijn in huis; het is bovendien een gebruik dat de gasten een geschenk mee brengen en dit bestaat ook wel eens in een of meer kruiken wijn.

Het ontbreken van wijn verwondert des te minder, omdat *Jezus de scène ineengezet had: Hij wilde zich openbaren als de Messias door een wonder.* Hij had het ook kunnen doen door de vermenigvuldiging van een andere spijs, maar **hier koos hij de verandering van water in wijn, omdat dit mirakel een voorafbeelding moest zijn van het mirakel in het laatste avondmaal, waar wijn in zijn bloed veranderd moest worden.**

Nochtans kende Maria Jezus' bedoeling niet, en daarom antwoordde Jezus haar: "Wat is er tussen Mij en U, Vrouw?"

Betekent,

- of: "Gij zijt ongerust, maar Ik niet.
Mijn weg en bedoeling is niet de Uwe, mijn inzichten gaan veel verder, enz."
- of: "Wat hebben wij ons te bekommeren; er MOET wijn tekort zijn en het tekort moet zelfs opvallen, trek het u niet te veel aan!"

Jezus zal zeker meer woorden gesproken hebben dan in het Evangelie staan; Hij zal Maria er op gewezen hebben, dat ze nog een kwartier geduld moest hebben, dat haar verlegenheid in vreugde zou veranderen en dat de wijn, waarvoor Hij de zorg op zich had genomen, er zou komen door een heerlijk wonder, dat voor het Rijk van God de schitterendste gevolgen zou hebben.

Niet alleen gerustgesteld, maar opgetogen ging Maria dan tot de dienaren zeggen: "Let goed op dat jullie alles doen wat mijn Zoon zal zeggen!" Zo opgevat – wat mogelijk is, dank zij K.'s verhaal – laat deze gebeurtenis met alle bijzonderheden niets aan duidelijkheid te wensen over.

Bij de vermaken komt ook de eerbare dans.

Herhaaldelijk zal hij door K. worden vermeld. In fasc. 10, nr. 260, beneden, is aangekondigd dat wij hier een woord zouden zeggen over de dans bij de Joden.

Er zullen natuurlijk soorten van dansen geweest zijn; dit schijnt zelfs te volgen uit de vele woorden die in het Hebreeuws bestaan om een dans aan te duiden.

Uit de aard van die woorden schijnt op te maken te zijn dat hij meest bestond uit levendige, cirkel- of bogenbeschrijvende, tamelijk licht en vlug uitgevoerde bewegingen; de oosterse dans verschilt veel van de westerse; het is een wandelen, maar meteen een ritmische beweging van het lijf, een heen- en weerwiegen van het lichaam, een aannemen van bevallige houdingen, door twee dansers of danseressen symmetrisch weergegeven, een uitvoeren van geregelde en gemeten bewegingen; deze gaan ook wel samen met handgeklap en voetgestamp op de cadans van de muziek. Dit gebarenspeel dat de dans vergezelt, is altijd vol uitdrukking en leven, bij de Joden (niet bij de Egyptenaren) steeds eerbaar en welvoeglijk, zoals dit nog geldt voor dansen bij Bedoeïenen, niet meer altijd bij de Arabieren.

De dans zoals hij hier door K. beschreven wordt, is karakteristiek voor heel het oosten en in 't algemeen ook nog voor de Arabieren. Dezen hebben ook nog in Noord-Afrika de gewoonten van het Oosten behouden.

Een dame uit Mostaganem wie ik om haar oordeel vroeg over K.'s beschrijving van de dans in de nrs. 381 – hier is sprake van dans met doeken – en in nr. 1011, noteerde

- bij nr. 381: "Het is exact beschreven. Ik heb persoonlijk dansen gezien, juist uitgevoerd zoals de zienster die beschrijft. De dans met de 'kransen en doeken' bestaan heden nog en worden hier genoemd 'la danse du foulard'."
- Bij nr. 1011 noteerde zij: "Alles waar en heel juist beschreven."

In 't jaar 1948, 4 april, las ik in de kalender Pro Apostolis: "Op het eiland Bali is het dansen geen rondzwieren en voortschuiven, zoals bij ons, maar een sierlijk bewegen van bovenlijf, armen, handen en vingers."

Ook dit is of was eigen aan het Oosten, en K. legt er hier de nadruk op: de geslachten dansen altijd gescheiden, vrouwen met vrouwen, mannen met mannen, alleen of in groep.

In een reisverhaal lezen wij: "In het dorp Silwan (ten zuiden van de Olijfberg) was ik getuige van een bruiloft. Gedurende het hele feest bleven de mannen van de vrouwen gescheiden." (Delancker, 176).

Over die scheiding plaatsten wij reeds opmerkingen in fasc. 4, nr. 98, voetnoot 209 en fasc. 10, nr. 258, voetnoot 73. Hier kunnen wij er als slot nog bijvoegen: "Deze afscheiding gold op ieder vlak, voor iedere plaats en ze is nog gebruikelijk in de hele mohammedaanse wereld: aan tafel, op wandeling, in de moskeeën, bij de Joden in de synagogen en bij de

Ook was er Maria Markus, Joannes Markus en Veronika, die mij ouder scheen te zijn dan Maria; ik zag er echter Suzanna van Jeruzalem niet; deze ging ook later zelden mee op reis; zij leefde voornaam en in een zekere teruggetrokkenheid wegens haar onwettige afkomst. Wel waren hier de ouders van Jakobus en Joannes, doch niet de ouders van Petrus en Andreas. Insgelijks was er Jonatan, hun halfbroeder, ook de zogenaamde drie weduwen en hun zonen, enz.

Ook alle verwanten van de H. Anna, die meestal nichten en kleinkinderen van haar waren: Maria van Kleofas met haar kinderen en de jongste dochter van de H. Anna, die een halve zuster is van de H. Maagd.

Dan ook nog de neven van Jozef van Arimatea Aram en Temeni; Obed en vier Joannes-leerlingen, te weten: Kleofas, Jakob, Judas en Jafet, speelmakkers van Jezus in zijn jeugd, kleinzonen van Sebadja van Nazareth, die een bloedverwant van Joakim was (cfr. fasc. 7, nr. 197).

De vader van de bruid heet Israël; ik heb deze naam tot nog toe niet willen noemen, omdat ik meende dat er zulk geen bestond; hij stamt af van Rut uit Bethlehem.

De moeder van de bruid is een weinig lam; zij hinkt aan één kant en moet geleid worden.

380.

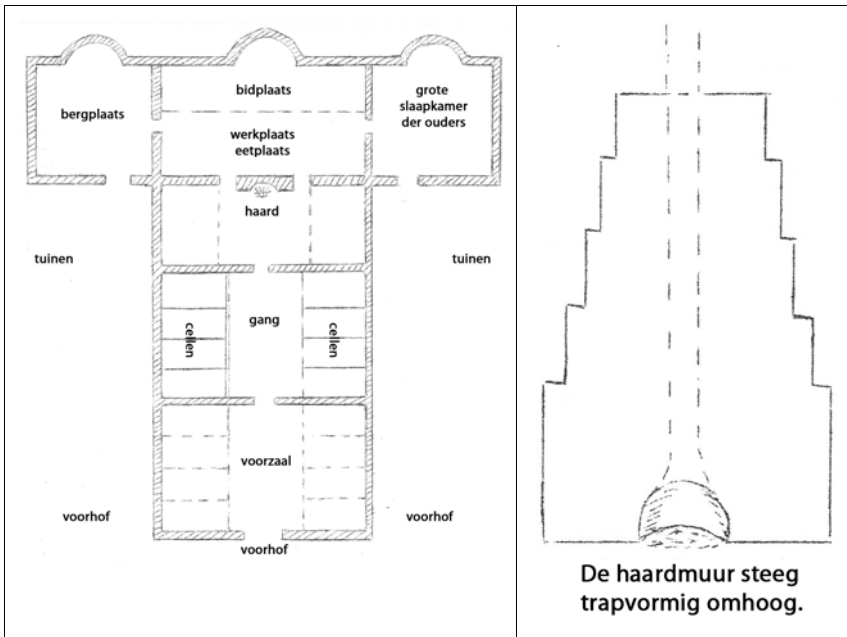
Kana is kleiner dan Kafarnaüm, en dit laatste is wel levendiger, maar niet zo groot als Nazareth, dat enige verwoeste plaatsen heeft. Kana ligt aan de westzijde van een heuvel (fasc. 12, nr. 376, voetnoot 139), en is een aangename en zuivere stad.

christenen in hun kerken.” Dit gebruik kan natuurlijk in de allerlaatste tijd gemilderd zijn.

Wij besluiten dit commentaar met een boven vergeten bemerking, die ook hier te pas komt: “Gehaaste gasten beginnen de 3° dag reeds af te reizen.” (Dapper, Perzië, 115).

Nochtans is de welstand van Kana hoofdzakelijk in de handen van Israël en een klein getal andere families; de overige inwoners schijnen meest werklieden te zijn in hun dienst.

Er een synagoge met 3 priesters. De bruiloft zal in het openbaar feesthuis in de nabijheid van de synagoge gehouden worden. Vanaf dit huis tot bij de synagoge zijn zegebogen opgericht, die een laan van groen vormen en die met vruchten en slingerkransen behangen en versierd zijn; het feesthuis is voorafgegaan door een voorhof met lovergangen en de feestzaal grenst eraan.

De feestplaats is de ontruimde voorzaal van het huis tot tegen de hoge haardmuur, die trapvormig omhoog stijgt; op deze haard wordt hier nochtans niet gekookt, maar als een altaar is hij met vazen, geschenken, bloemen en tafelgerief opgesmukt. Deze vuurplaats heeft omtrent nog een derde deel van de binnenruimte achter zich en in die achterplaats zaten onder de maaltijd de

vrouwen afgezonderd. Boven zag men de balken van de zoldering; ze waren met kransen versierd en men kon er opstijgen om de lampen die er aan hingen, te ontsteken.

Dus hebben wij hier de inrichting van een voornaam huis, zoals dit van de H. Anna bij Nazareth (cfr. fasc. 1, nr. 15).

Jezus is als de heer van het feest; hij regelt de gemakkelikheden en kruidt ze met onderrichtingen; Hij zei dat zij zich in deze dagen allen volgens gebruik en zede mochten verlustigen, maar dat zij uit alles, terwijl zij vreugdig waren, wijsheid moesten trekken.

Hij regelde het programma van de vermaken en zei ondermeer dat zij dagelijks tweemaal uit zouden gaan wandelen om zich in de open lucht te verlustigen(nl. in de openbare lustplaats 200 à 300 m ten zuiden van het dorp, zie hiervoor nr. 376, voetnoot 139).

381.

Ik zag dan de bruiloftsgasten, de mannen van de vrouwen gescheiden, op een mooie groene lustplaats buiten het dorp, onder bomen, waar in de nabijheid ook water was (bron waaruit beek vloeit). Hier brachten zij hun tijd aangenaam door in gesprekken en verscheidene spelen. Hier was het, meen ik, de (openbare) lusttuin bij een badplaats. Ik zag de mannen in een kring op de grond liggen; midden in deze kring lagen allerlei vruchten, die zij, volgens het reglement van het spel, in elkanders richting dreven en wierpen, om ze in zekere kuiltjes die midden in de kring waren, te doen vallen; dit nu zochten anderen te verhinderen.

Ik zag Jezus dit spel met vruchten met een vriendelijke ernst meespelen. *Afen toe sprak Hij glimlachend een diepzinnig woord*, dat allen bewonderden of met stille ontroering opnamen. Wanneer sommigen de zin van zulk een

woord niet gevat hadden, lieten zij het zich door anderen verklaren.

Jezus had de binnenkringen van het spel en de prijzen geregeld en Hij verdeelde deze onder de winners met treffende, vaak zeer wonderbare bemerkingsen. Jongere bruiloftsgasten liepen en sprongen over gespannen guirlandes voor een vruchtenprijs. De vrouwen zaten afgezonderd en speelden eveneens met (en om) vruchten. De bruid zat gestadig tussen Maria en de tante van de bruidegom.

In de avond van 1 januari (3 Tebet), dus met het begin van 4 Tebet, *hield Jezus in de synagoge, waar allen vergaderd waren, een leerrede over de vreugd van het geoorloofde vermaak, haar rol en betekenis, haar maat, ernst en wijsheid.* Hierna handelde Hij over de echt, over man en vrouw, onthouding en kuisheid en over de geestelijke echt. Aan het einde van die onderrichting had het bruidspaar een apart onderhoud met Jezus, die hen afzonderlijk onderwees.

Hierop begon de bruiloft met een maaltijd en gedans; er werd gedanst op de cadans van de muziek die kinderen maakten en die daartussen ook koren zongen. Alle dansenden hadden doeken in de hand, waarmee zij elkander aanraakten, wanneer zij in rijen of gesloten kringen dansten; zonder zulke doeken raakten zij elkander nooit aan. Bij bruidegom en bruid waren zulke doeken zwart, bij de anderen geel. Bruidegom en bruid dansten eerst alleen en dan dansten allen tegelijk.

De jonge dochters waren gesluierd, doch hun sluiers was boven het aangezicht even opgelicht; hun klederen waren van achteren lang en van voren met snoeren een weinig opgeschort. De dans was geen huppelen en springen als bij ons, eerder een wandelen in allerlei lijnen en ondertussen maakten zij ook dikwijls bewegingen met handen, hoofd en lichaam op de maat der

muziek; dit herinnerde mij aan de bewegingen die de farizeese Joden onder het bidden maken (fasc. 6, nr. 164, voetnoot 356). Maar dit alles was uiterst aangenaam en ook eerbaar.

Van de toekomstige Apostelen danste niemand. Onder de dansers bemerkte ik Natanael Chased, Obed, Jonatan en nog andere leerlingen. De danseressen waren alleen jonge dochters en ook bij hen was alles welvoeglijk, vol rustige vreugd (zonder uitgelatenheid).

Trouwdag.

382.

Woensdag, 2 januari. –

Heden, 2^e dag der vermakelijkheden, had omstreeks 9 uur de trouw plaats. De bruid werd door de bruidsmeisjes opgetooid; haar kleding was in de aard van die der Moeder Gods bij haar bruiloft; zo ook haar kroon, met dit verschil dat deze rijker versierd was; haar haarnet was evenwel niet zo fijn met (talrijke) gescheiden vlechtjes gestrengeld, doch met dikker lokken. Nadat zij in haar bruidstooi gestoken was, liet men haar aan de H. Maagd en de andere vrouwen zien.

Van de synagoge uit werden bruid en bruidegom naar het feesthuis afgehaald en naar de synagoge gebracht; het waren 6 jongetjes en 6 kleine meisjes, die in de stoet kransen droegen; dan 6 oudere jongens en dochters met fluiten en andere instrumenten, die ik elders reeds beschreven heb; zij hadden aan de schouderen als vleugelen van een stijve, gestreepte, donsachtige stoffe. Daarenboven werd de bruid door 12 volwassen erejuffers opgeleid en de bruidegom door 12 jonge mannen.

Onder dezen bemerkte ik Obed en Veronika's zoon, de neven van Jozef van Arimatea, Natanael en enige Joannes-leerlingen, doch geen van de toekomstige apostelen.

De trouwceremonie geschiedde vóór de synagoge door de priesters. De ringen die zij ruilden, had de bruidegom ten geschenke gekregen van Maria en Jezus had die bij zijn Moeder gezegend. Merkwaardig scheen mij bij deze trouw – wat ik bij de trouw van Jozef en Maria niet bemerkte heb – dat de priester de bruidegom en de bruid met een scherp instrument aan hun linkerringvinger wondde op de plaats waar de ring zou komen te zitten. Hij liet van de bruidegom 2, en van de bruid 1 druppel bloed in een beker wijn druipen; zij dronken hem gezamenlijk uit en schonken hem dan weg.

Daarna werden nog verscheidene andere voorwerpen, klederen en stukken stoffe uitgedeeld aan de armen, die naar de plechtigheid waren komen zien. Wanneer de nieuw-getrouwden naar het feesthuis geleid waren, *ontving hen daar Jezus.*

383.

Vóór het bruiloftsmaal zag ik hen allen weer in de luthof verzameld. De vrouwen en dochters zaten in een loofhut op tapijten een spel voor vruchten te spelen; zij hadden beurtelings een driehoekig tafeltje op de schoot, dat op de rand met letters beschreven was; zij draaiden een wijzer op dit tafeltje, en naar gelang van de plaats waarboven de wijzer bleef staan, maakten zij een zekere winst.

Bij de mannen echter zag ik een wonderbaar spel dat *Jezus zelf voor hen uitgedacht en in een prieel gereedgemaakt had.*

In het midden van het prieel stond een ronde tafel, waarvan de rand bezet was met evenveel prijzen als er spelers waren; *die prijzen waren bloemen, kruiden en vruchten. Deze vruchten had Jezus vooraf geheel alleen volgens diepzinnige, symbolische betekenissen gerangschikt.*

Boven deze tafel lag een draaibare ronde schijf met een opening. Wanneer deze schijf rondbewogen werd, kwam de opening boven

een van de vruchtaandelen te staan, en die gedraaid had kreeg dit aandeel als zijn prijs.

In het midden van de tafel stak een wijnstok, die vol druiventrossen hing, boven een schoof tarwearen uit, die hem omringde, en hoe langer de tafelschijf gedraaid werd, hoe hoger de wijnstok en de bundel korenaren rezen.

De toekomstige apostelen en ook Lazarus speelden niet mee; ik ontving hieromtrent de verklaring dat degenen die geroepen zijn om anderen te onderwijzen, of die in wetenschap de anderen overtreffen, aan het spel geen deel moeten nemen, maar de wisselvalligheden van het spel gadeslaan, de ontspanning met leerrijke toepassingen en raadgevingen kruiden en aldus het nuttige aan het aangename paren.

In het spel nu dat Jezus ineengezet had, was *het volgende zeer wonderbaar en meer dan toeval: het lot dat ieder speler ten deel viel, wees door zijn aard en (symbolische) betekenis op de eigenschappen, hetzij gebreken of deugden, van de winner, en Jezus legde aan ieder van hen zijn lot naar de samenstelling van de vruchten uit* (zie commentaar bij nr. 385).

Elk lot werd een parabel op hem die het won, en ik voelde dat zij met die vruchten ook een wezenlijke genade bekwamen. Want gelijk zij allemaal elk in het bijzonder getroffen werden door de woorden van Jezus en zich tot het goede opgewekt voelden, waarschijnlijk ook door het genot van de vruchten, daar hun betekenis nu effectief in hen overging; zo scheen toch wat Jezus aan iedereen over zijn persoonlijk lot zei, voor alle anderen die er geen zaken mee hadden, zonder bijzondere betekenis; het leek hun alleen een aanmoedigend, waardevol woord.

Ieder van hen voelde in zijn binnenste de peilende blik van de Heer, in verband met het woord dat de Heer tot hen had gericht; zij beleefden een geval als Natanael, toen Jezus er hem aan herinnerde dat Hij hem onder de vijgenboom gezien had. Terwijl Natanael door dit soort openbaring diep getroffen werd, bleef de zin ervan voor de anderen verborgen.

Jammer genoeg, er is mij geen enkel lot of verklaring ervan in het geheugen gebleven, behalve dat er onder de kruiden reseda was, en dat *Jezus bij het overreiken aan Natanael van dit zijn lot hem zegde: "Zie je nu dat Ik de waarheid sprak, toen Ik je een rechtgeaard Israëliet zonder valsheid noemde?"*

Van één lot echter zag ik het wonderbaar uitwerksel, namelijk van het lot van de bruidegom, dat een zonderlinge vrucht was. Dit lot bestond uit twee vruchten van verschillend geslacht, aan één steel, zoals bij de kemp.

- De ene vrucht geleek meer op een vijg,
- de andere meer op een geribde appel, echter zonder kroontje van boven, ze was hol (ingebogen);

het is niet gemakkelijk dit uit te leggen; ze was als een navel; er waren twee zaad- of klokhuisjes boven elkaar er in; het ene bevatte 4, zo mij dunkt, het andere 3 pitten; fijne witte draadjes groeiden er van boven uit. Ze was roodachtig, van binnen wit en rood gestreept; zulke vruchten heb ik gezien in het paradijs.

Nota van Brentano:

Ongeveer aldus beschreef zij die vrucht; dit lijkt verward; men vraagt zich af of zij niet, nu eens de vrucht, dan weer de bloem, of wellicht beide terzelfder tijd op het oog had.
(Dit bekent K. zelf in nr. 385, begin).

Ik weet nog slechts dat allen verwonderd stonden, toen deze vrucht aan de bruidegom ten deel viel, en dat *Jezus naar aanleiding ervan hem sprak over het huwelijk, de kuisheid en over de vruchten welke deze deugd honderdvoudig voortbrengt.*

Hij zette dit alles op zulk een manier uiteen, dat de Joden, in weerwil van hun hoogachting van het huwelijk, aan zijn woorden geen aanstoot konden nemen, terwijl sommige leerlingen die Essenen waren, b.v. Jakobus de Mindere, Hem nog grondiger begrepen.

Ik zag dat de aanwezigen zich meer over dit dan over de andere loten verwonderden, en ik hoorde *Jezus zeggen dat de uitwerkselen van die loten of vruchten nog wonderbaarder zijn dan hun betekenis wonderbaar*

schijnt. (Zulk een uitwerkseel zullen wij straks zien in de bruidegom en bruid.)

Ik zag, nadat de bruidegom dit lot voor zich en zijn bruid gewonnen had, iets zeer buitengewoon geschieden; ik durf het nauwelijks te vertellen.

Ik zag de bruidegom bij het in-ontvangst-nemen van dit lot inwendig bewogen en bleek worden; ik zag als een donkere gestalte, als een schaduw in menselijke gedaante, van de voeten naar het hoofd in hem opgaan, uit zijn lichaam komen en verdwijnen; hij scheen hierna veel helderder, reiner en als doorzichtig, vergeleken bij vroeger. Nochtans leek het mij dat niemand buiten mij dit zag, want allen bleven onbewogen en niemand liet een verrassing of verwondering blijken.

Op hetzelfde ogenblik zag ik ook de bruid, die op enige afstand van daar met de vrouwen aan het spelen was, eveneens als in onmacht vallen. Een donkere, schromelijke gedaante, die mij afkeer en schrik inboezemde, maakte zich van haar los.

Dit schaduwbeeld scheen vanaf haar voeten op te stijgen hetzij in of vóór haar lichaam, en dan boven haar borst hetzij uit of vóór haar mond van haar weg te wijken. Het was ook als werden allerlei kledingstukken of sieraden mee afgerukt.

Hoe ik er toe kwam het volgende te doen, weet ik niet, maar zeer bezorgd en beangst spande ik me geweldig in om die zo afschuwelijke gedaante aanstonds te verdrijven en de afgerukte versierselen weg te foefelen; mijn haast en ijver kwam voort uit mijn verlangen om de bruid beschaming tegenover de anderen over die ijdelheden te besparen.

De gedaante wilde eerst niet wijken, nochtans werd ze steeds kleiner en ik slaagde er tenslotte in haar met de afgerukte sieraden in een oude kas te sluiten, die daar juist voor de hand stond. (Een kast voor afgediende, versleten, verouderde voorwerpen). Toen ik die gestalte daarin duwde, schenen alleen het hoofd en de schouderen er nog van over te blijven. De bruid was hierna zeer

bleek, maar door en door helder en zij scheen me nu in haar kleding uiterst eenvoudig en sober.

Bij deze mijn tussenkomst in het visioenstaferaal zag ik ook de H. Maagd, evenals ik, meewerken om die duistere gedaante te verdrijven.

Aan deze loten waren ook zekere boetewerken verbonden. Zo herinner ik mij dat bruidegom en bruid iets wat ik vergeten ben (gebedsrollen?) uit de synagoge moesten halen en bepaalde gebeden doen. Het door Natanael Chased gewonnen kruid was een busseltje patiëntiekruid (*Ampfer*, zurkel, zuring).

De vrucht van de bruidegom heb ik ook wel elders gezien, maar, nu ik er van spreek, zie ik meteen aanstonds ook de bloem en vermeng beide in het spreken (in de beschrijving, zie nr. 384).

De wonderbare kracht en werking van die vrucht bleek, toen de bruidegom er een deel van gestuurd had aan de bruid, en vooral, nadat zij er beiden van gegeten hadden.

Ook in andere leerlingen die loten gewonnen en er van gegeten hadden,

- **ontwaakten hun karakteristieke hartstochten, boden een korte tijd weerstand en weken dan van hen**
- **of in de strijd tegen die driften ontvingen zij een doeltreffende kracht.**

Er bestaat een zeker bovennatuurlijk geheim in alle vruchten en kruiden of planten¹⁴², dat sedert de val van de mens en van de natuur met hem, een natuurlijk geheim geworden is; ze hebben in hun betekenis, in hun vorm, in hun smaak en werking nog slechts enige zwakke sporen van hun vroeger oorspronkelijke kracht en inhoud behouden.

¹⁴² Een geheim in vruchten. – Men kan deze en andere uitlatingen van K. van dit soort, b.v. ook op het einde van nr. 188 vergelijken met de volgende van de H. Teresia: “Voor het water voel ik iets heel bijzonders; daarom heb ik het met meer aandacht beschouwd dan andere dingen.

Nochtans moeten in ALLES wat een zo wijze en grote God geschapen heeft vele diepe geheimen verborgen zijn, waar wij voordeel uit kunnen putten.

Ik geloof zelfs dat in het minste ding dat God schiep, zij het maar een mier, meer verborgen ligt dan de geest kan bevatten.” (Kast. IV, 2, 3).

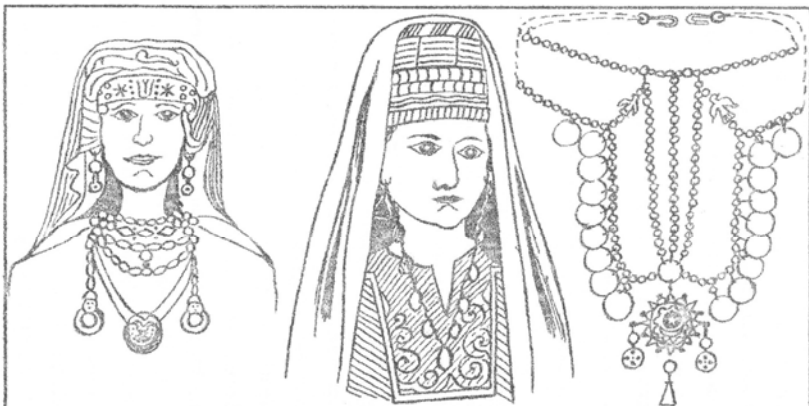
“In het wonder van de zijdworm kunt ge genoeg ontdekken om de grootheden van God te bewonderen en zijn wijsheid te verheerlijken. Wat zou het dan zijn, indien wij alle eigenschappen kenden van alle wezens die Hij geschapen heeft?” (V-II).

In droomvisioenen verschijnen mij op de hemelse tafelen deze vruchten altijd met de betekenis die ze hadden vóór de val, maar nochtans niet zonder enige onduidelijkheid; alles wordt nu immers door ons verzwakt verstand en door het gebrekkige, banale gebruik dat wij ervan maken, te verward waargenomen.

De door het bruidspaar gelote en genuttigde vrucht had betrekking op de kuisheid, en de gedaante die zich uit hen verwijderde, was de vleselijke onreine begeerte.

Ik weet niet of de door mij geziene gedaante ook door andere begenadigden in een gelijke helderziende toestand ooit zo gezien werd; ik weet evenmin of dit het reële uitgaan was van een zinnelijke geest, vooral uit de bruid, of enkel maar een voorstelling in lichamelijke vorm om mij te tonen wat er geestelijkerwijze in haar ziel gebeurde.

Toen de bruid in onmacht viel, nam men haar verscheidene hinderlijke stukken van haar feestgewaad af en ook verscheidene ringen van haar vingers, want er staken er veel op. (Overdadig gebruik van sieraden door vrouwen, cfr. fasc. 3, nr. 80 en fasc. 15, nr. 541).

nr. 541 : Overdreven sieraden der vrouw (zie ook commentaar nr. 80)

Onder meer trok men haar een gouden trechtervormig kapje van haar middelvinger, dat er als een vingerhoed op zat; voorts ontdeed men haar van kettingen, sierspelden, die zij op de borst droeg, en van armbanden om haar te verlichten; zij behield van haar kleinodiën niets op zich dan de trouwring op haar linkerringvinger, die de H. Maagd haar geschonken had, en een gouden juweel dat aan haar hals hing en bijna de vorm van een gespannen boog had. In het grote vlak van dit hangjuweel was een bruin vlakje van een zekere materie ingezet, gelijkend op die in de trouwring van Maria en Jozef, en daarop was een liggende figuur afgebeeld, die vóór zich een bloemknop hield en beschouwde.

Het eigenlijke wonder.

386.

Op het spel in de lusthof volgde het bruiloftsmaal. De grote zaal van het feesthuis vóór de versierde haardmuur was in een middenruimte en twee zijruimten ingedeeld door twee lage schermen, zodat de aan tafel aanliggende gasten elkander gemakkelijk konden zien. In elke ruimte stond een lange, smalle tafel. Jezus had zijn plaats in de middenruimte aan het hoofd van de tafel; zijn voeten waren naar de versierde haardplaats gekeerd. Aan deze tafel hadden ook Israël hun plaats, de vader van de bruid, de mannelijke verwanten van Jezus en van de bruid, en ook Lazarus. Aan de tafelen ter zijde lagen de overige mannelijke bruiloftsgasten en leerlingen aan.

De vrouwen zaten in de ruimte achter de vuurplaats, maar *konden toch al Jezus' woorden horen*. De bruidegom diende de tafel, maar toch was er ook een spijsmeester met een voorschoot en nog enkele andere tafeldienaars. De bruid met enige dienstmeiden bediende de tafels van de vrouwen.

Toen nu de spijsen opgedragen werden, bracht men ook een gebraden lam, dat vóór Jezus gezet werd; het had de pootjes kruiswijs gebonden. Toen nu de bruidegom een bakje met de messen ter verdeling tot Jezus bracht, *zegde Jezus tot hem, doch voor hem alleen hoorbaar, dat hij zich het knapenfeest moest herinneren; het had plaats gehad in zijn 12e jaar na een paasfeest. Op dat familiefeest had Hij onder de maaltijd een parabal van een bruiloft verteld en had hem ook voorspeld dat Hij zijn bruiloft zou komen meevieren. Deze voorspelling ging nu heden in vervulling.* Dit stemde de bruidegom zeer ernstig, want dit voorval was hij vergeten.

Jezus was onder de maaltijd, zoals gedurende de hele bruiloft, zeer opgewekt en nochtans steeds bedacht op onderricht. Aan alle handelingen van de maaltijd verbond Hij een zinnebeeldige betekenis. Hij maakte ook gewag van de blijde feeststemming die bij zulke gelegenheid mocht heersen; de boog moet niet altijd gespannen zijn en een akker moet door de regen verkwikt worden. Hij maakte nog andere vergelijkingen met dezelfde strekking.

387.

Daarna sneed Jezus het lam in delen en dit werd het aanknopingspunt tot bijzonder treffende onderrichtingen: "Het lam, zegde Hij, moet van de kudde afgescheiden worden; deze afscheiding en uitverkiezing hebben niet ten doel eigen wellust en voortplanting, maar het lam is ter dood bestemd.

Daarna moet het reinigingsvuur het van rauw en hard zacht en eetbaar maken en tenslotte moeten op tafel al zijn delen uit elkaar gesneden en voorgediend worden.

Zo ook moeten zij, die het lam willen volgen, zich zelfs van de nauwste vleselijke banden bevrijden.”

Terwijl Hij een voor een de stukken ronddeelde en zij nu van het lam aten, *zegde Hij verder: “Zoals dit lam, van zijn gelijken gescheiden en hier rondgedeeld, in u allen een gemeenschappelijk voedsel en een band van vereniging wordt, zo ook moet hij die het Lam wil volgen, zijn eigen weide (midden, omgeving, duurbaren) verlaten, zijn eigen driften, gehechtheden versterven, zich van zijn familieleden scheiden en zo een voedsel van vereniging worden door het Lam en in mijn hemelse Vader.”*

Dit en meer andere onderrichtingen en waarheden kan ik, helaas! slechts gebrekkig en broksgewijs herhalen. **(Die enkele zinsneden herinneren ons in elk geval aan de leermethode van Jezus en aan de eigen genade der Eucharistie).**

Zij hadden allen vóór zich op tafel een bord of broodkoek, dit weet ik niet meer duidelijk. (Een broodkoek deed ook dienst als bord). Jezus zette ook een grote, donkerbruine schotel met een gele rand voor, en deze schotel werd rondgegeven. *Ik zag Jezus menigmaal een bosje kruiden in de hand nemen en daarover een onderrichting geven.*

Jezus had zich gelast met het 2^e gerecht van het bruiloftsmaal, de H. Maagd en Marta hadden voor alles wat tot dit gerecht behoorde, gezorgd.

Aan deze had *Jezus ook gezegd dat Hij instond voor de wijn bij dit gerecht*; het bestond uit vogelen, vissen, honigkoeken, vruchten en nog een soort suikergebak, dat Serafia (Veronika) meegebracht had. Toen nu dit tweede gerecht op een zijtafel opgedragen werd, *ging Jezus van zijn plaats er heen en sneed ter verdeling alle spijzen aan; dan*

legde Hij zich weer ter tafel. De gerechten werden opgediend, maar de wijn ontbrak.

Ondertussen hield Jezus een toespraak. De H. Maagd droeg de verantwoordelijkheid voor dit deel van de maaltijd; zij zag dus goed toe en bemerkte dat er wijn tekort was. Nu ging zij bezorgd tot Jezus en herinnerde Hem er aan dat Hij haar gezegd had dat Hij instond voor de wijn van dit gerecht. *Jezus die zo juist over zijn hemelse Vader gesproken had, antwoordde haar: "Vrouw, wees niet bekommerd; dit moet U noch Mij verontrusten, mijn uur is nog niet gekomen."*

Dit was geen onbeleefdheid of hardheid jegens de H. Maagd. **Hij noemde haar 'Vrouw' en niet 'Moeder', omdat Hij op dit ogenblik als Messias, als Gods Zoon een geheimnisvolle handeling voor de ogen van zijn leerlingen en alle verwanten wilde stellen en in de kracht en waardigheid van zijn Godheid wilde optreden.**

388.

De verdere uitlatingen van de zienster in deze omstandigheid vat de Pelgrim (Brentano) meer naar de zin dan naar de letter samen als volgt.

Jezus sprak tot haar: *'Vrouw'*, omdat Hij als haar zaad de kop van de slang moest verpletten (Gen. 3, 15). Hier wilde Hij een bewijs leveren dat Hij ook meer was dan een zoon van Maria, meer dan de zoon van de hun zo goed bekende vrouw.

Hij noemde haar daarom *'Vrouw'*, omdat Hij op het punt stond te handelen uit kracht van zijn Godheid, omdat Hij wilde scheppen of iets van zelfstandigheid veranderen.

Op gelijke wijze noemde Hij zich, zonder hierdoor de minste afbreuk aan zijn waardigheid te doen, de *'Zoon des mensen'*, wanneer Hij van zijn aanstaande lijden sprak.

In zulke ogenblikken, waarop Jezus als het mensgeworden Woord handelde, werd alles, door het feit dat het dat genoemd wordt wat het is, in waardigheid verheven.

In de heiligheid van de handeling wordt het, doordat het bij zijn naam genoemd wordt, als met een waardigheid, een ambt beloond.

Maria was de VROUW die gebaard had Hem, die hier als haar Schepper aan de wijn herinnerd wordt ten bate van zijn schepselen, aan wie Hij zijn hoger waardigheid wil openbaren. Hier wil Hij hun nl. niet tonen dat Hij de zoon van Maria, maar dat Hij de *Zoon van God (en God zelf)* is.

Toen Hij later op het kruis stierf, waar Maria bij stond te wenen, zegde Hij haar ook weer: “VROUW, zie dit is uw zoon”, hierdoor Joannes verstaand.

Jezus had haar gezegd dat Hij voor de wijn instond. Door Hem te wijzen op het ontbreken van de wijn, stelt Maria reeds nu een daad in haar hoedanigheid van Voorspreekster, Middelaars, die zij zal zijn.

Maar de wijn die de Zaligmaker wilde geven, was meer dan wijn in de gewone zin. Hij had (als zinnebeeld) betrekking op het geheim van de wijn, die Hij later in zijn Bloed wilde veranderen.

Daarom zei Jezus: “Mijn uur is nog niet gekomen:

- 1) Om de beloofde wijn te geven.*
- 2) Om water in wijn te veranderen.*
- 3) Om de wijn in mijn Bloed te veranderen.”*

Maria was nu niet meer bezorgd voor de bruiloftsgasten; zij had haar Zoon gebeden en daarom zei zij tot de dienaren: “Doet alles wat Hij u zal zeggen.”

Dit is juist hetzelfde als bad de bruid van Jezus, de H. Kerk, tot Hem: “Heer, Uw zonen hebben geen wijn”, en *als zegde Jezus hierop tot haar, niet “Bruid”, maar “Kerk, bekommer u niet, wees niet ongerust, mijn uur is nog niet gekomen”*, en als zegde de Kerk nu tot de priesters: “Let op al zijn wenken en bevelen, houd u gereed, want Hij zal u helpen, enz.”

Maria zegde dus tot de dienaren de bevelen van Jezus af te wachten en ten uitvoer te brengen. En *kort daarna beval Jezus de dienaren de ledige kruiken vóór Hem te brengen en om te keren*; zij deden dit en brachten drie waterkruiken en drie wijn-kruiken; zij toonden dat ze ledig waren, door ze boven een bekken om te keren.

Vervolgens beval Jezus hun ze allemaal met water te vullen; zij brachten ze nu weg bij de put in een kelder; het was een waterbak met een pomp; de kruiken waren van potaarde, groot en zwaar, en als één daarvan vol was, moest ze door twee mannen aan de beide oren gedragen worden; ze waren van boven naar onder met verscheidene schenkbuizen bezet en deze waren met tappen gesloten.

Wanneer de drank tot onder een hoger buis geledigd was, werd de volgende tap uitgetrokken en de lagere tuit gebruikt; de kruiken werden bij die handeling niet opgetild, doch slechts een weinig op hun hoge voet overgehield.

De vermaning of bede van Maria geschiedde zacht, het antwoord van Jezus echter luidop, gelijk ook zijn bevel aan de dienaren om de kruiken met water te vullen.

Nadat de 6 kruiken nu alle met water gevuld en bij de spijs- of schenktafel geplaatst waren, *ging Jezus tot bij de kruiken, zegende die, ging weer aan tafel aanliggen en beval dan: “Schenkt in en laat de spijsmeester eens proeven.”*

Nadat deze de drank gekeurd had, ging hij (de spijsmeester) tot de bruidegom en zegde hem: “Hoe! gewoonlijk geeft men eerst de goede wijn en als de gasten verblijd zijn, dient men de mindere op, maar gij geeft de fijnste en kostbaarste wijn het laatst.”

Hij wist niet dat Jezus op zich genomen had voor de wijn van dit gerecht te zorgen en voor gans dit onderdeel van de maaltijd, want dit was alleen aan de H. Familie en aan de familie van de trouwers bekend.

Nu dronken ook met grote verbazing de bruidegom en de vader van de bruid en de dienaren getuigden plechtig dat zij de kruiken met water gevuld hadden en daarmee de drinkglazen en de bekers op de tafels gevuld hadden. Ook dronken zij nu allen.

De verbazing van het hele gezelschap over dit wonder uitte zich niet in luidruchtige toejuichingen, want niemand vond ter vertolking van zijn verbazing een geschikter middel, dan een stil en eerbiedig zwijgen.

389.

Jezus hield over dit wonder een langdurige toespraak. Hij zegde ondermeer dat de wereld eerst de sterkste wijn geeft om daarna de bedronkenen met slechte wijn te bedriegen, maar zó ging het niet in het Rijk dat zijn hemelse Vader Hem had toevertrouwd; hier wordt zuiver water in kostbare wijn veranderd; lauwheid moet wijken voor het vuur van de geest, de twijfel voor een levendig geloof!

Hij maakte ook gewag van de maaltijd op het knapenfeest dat in zijn 12^e jaar, bij zijn terugkomst na zijn optreden in de tempel in Anna's huis gegeven werd; verscheidene der hier aanwezigen, toen nog knapen, hadden er deel aan genomen.

Toen had Hij van brood en wijn gesproken en een parabel verhaald van een bruiloft, waarop het water

der lauwheid in de wijn der vurigheid veranderd zou worden (fasc. 7, nr. 201). Op heden was deze voorzegging in vervulling gegaan.

Vervolgens zegde Hij dat zij van nog groter wonderen getuige zouden zijn, dat Hij nog enkele paasfeesten zou vieren, en dat Hij op het laatste paasfeest wijn in bloed en brood in vlees zou veranderen, en dit geheim of sacrament zou bij hen blijven, hen troosten en sterken tot het einde toe.

Na die laatste maaltijd (avondmaal) zouden zij aan Hem ook dingen zien geschieden, die zij nu niet zouden verstaan, indien Hij ze hun zegde. (Voor 't woord 'enkele' hierboven, zie fasc. 9, VOORREDE 5).

Dit alles zegde Hij niet zo letterlijk en gewoonweg, maar ingekleed in beeldspraak en gelijkenissen; deze ben ik nu vergeten, doch wat ik gezegd heb, is de essentie en inhoud ervan.

Alle toehoorders waren vol ontzag en verbazing; ook waren zij DOOR DIE WIJN als veranderd, en ik zag dat zij allen, niet alleen ten gevolge van het wonder, maar ook van de wijn zelf, zoals even te voren door het eten van de vruchten, inwendig een wezenlijke versterking en omvorming ontvangen hadden.

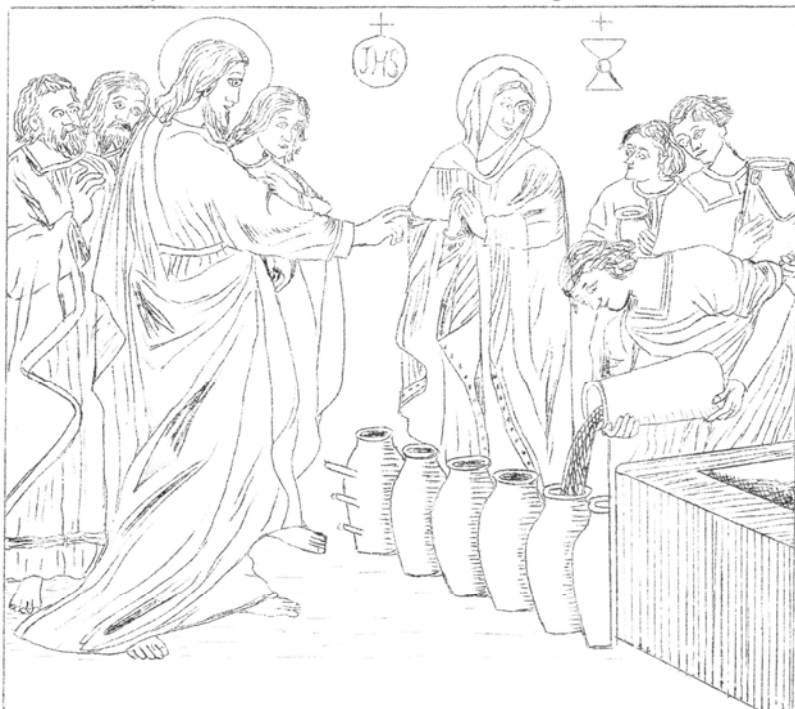
Ja, al zijn leerlingen, zijn verwanten en alle feestgenoten, die hier van de wijn gedronken hadden, waren nu van zijn macht, zijn waardigheid en zending overtuigd; **zij geloofden allen vast in Hem, en in allen was dit geloof in één ogenblik gelijkelijk toegenomen; zij waren allen beter geworden, eendrachtig, vroom en geestelijk verdiept.**

Zo was Hij hier voor de eerste maal in zijn Gemeente.

En dit was het eerste wonderteken, dat Hij in haar en voor haar tot haar bevestiging in het geloof heeft gedaan. Daarom ook wordt

het als het eerste wonder in zijn levensgeschiedenis verhaald, zoals het laatste Avondmaal, wanneer zij reeds geloofden, als het laatste.

Het wijnwonder te Kana – voorstelling in de kunst.

De Evangelist Joannes: "Zo deed Jezus zijn eerste wonder te Kana van Galilea, en openbaarde Hij zijn heerlijkheid. – En zijn leerlingen geloofden in Hem (2, 11)."

De zienster: "Alle aanwezigen waren vol ontzag en verbazing.

Ook waren zij door die wijn als veranderd, en ik zag dat zij allen niet alleen ten gevolge van het wonder, maar ook ten gevolge van de wijn zelf inwendig een wezenlijke versterking en omvorming ontvangen hadden.

Ja, al zijn leerlingen, zijn verwanten en alle feestgenoten, die hier van de wijn gedronken hadden, waren nu van zijn macht, zijn waardigheid en zending overtuigd; zij geloofden allen vast in Hem, en in allen was dit geloof in één ogenblik gelijkelijk toegenomen; **zij waren allen beter geworden, eendrachtig, vroom en geestelijk verdiept.** Zo was Hij hier voor de eerste maal in zijn Gemeente.

En dit was het eerste wonderteken, dat Hij in haar en voor haar en tot haar bevestiging in het geloof heeft gedaan. Daarom wordt het als **het eerste wonder** in zijn levensgeschiedenis verhaald, zoals **het laatste avondmaal**, wanneer ze reeds geloofden, als **het laatste.**"

Aan het einde van de maaltijd kwam de bruidegom nog alleen tot Jezus en verklaarde Hem in zeer ootmoedige woorden dat hij alle vleselijke begeerte in zich afgestorven voelde, zodat hij verlangde met zijn bruid in onthouding te leven, indien zij zich daarmee akkoord verklaarde, ook de bruid kwam afzonderlijk bij Jezus en legde dezelfde verklaring af.

Nu riep Jezus hen beide bij zich en sprak hun over de huwelijke staat en over de Gode zo aangename kuisheid, waaruit honderdvoudige vruchten voor het geestelijk leven voortvloeien.

Hij noemde vele profeten en heilige personen, die in algehele onthouding geleefd en aan de hemelse Vader hun lichaam geofferd hadden. Hij zei dat, dank zij de verdiensten van dit offer, vele misleide mensen, ongelukkige zondaars tot de deugd teruggekeerd en Hun geestelijke kinderen geworden waren. Hun nakomelingschap was talrijk en heilig. Ongehuwd hadden zij vele kinderen gewonnen.

- *De enen verstrooiden, zo was de zin van zijn woorden, hoewel zij wilden verzamelen;*
- *de anderen verzamelden, terwijl men geloofde dat zij verstrooiden¹⁴³.*

Na deze onderrichting legden zij voor 3 jaar de belofte af om als broer en zuster in onthouding te leven; zij knielden nu voor Jezus die hen zegende¹⁴⁴.

¹⁴³ Jezus spreekt hier uiterst merkwaardige woorden, die de aandacht der gehele wereld verdienen, woorden die doorslaggevend de verhevenheid, de vruchtbaarheid en primauteit van de maagdelijkheid aantonen, doorslaggevend, zeggen wij, en onweerlegbaar, omdat ze komen uit de mond van de onfaalbare Waarheid.

¹⁴⁴ Belofte van onthouding voor 3 jaar. – Dit komt helemaal overeen met hetgene Flavius Josephus schrijft over de huwelijksmoraal en -spiritualiteit in de kringen der Essenen (Bell. Jud. Nr. 154).

Verder verloop van de bruiloft.

Te midden van het hevigste ziels- en lichaamslijden had de zienster heden de moed om nog het volgende te vertellen.

390.

3 januari. –

Op heden, de derde dag van de feestelijkheden, *heeft Jezus in het feesthuis onderrichting gegeven*, maar men is niet gaan wandelen naar de luthof. Verscheidene Joannes-leerlingen en ook Lazarus en Marta zijn reeds afgereisd; ik heb hen staande een kleine maaltijd zien nemen; hun klederen waren voor de reis opgeschort. Lazarus werd gedurende het hele feest als een voornaam man met onderscheiding door de vader van de bruid bejegend; deze liet geen gelegenheid voorbijgaan om hem in eigen persoon alle diensten te bewijzen. Lazarus is een fijnjemanierd man en in zijn handelwijze voornaam, ernstig en

Daar leefde namelijk de geest die ons tegenwaait en toespreekt uit het gebed van de jonge Tobias (Tobias, 8, 7-9).

Wars (= afkerig, ongenegen) van wellust kon hij de huwelijksgemeenschap slechts waarden in functie van de voortplanting, als een akte van gehoorzaamheid aan de scheppende Wil van God. De versterving van de zinnelijke lust daarmee verbonden, achtten de gehuwde Essenen absoluut noodzakelijk voor een vroom en Gode welgevallig leven.

Om elkaars geschiktheid en gezindheid hieromtrent te toetsen en te sterken, werd de huwelijksgemeenschap voorbereid door een meer of min lange tijd van gebed en onthouding. Zulk een tijd die 3 jaren duurde, was, volgens Flavius Josephus regel en normaal.

Wanneer daarna bleek dat de vrouw ontvangen had, scheidden de echtelingen weerom van bed, zolang de zwangerschap duurde.

Dit bewijst duidelijk, verzekert de joodse schrijver, dat deze mensen niet huwen uit verlangen naar bevrediging, maar uit een heilig verlangen naar nieuw leven.

De belofte van Natanael en zijn bruid van Kana, was dus niet zo verwonderlijk noch levensvreemd, maar lag geheel in de lijn van de huwelijksopvatting bij de Essenen. Misschien was ze zelfs geïnspireerd door voorbeelden van verwante of bevriende Essenen (zie familieboom, fasc. 1).

vriendelijk bescheiden; hij is bedaard, weinig van zeg en zeer aandachtig op Jezus.

In de avond van deze dag, waarmee de 4^e dag van de bruiloft BEGON, heeft men bruid en bruidegom in een feeststoet naar hun huis geleid. Er werd in de optocht een kandelaar gedragen met brandende lichten die een letter voorstelden. Kinderen openden de stoet en droegen op doeken twee bloemenkronen, een opene en een geslotene. Vóór het huis van de nieuwe echtelingen gekomen, plukten zij er de bloemen en bladeren van af en strooiden die op de grond in het rond; *Jezus was in het huis en zegende hen.*

Ook waren de priesters er aanwezig; zij zijn sedert het wonder van Jezus bij het feestmaal zeer ootmoedig en laten Hem begaan en alles regelen.

De verhaalster meent, doch zonder dit zeker te weten, dat dit binnenleiden in het huis nog een louter ceremonie geweest is¹⁴⁵. De bruid immers bleef nog tot het einde van het feest en de aanstaande vastendagen bij haar ouders.

4 januari = 6 Tebet. –

Heden, de 5^e bruiloftsdag, zijn de meeste gasten, ook Maria en de H. Vrouwen reeds afgereisd. Natanael Chased, de zonen van Kleofas (en van Maria Heli), die men de broeders van Jezus noemde, en andere leerlingen waren er nog.

¹⁴⁵ Het binnenleiden in het huis een ceremonie. – “De opneming van de bruid in het huis van de bruidegom behoorde niet tot de essentie van het huwelijk, maar was er een soort bekrachtiging van, een door het gebruik gewilde plechtigheid of ceremonie, een aanvullende formaliteit, een stempel van echtheid op de reeds bestaande overeenkomst. Het fatsoen van het echtpaar vereiste deze plechtigheid die hun tot eer strekte en hen als het ware officieel inlijfde in de stand en staat der gehuwden.” (De Heerlijkheden van Sint Jozef, blz. 45).

De 4^e januari, in de avond, waarmee de 5^e januari of 7^e Tebet begon, nam ook de sabbat een aanvang.

Jezus handelde in de sabbatbijeenkomst in de synagoge in zijn rede over dit bruiloftsfeest en Hij roemde de gehoorzaamheid en de godsvrucht van dit huwelijkspaar.

5 januari; Sabbat. –

Op deze sabbat leerde Jezus tweemaal in de synagoge te Kana, en toen Hij ze verliet, werd Hij door mensen die voor Hem neerknielden, om hulp aangeropen. Hij deed hier twee wonderbare genezingen.

Een man was van een toren gevallen; hij was op slag dood en al zijn ledematen waren verpletterd. *Jezus begaf er zich heen, legde zijn ledematen in goede orde, raakte de breuken aan en beval hem op te staan en zich naar zijn huis te begeven;* de man richtte zich op en na Jezus bedankt te hebben, ging hij huiswaarts; hij had vrouw en kinderen.

Jezus werd ook bij een bezetene gebracht en Hij genas hem. Hij genas ook waterzuchtigen en een vrouw die een zondares was en aan bloedvloeiing leed; Hij genas er 7 in het geheel.

De mensen hadden Hem tijdens de bruiloft niet durven benaderen, maar nu het gerucht liep dat Hij na de sabbat wilde vertrekken, waren zij niet langer tegen te houden.

Na het wonder van de bruiloft lieten de priesters Hem vrij alles verrichten en deze laatste wonderen geschieden in hun bijzijn, maar de leerlingen waren er niet bij tegenwoordig.

Openbaar Leven van Jezus

Hoofdstuk V – Rondreis in Galilea. – Reis naar Judea. – Nieuwe rondreis in Galilea. (van 6 januari tot 17 maart 1822)

Bezoek aan enige plaatsen.

391.

6 januari = 8 Tebet. –

Na het sluiten van de sabbat te Nazareth (dus reeds op 8 Tebet) ging Jezus met zijn leerlingen nog in de nacht naar Kafarnaüm. De bruidegom, diens vader (versta: schoonvader, nr. 371) en verscheidene anderen vergezelden Hem een eindweegs. De armen hadden zeer veel van het bruiloftsmaal ontvangen, want niets kwam een tweede maal op tafel; wat overschoot was aanstonds uitgedeeld.

Morgen en overmorgen (7 en 8 januari – 9 en 10 Tebet) zijn het vastendagen en ik zag dat men reeds vóór de sabbat (reeds op 4^e januari of 6^e Tebet) spijzen voor die twee dagen vooraf had gekookt¹⁴⁶. Alle vuren werden toegedekt en de overtollige

¹⁴⁶ Volgens de joodse kalender volgen hier zelfs 3 vastens op elkaar, nl. op 8 en 9 en 10 Tebet. Dit blijkt zelfs uit het verhaal van K.

De spijzen, zegt zij, werden reeds bereid daags vóór de sabbat, dus op 6 Tebet. De sabbat viel op 7 Tebet. Indien nu 8 Tebet geen vasten was geweest, zou men op 8 Tebet de spijzen bereid hebben.

- De Joden vastten op 8 Tebet voor de vertaling van hun bijbel in het Grieks (Septuagint) en ter gelegenheid van de 10^e maand.
- Op 9 Tebet, om een reden die hun voorouders hun niet bekend gemaakt hadden.
- Op 10 Tebet voor de belegering en inname van Jeruzalem door Nabuchodonosor.

vensters gesloten. De welgestelde mensen hebben plaatsen in de haard, waar de spijzen onder de hete asse warm blijven.

7 januari = 9 Tebet. –

Deze vastendagen onderhield Jezus te Kafarnaüm, *waar Hij ook in de synagoge optrad en predikte*. Tweemaal daags werden Hem zieken gebracht, die hij genas. Zijn leerlingen uit Betsaida bezochten hun huis en een deel van hen kwamen dan tot Hem terug. Hij ging ook in de omstreken preken en was in de rusttijd bij Maria.

8 januari = 10 Tebet. –

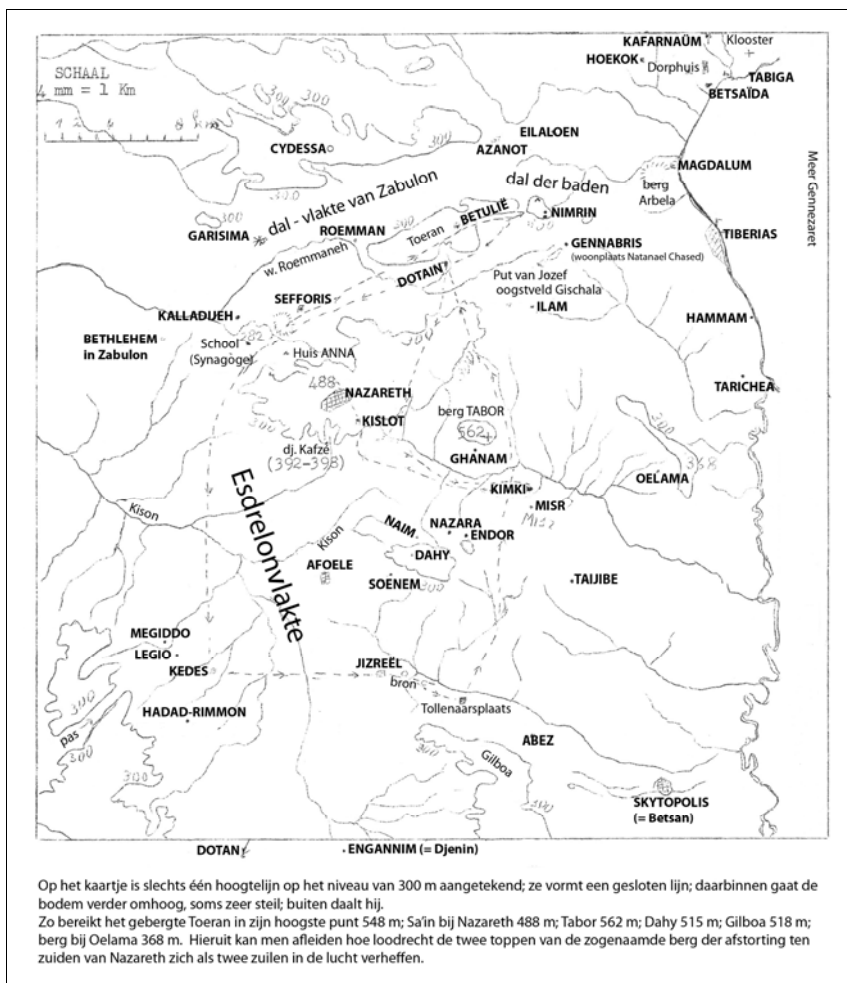
Hij zond 5 van zijn leerlingen naar de Jordaan om te dopen, nabij Jericho, aan deze zijde van de stroom, op de grote doopplaats die Joannes nu verlaten had.

Deze leerlingen waren:

- Andreas,
- Saturninus,
- Aram,
- Temeni en
- Eustachius, de zoon van één der drie weduwen.

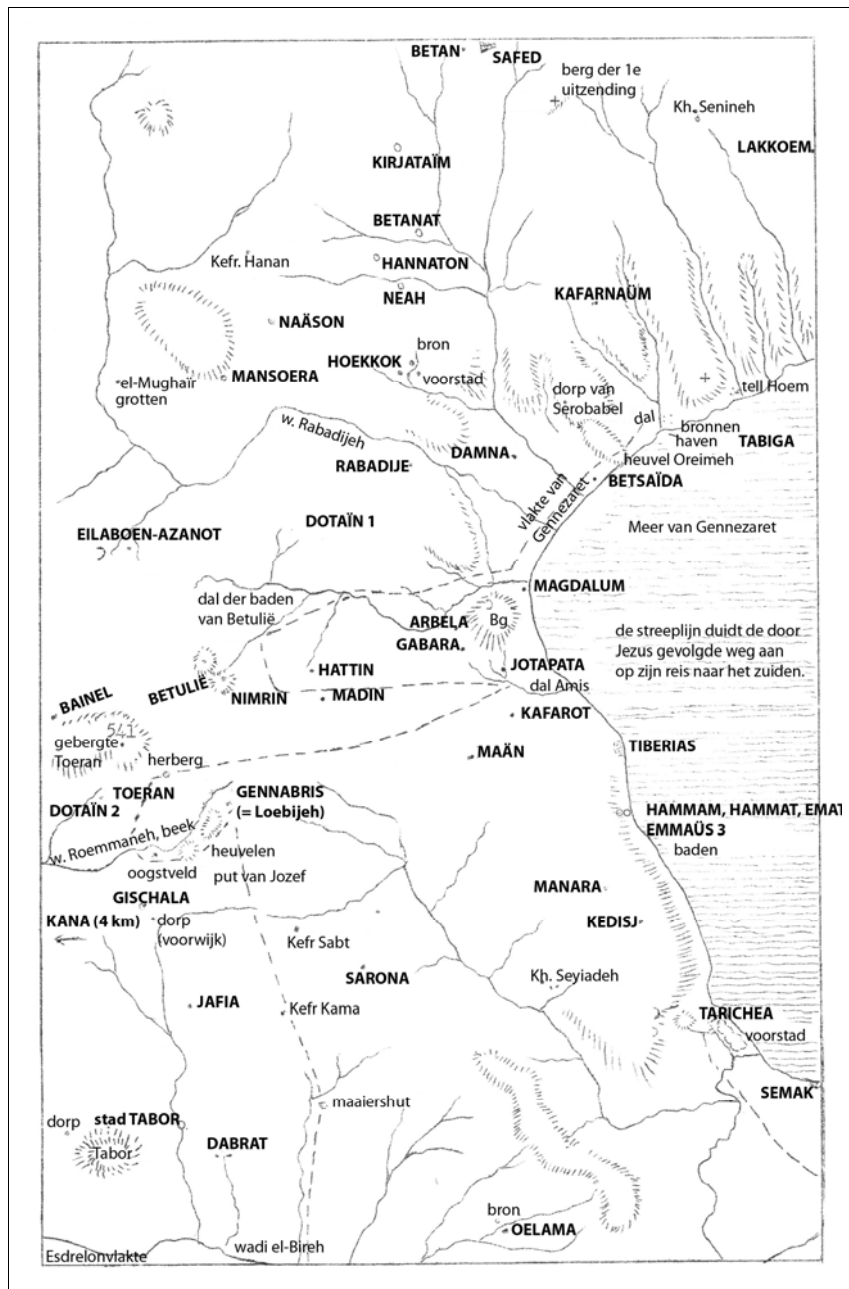
Jezus vergezelde hen een eindweegs en ging dan naar Betulië, *waar Hij genezingen deed en onderwees*.

(Betulië, 3 uren ten westen van Tiberias. De hier genoemde plaatsen vindt men klaarst op grote kaart 2).

9 januari = 11 Tebet. –

Hierop ging Hij 7 of 8 uren terug in een district ten noordwesten van Kafarnaüm, waar Hannaton ligt in de nabijheid van een leerberg (berg van de eerste uitzending, 3,5 km ten zuidoosten van Safed). Op deze berg hebben profeten dikwijls geleerd; de helling van deze berg is zeer zacht en men had wel een uur nodig om er op te komen.

Boven op de berg was een goed ingerichte leerplaats, waar een hoge stenen leerstoel stond¹⁴⁷, die met palen omringd was en met een groot dak van tentdoek tegen zon en regen overspannen kon worden. In deze overspannen ruimte konden zeer vele mensen plaats nemen. Wanneer de lering geëindigd was en de mensen uiteengegaan waren, werd het tentdoek dan telkens afgenomen en mee weggedragen.

Op de bergvlakte liggen nog 3 heuvels, waaronder de berg van de zaligheden. (Onachterhaalbaar wat hiermee bedoeld kan zijn). Op de plaats waar Jezus preekte, geniet men een ruim vergezicht. Onder zich ziet men het Meer van Galilea liggen en men kan ver in het rond, ja, tot tegen Nazareth zien¹⁴⁸.

De berg is op verscheidene plaatsen begroeid en bebouwd, doch niet op de top waar Jezus leerde. Hij is met de grondslagen van een verwoeste muur omringd. Om de berg heen liggen de dorpen Hannaton, Betanat en Nejel, die de indruk wekken eertijds

¹⁴⁷ Leerstoel in open lucht. – Zoals soms een synagoge tamelijk eenzaam lag, iets verwijderd van een dorp of gehucht, denk aan Dibon en aan de school bij Sefforis, zo waren er in 't H. Land hier en daar openlucht-kansels.

De zienster vermeldt er herhaaldelijk; dit schijnt aan het Oosten eigen geweest te zijn onder invloed van de profeten.

Ter vergelijking: “Op enige afstand van Mekka is er een ‘member’ of predikstoel op een vlakke verheven rotshoogte. Een sjeik of santon beklimt die plaats om voor al het volk dat in de vlakte bijeengekomen is, een preek te houden.” (Dapper, Arabië, 17).

¹⁴⁸ Vergezicht. – Die berg ligt even ten zuidoosten van Safed.

In die richting reizend schreef Delancker: “Het Meer achter onze rug lijkt slechts op een afstand van een kwartier te zijn verwijderd.” (blz. 368).

“Ten noorden van Tabiga of het Meer stijgt gedurig de bochtige weg. Voorbij Kerazeh stijgt de weg steeds hoger en bereikt een hoogvlakte, waar men een wijds uitzicht heeft op het oostelijk deel van de bergen van Opper-Galilea en oostwaarts op die van Djolan en op de grote Hermon in het noorden, op Tiberias en het Meer in het zuiden.” (Guide bleu, 211).

verenigd en de samenhangende delen van een zeer grote stad geweest te zijn¹⁴⁹.

392.

10 januari = 12 Tebet. –

Jezus had 3 leerlingen bij zich:

- een zoon van de tante van de bruidegom van Kana (één der 3 weduwen, nr. 377, begin),
- een zoon van de andere weduwe en
- Jonatan, Petrus' halve broer.

Door dezen waren de mensen op de leerberg samengeroepen geworden. *Jezus leerde hier over de verscheidenheid, het verschil van geest of gezindheid tussen de mensen, tussen bevolkingen van iedere stad en dorp, ja, tussen de afzonderlijke families en over de Geest die zij door de doop ontvingen. Krachtens deze Geest werden zij, die berouw hadden, satisfactie en boetvaardigheid deden onderling met elkander*

¹⁴⁹ Alles schijnt één stad geweest te zijn. – K. krijgt gemakkelijk deze indruk. Zie hierover een bemerking in fasc. 7, nr. 185, voetnoot 397.

Nejel = Neah of Nehah. –

In plaats van Nejel moest K. zeggen: Neah of Nehah.

Betanat. –

Van Betanat weten wij alleen dat het een vestingstad was in de stam Neftali (Jos. 19, 38).

De namen Hannaton en Nehah vinden wij naast elkaar als buurplaatsen en grenssteden van de stam Zabulon in deze tekst van Jos. 19, 14: "De (oost)grens (noordwaarts lopend) eindigt bij Nehah en ze draait aan de noordkant er om heen (en loopt) naar Hannaton."

Op grote kaart 2 ziet men klaar hoe de grens zich tot die twee plaatsen verhoudt. De strikt juiste plaats is niet gekend, maar in die omgeving zijn die twee plaatsen te zoeken en Betanat ligt er dicht bij.

verbonden en ook met de hemelse Vader verenigd (cfr. Joa. 1, 12).

Hij zei hun ook waaraan zij herkennen konden in welke mate zij de H. Geest in hun doopsel ontvangen hadden; Hij onderrichtte zijn toehoorders over het gebed en meer bepaald over sommige vragen; ik was er verwonderd over, hoe Hij reeds over een paar vragen van het Onze Vader in het bijzonder uitleg gaf, hoewel Hij het gebed zelf in zijn geheel nog niet uitgesproken had. Deze leerrede duurde van de middag tot de avond.

Toen daalde Hij naar Betanat af, waar Hij een maaltijd nam en overnachtte. De vorige nacht had hij te Hannaton geherbergd.

11 januari. –

De volgende dag zag ik Jezus van Betanat in de richting van het Meer en dan van Kafarnaüm gaan. Er waren op die plaats nog 5 Joannes-leerlingen tot Hem gekomen; zij waren afkomstig uit de nabijheid van de Middellandse Zee, van een plaats ten noorden van Afeke, de vaderstad van de H. Tomas; zij waren geen rasechte Joden, maar een soort van slaven; zij waren lang bij Joannes geweest en nu waren zij tot Jezus gekomen.

(Afeke schijnt een paar uren ten zuidwesten van Nazareth te moeten liggen).

Het kon middag zijn, toen ik Jezus met de 8 leerlingen op een heuvel zag tussen de uitmonding van de Jordaan en Betsaïda, zowat een half uur van het Meer¹⁵⁰. Zij hadden een open uitzicht

¹⁵⁰ **Heuvel Kanazir.** – Heuvel een half uur van het Meer.

Bedoeld is de heuvel Kanazir, zie grote kaart 2 of ook 4. Hij verlengt zich met een uitloper of voorheuvel tot tegen het Meer. Deze voorheuvel scheidt de vlakke Gennezaret van de kleine vlakke Tabiga. Op die zuidelijke verlenging lag het verspreide dorp van Serobabel.

op het Meer, waarop zij de schepen van Petrus en Jakobus en Joannes onderscheidten. Petrus had een groot schip waarop zijn knechten waren; hijzelf was op een klein schip dat hij bestuurde. Joannes en Jacobus met hun vader hadden eveneens een groot schip, maar ook nog kleine; ik zag ook het schip van Andreas; het was klein en bevond zich bij de schepen van Zebedeüs, maar hijzelf was nu aan het dopen bij de Jordaan.

Hiervóór en nog hierna staan enige datums tussen haakjes; ze zijn door ons als aanvulling toegevoegd: oorspronkelijk staan ze er niet. Waarschijnlijk werd heel deze passage ietwat later geschreven of ook verteld en bleven daarom de datums achterwege. Daar ze dus niet oorspronkelijk zijn en een vergissing kunnen bevatten, plaatsen wij die tussen haakjes.

393.

Toen nu de leerlingen hun vrienden op het Meer ontwaarden, wilden zij de heuvel af om hen te gaan roepen, maar *Jezus beval hun te blijven*. Ik hoorde hen de opwerping maken: “Hoe kunnen die mannen daar nu nog rondvaren en vissen, nadat zij Uw werken gezien, Uw leer en Uw boodschap vernomen hebben?” *Doch Jezus antwoordde hun: “Ik heb ze nog niet geroepen; zij en voornamelijk Petrus hebben een grote handel, waar vele mensen van leven; Ik heb hun gezegd hun beroep voort uit te oefenen, doch zich ondertussen gereed te maken tegen dat Ik hen zal roepen. Ondertussen moet Ik eerst nog veel doen en ook te Jeruzalem het paasfeest gaan vieren.”* (cfr. nr. 373, 29 december, 3^e alinea).

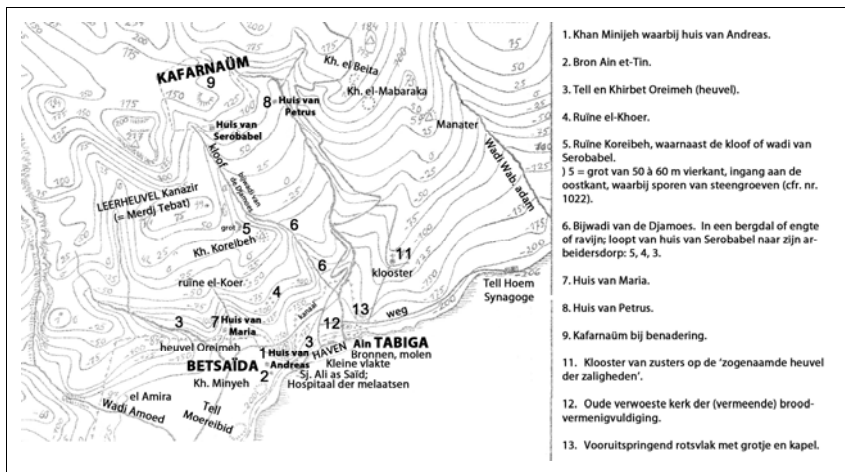
Het gezegde: de heuvel ligt tussen Betsaïda en de uitmonding van de Jordaan, lijkt vreemd, omdat Betsaïda zich tot tegen de westvoet van die heuvel uitstrekt en de Jordaan er zo ver van verwijderd is, maar soortgelijke gezegden treffen wij elders nog aan.

Men zou ook kunnen veronderstellen dat zij de rivier Djamoës, in dit jaargetijde zeer waterrijk, voor de Jordaan genomen heeft.

Aan de westzijde van de heuvel (op de terrassen van de heuvelhellingen) stonden zowat 26 woningen, naar ik schat, meestal van vissers en landarbeiders (werklieden van de hoofdman van Kafarnaüm, Serobabel, aan wie dit dorp toebehoorde).

Toen Jezus in die wijk kwam, kwam een bezetene achter Hem aangelopen, die riep: “Daar gaat Hij, daar komt Hij, de Profeet, voor wie wij moeten wijken!” Aanstonds was Jezus door nog vele andere bezetenen omringd die schreeuwden en raasden, en ook door hun bewakers. *Jezus beval hun rustig te zijn en Hem te volgen. Hij ging de heuvel op en leerde daar.* De bezetenen meegerekend, waren er wel 100 toehoorders; *Hij sprak over de boze geesten, hoe men hun kan en moet weerstaan en over de verbetering van leven.* De bezetenen werden allen bevrijd en zeer stil; zij weenden en dankten Hem en zeiden dat zij zich hun vorige toestand niet meer herinnerden. Deze ongelukkigen van wie er enige aan elkaar geketend geweest waren, had men uit verscheidene omliggende plaatsen hier aangebracht, omdat het gerucht zich verspreid had dat er een Profeet in het land opgestaan was, zo heilig als Mozes. Maar zij zouden Jezus nog niet opgemerkt en Hem gemist hebben, had niet één van de bezetenen zich losgerukt en Hem nageschreeuwd.

Nu ging Jezus van hier tot zijn Moeder tussen Kafarnaüm en Betsaïda. Kafarnaüm lag niet ver van deze heuvel, een weinig ten noorden ervan. (Maria's huis lag heel dicht, een weinig ten westen van de zuidelijke verlenging van de heuvel Kanazir). 's Avonds met het begin van de sabbat *onderwees Jezus in de synagoge te Kafarnaüm.*

(12 januari; Sabbat). –

Er werd nog een bijzonder feest gevierd met betrekking op Tobias; hij is ook in dit gewest geweest en heeft er veel goed gedaan; hij heeft goederen aan de scholen en synagogen vermaakt; *Jezus sprak over de dankbaarheid.* Na de sabbat begaf Jezus zich naar zijn Moeder; *Hij sprak met haar alleen tot diep in de nacht.*

(13 januari). –

Ook nog de volgende dag.

Hij sprak haar van zijn toekomstige wandel, hoe Hij nu naar de Jordaan ging en vervolgens naar het paasfeest te Jeruzalem, hoe Hij daarna de apostelen wilde roepen en openlijk optreden. Hij maakte haar bekend dat men Hem te Nazareth zou vervolgen en voorzegde haar ook de voornaamste gebeurtenissen van zijn openbaar leven, hoe zij en de overige heilige vrouwen deel aan zijn werkzaamheid konden nemen.

Er was toen in het huis van Maria een reeds zeer bejaarde vrouw; het was de arme verwante weduwe, die eertijds als meid door Anna naar de geboortegrot gezonden was geworden om Maria te dienen; nu echter was zij zo oud, dat het meer Maria was, die haar diende, dan zij Maria (cfr. fasc. 5, nr. 125, 27 november, 2^e alinea).

Jezus reist naar de doopplaats. – Magdalena aandachtig op Jezus.

394.

14 januari. –

Heden zag ik Jezus met de acht leerlingen de reis naar de doopplaats aan de Jordaan ondernemen.

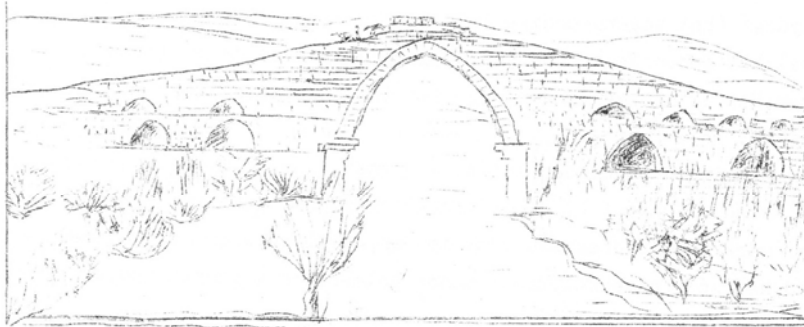
Vóór het aanbreken van de dag gingen zij de weg op naar de oostzijde van het Meer; zij kwamen eerst weer op de heuvel (die zich achter Maria's huis verheft), van waar zij de schepen van de latere apostelen gezien hadden. Zij gingen langs een hoge en steile brug over de Jordaan, die hier in een diep bed stroomde, ongeveer een half uur van zijn uitmonding in het Meer¹⁵¹.

¹⁵¹ Brug over de Jordaan die hier in een diep bed stroomde.

In de beschrijving van de Jordaanvallei, (fasc. 8, deel Palestina, VI. De Jordaanvallei), zegden wij: "Aan het uiteinde van de vlakte Hoeleh (= 3 km ten zuiden van het meer Merom) sluit zich de Jordaanvallei.

Aan weerskanten naderen de gebergten van Djolan en Safed zo dicht tot elkaar, dat er maar een nauwe opening als een soort rotskanaal voor de Jordaan overblijft; dit duurt 10 km ver tot op 3 km van het Meer Gennezaret; dan verbreedt weer de vallei."

Wij moeten de hier genoemde hoge steile brug veronderstellen ongeveer aan het zuidende van het hier beschreven soort rotskanaal. De oevers gaan steil omhoog. Vandaar dat de stroom in een diepe bedding vloeit en de brug door K. steil genoemd wordt, omdat ze op steile wanden rust; ze lag dus bij ed-Dikkeh (zie grote kaart 2).

De brug djisr el-Moedjamia, twee uren ten zuiden van het Meer Gennezaret, helpt ons om ons een voorstelling te maken van de hoge steile brug.

Aan de overkant van deze brug, in de hoek naar het Meer toe, ligt een kleine vissersplaats (het tegenwoordige el-Aradj), waar omheen men vele netten uitgebreid ziet; het gehucht heet Klein-Chorazin.

Ten noorden ervan, een uurtje van het Meer ligt Betsaïda-Julias (het huidige et-Tell, een half uur ten noorden van Klein-Chorazin).

Groot-Chorazin ligt een paar uren ten oosten van het Meer (van zijn noordpunt). Hier (een uur ten zuidoosten van de noordpunt) oefende Matteüs het tollenaarsbedrijf uit.

Jezus reisde op de oostelijke oever van het Meer zuidwaarts en overnachtte te Hippos.

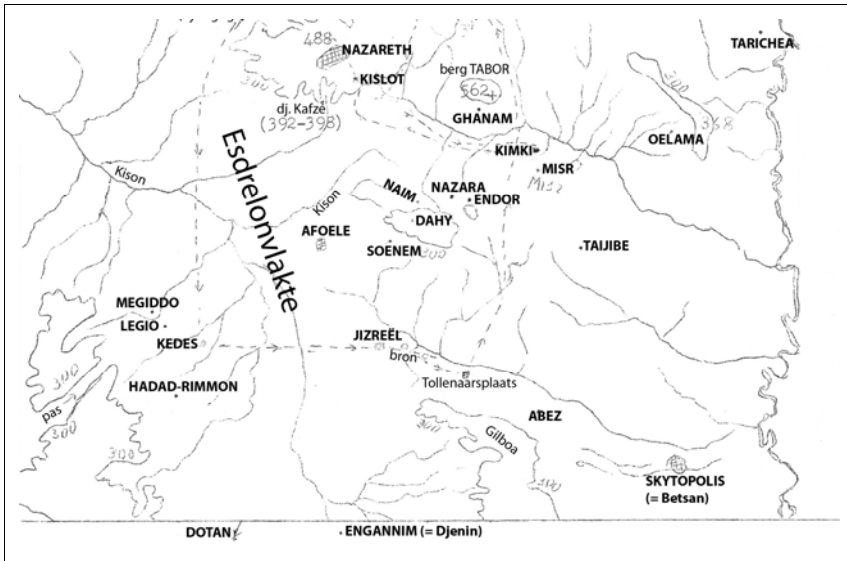
5 januari. –

De volgende morgen trok Jezus voorbij Gadara (2 uren ten zuidoosten van de zuidpunt) en genas in de nabijheid van deze stad een bezetene, die men gebonden tot Hem leidde, maar hij had zich losgerukt en schreeuwde ontzettend: “Jezus, Zoon van David, wat wilt Ge? Wilt Gij ons verdrijven?” *Jezus stond stil en*

beval de duivel te zwijgen en uit die mens te vertrekken; Hij wees de duivel ook de plaats aan, waarheen hij de wijk kon nemen.

Ongeveer 2 uren voorbij Gadara richtte Jezus zich naar de Jordaan, voer erover en Skytopolis links latende, reisde Hij zuidwestwaarts; Hij ging over het Klein-Hermongebirge naar Jizreël, een stad aan de oostrand van de Esdrelonvlakte; ze ligt, maar dit kan ik niet met zekerheid zeggen, aan 2 zijden van een kleine rivier¹⁵². Jezus is hier reeds eenmaal geweest.

Hij geneest hier zeer vele zieken in het openbaar vóór de synagoge.

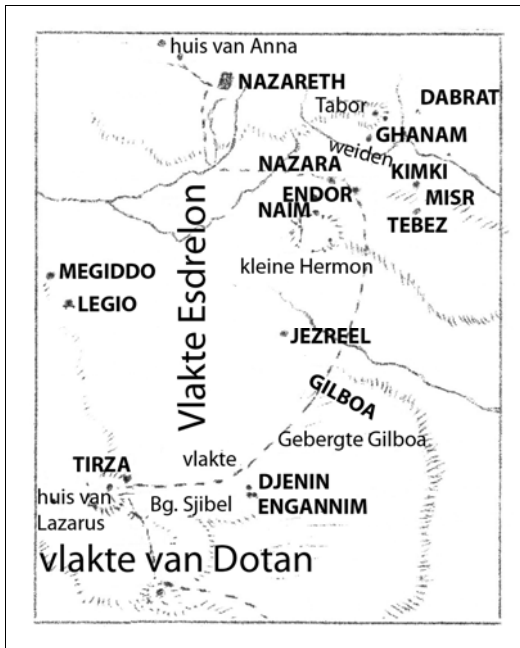

¹⁵² Één km ten oosten van Jizreël ontspringt een beek; ze vloeit dus niet door Jizreël zelf, maar door haar oostelijke landelijke wijken; daar wonen de bewakers van de boomgaarden, die meest aan burgers van Jizreël toebehoren (zie verder, nr. 415).

Ik heb me onlangs vergist, toen ik zegde dat Marta met Lazarus van Kana naar huis gegaan was.

Lazarus was alleen huiswaarts gekeerd. Marta bleef nog in Galilea, ik meen te Gennabris, waar Natanael woonde; zij had Magdalena overhaald om daar bij haar te komen; er waren daar ook nog verscheidene leerlingen.

Men sprak (in haar bijzijn) van de wonderen van Jezus, en daar Jezus in het gewest van Jizreël zou komen, overreedde Marta haar zuster om met haar nog 8 uren verder daarheen te gaan, doch bij hun aankomst was Jezus er reeds niet meer; zij konden zijn wonderen nog slechts uit de mond van de genezenen zelf vernemen. Hier scheidden de zusters van mekaar en Magdalena keerde naar Magdalum terug.

Lazarus had in het gewest van Samaria een wijnberg, een veld en huis in de nabijheid (niet zo ver) van het veld van Jakob.

Later gaf hij landhuis en wijnberg aan Jezus ter beschikking van zijn Gemeente, en op hun reizen namen zijn leerlingen daar hun intrek.

Hier kwamen de zusters na de dood van hun broer Lazarus tot Jezus om Hem naar Betanië wegens hun overleden broeder uit te nodigen (nr. 1479). In later tijden stond daar een kapel ter ere van de H. Marta¹⁵³.

16 januari. –

Jezus is slechts enige uren in Jizreël gebleven. Hij heeft heden op een plaats in Akrabis, dat 2 uren (noordelijk) van Silo ligt op een *leerstoel in de open lucht geleerd*. Akrabis scheen nauwelijks méér dan een herdersdorp.

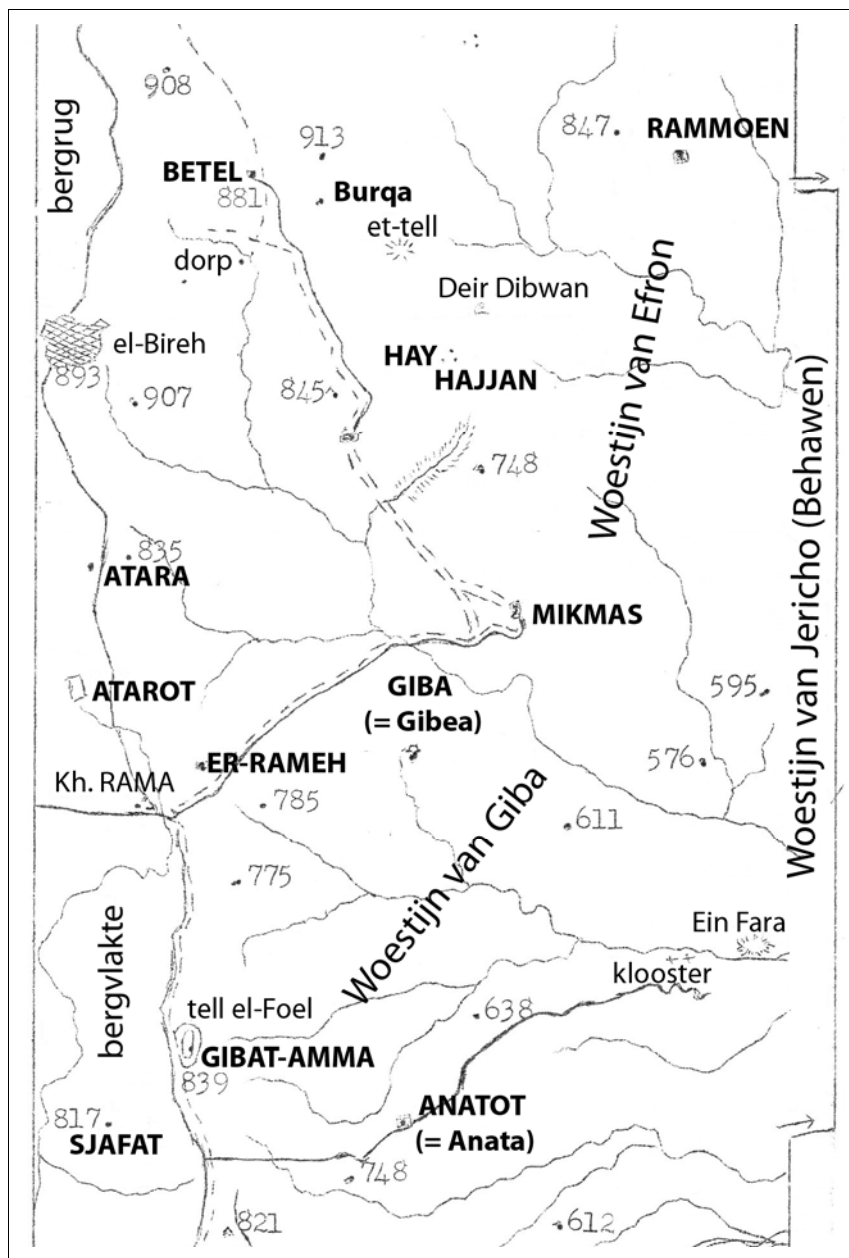
17 januari. –

Hedenavond, donderdag, de 17e januari zag ik Jezus in Hay aangekomen. Dit ligt op een kleine afstand ten oosten van Betel (3 km ten zuidoosten), enige uren ten noordwesten van Jericho en ongeveer 9 uren van de doopplaats (zie grote kaart 1 en ook kaartje fasc. 10, nr. 250).

¹⁵³ Over dit huis en landgoed van Lazarus is reeds iets gezegd in fasc. 4, nr. 105, voetnoot 224.

Daar is ook reeds het muzelmans heiligdom Sjeick Sjibel genoemd en daar K. hier meedeelt dat er later een kapel van de H. Marta gestaan heeft, koesteren wij het vermoeden dat de mohammedanen deze kapel ingepalmd en ze aan een santon toegewijd hebben, zoals zij met veel christelijke heiligdommen gedaan hebben.

Zie wat in fasc. 4, nr. 109, voetnoot 235, over zulke inpalmingen gezegd is. Dit landgoed is op grote kaart 2, links, beneden, het klaarst aangetekend.

Lang vóór Jezus tijd was deze plaats eens verwoest geworden en daarna weer opgebouwd, doch kleiner; ze lag tamelijk verborgen; *Jezus genas en onderwees hier.*

Hier waren Farizeeën, die zich zeer geveinsd en venijnig uitlieten. Sommige van hen hadden in Jezus' 12^e jaar zijn lering in de tempel te Jeruzalem gehoord; zij maakten er gewag van en legden dit uit als een huichelachtige trek van zijn kant zij stelden het voor als was Hij als knaap eens in een vergadering van hoogleraren gekomen. Hij ging, zeiden zij, onder de andere leerlingen op de grond neerzitten en met hen twisten. (Schoolkinderen zitten op de grond).

Daarna ondervroeg Hij de leraars, als zocht Hij bij hen verklaringen en argumenten om zijn kleine tegenstanders te weerleggen. Zo b.v. zegde Hij. *“Wat dunkt u daarvan? Onderricht ons; wanneer zal de Messias wel komen?”*

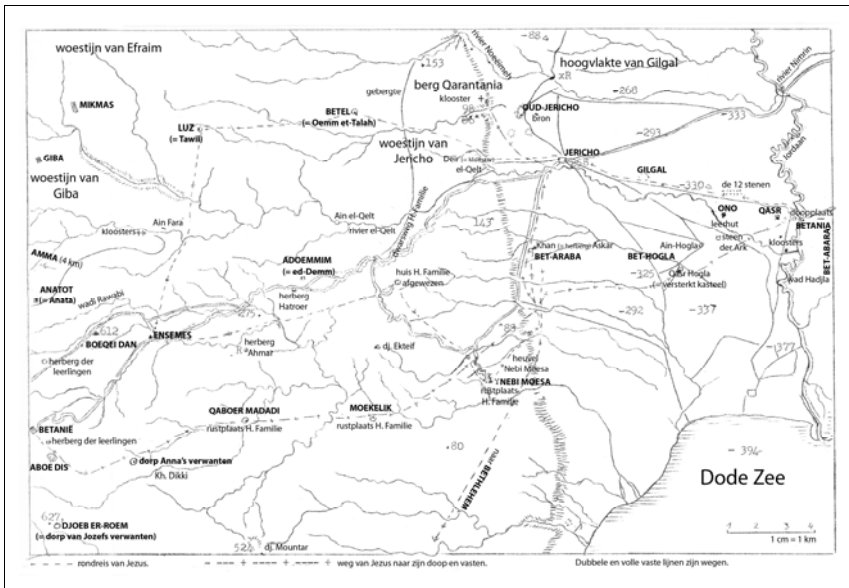
Nadat Hij hen op die manier tot uitlatingen gebracht had, wilde Hij alles beter weten en hen beschamen. “Is het misschien niet waar, vroegen zij dat Jij die kleine betweter geweest zijt?”

In de streek van de Beneden-Jordaan. – Jezus te Ono.

395.

18 januari. –

Ik zag Jezus in de voormiddag op de voormalige doopplaats van Joannes aankomen. (Hier kan men best kaartje in fasc. 11, nr. 298 voor ogen houden).

Ze ligt bij de Jordaan, zowat 3 uren van Jericho, doch meer zuidelijk. Andreas en vele leerlingen waren Hem bijna 3 uren ver tegemoet getrokken. Er waren hier nog verscheidene Joannes-leerlingen en enige mannen uit Nazareth.

Ik bemerkte verscheidene veranderingen bij de doop; het water werd gezegend en de dopelingen werden uit een stenen bak gedoopt; *Jezus bereidde door onderricht de dopelingen voor*. Later zal ik daar meer over zeggen; op 't ogenblik ben ik te afgemat.

Na enige rust vervolgde zij:

Verscheidene leerlingen zijn naar een kleine plaats gegaan, een uur ten westen van de doopplaats (naar Ono). Er is daar woud dat zich met onderbrekingen of open plekken tot in de buurt van Jeruzalem uitstrekt¹⁵⁴. (*Wald, der sich in zerrissenen Flecken bis gegen Jeruzalem zieht.*)

De inwoners leven gedeeltelijk van de overvaartdienst en de houtnijverheid; zij maken ook de vloten die voor de overvaart in de Jordaan liggen. Deze plaats heet Ono. Hier is Joannes zeer dikwijls geweest. (Hij had er op 2 plaatsen een leerhut).

De schrijver Brentano vroeg haar of deze plaats werkelijk Ono heette en zij gaf ten antwoord: "Ja, maar er bestaat nog een stad Ono in de stam Benjamin, niet verre van Lydda (het tegenwoordige Kefr Ana, 10 km ten oosten van Jaffa en 8 km ten noorden van Loud (Lydda)); het behoorde tot Benjamin, maar lag buiten de in Jos. 18, 11-20 vastgestelde grenzen.

¹⁵⁴ Er is daar woud. – namelijk te Ono.

Ono lag op de boorden van de rivier el-Qelt. Daar moet men dus het woudland en het struikgewas zoeken dat K. hier vermeldt.

Wanneer V. Guérin van Qasr Jehoed naar Gilgal trok langs de Romeinse weg en door dit gewest, beschreef hij het als volgt: "De 30 à 35 m brede bedding van de nahr el-Qelt staat vol agnus-castus-struiken en dichte bosjes van welig groeiend struikgewas." (Samarie, I, 50).

Deze constructie beantwoordt nog beter aan de formulering van K. dan onze vertaling, hoewel de zin dezelfde is. Uit het feit dat het struikgewas en de boomachtige struiken in bosjes groeien, volgt dat er blote open plaatsen zijn.

Dezelfde zegt nog: "Heesters en boomachtige struiken, groeien in de bedding van dit dal dat meerdere bochten maakt." (Sam. I, 117).

Het is meermalen genoemd, niet in Josuë, maar later, en gewoonlijk met Lod of Lydda, b.v. in 1 Par. 8, 12).

De leerlingen kondigden te Ono de komst van Jezus aan en maakten bekend dat Hij heden avond de sabbat hier zou vieren en zieken genezen. Ook dat Hij de prediking en het werk van Joannes zou voortzetten, en alles, waarvoor Joannes de grondslagen gelegd had, zou optrekken. Wat Joannes geleerd en begonnen had, zou Hij krachtdadig vervolmaken en voltooiën.

Jezus' gewoon verblijf hier te Ono is in een herberg, een half uur van de doopplaats. Een man bereidt daar de spijzen, maar Jezus eet gewoonlijk koud.

19 januari. –

Op zaterdag leraarde Jezus weerom en genas zieken die in groot getal aangebracht werden, ondermeer een geheel uitgeteerde vrouw, die aan bloedvloeijing leed; ik zag Jezus met de leerlingen (uit zijn herberg) te Ono voor de sabbatviering aankomen en voor veel volk in de synagoge preken.

Dit Ono aan de Jordaan bestond reeds, toen de Israëlieten Jericho innamen. In Jezus' tijd waren er nog slechts weinig sporen van over, en later volstrekt niets meer. Vandaar zijn absolute onbekendheid.

Oogslag op de Doper. –

In deze dagen zag ik Herodes dikwijls bij Joannes en dat Joannes hem nog steeds met minachting als een echtbreker behandelde. Ik voelde dat Herodes erkende dat Joannes in het gelijk was, maar zijn bijzit was bovenmate woedend tegen Joannes.

Herodes verbleef (nu) te Livias (= Betaram), niet ver van Joannes' tegenwoordige doopplaats.

Ik zie Livias meer (beter: even) noordelijk als Betabara en (2 uren) meer oostelijk en niet ver (3 uren meer westelijk) van Elale.

Joannes sprak in zijn prediking nog steeds over Jezus en zond al zijn toehoorders naar Hem.

Veranderingen aan de doopplaats.

396.

20 januari. –

Jezus keerde heden op de doopplaats terug en *bereidde daar door zijn onderricht de dopelingen voor*; daarna werd hun het doopsel toegediend door Andreas, Saturninus en andere leerlingen die elkander aflosten. Joannes doopte er bijna gene meer; hij preekte nog slechts en zond ze allen over de Jordaan naar de doop van Jezus.

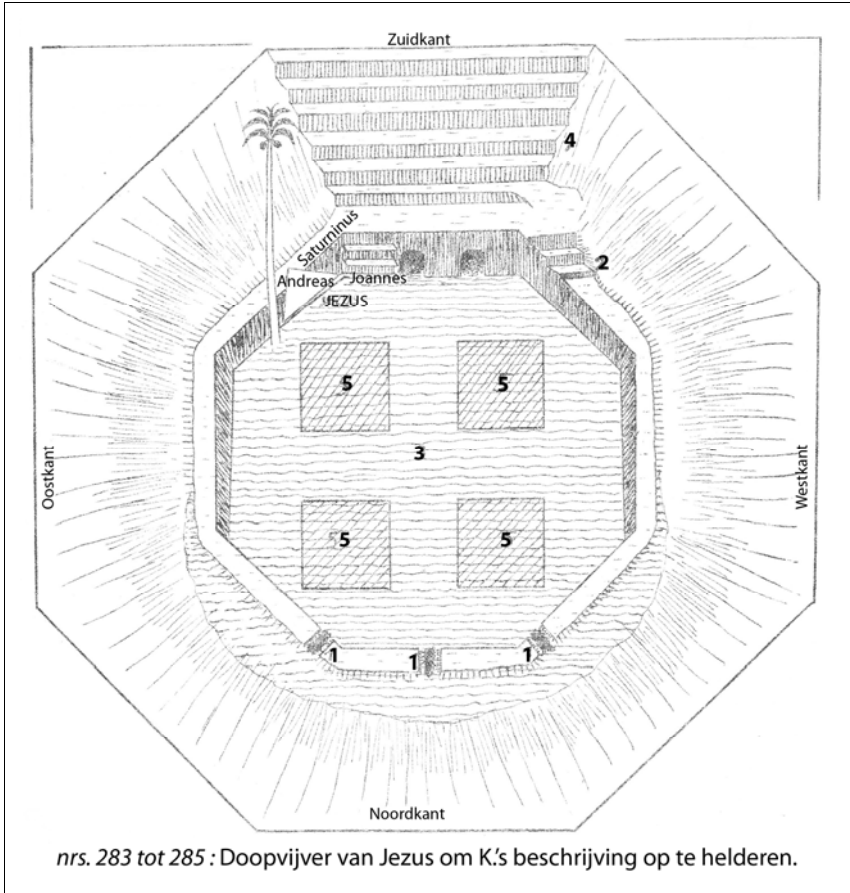
De meesten van hen die tot Jezus' doop kwamen, waren jongelingen uit Judea en van Hebron. Alles werd er plechtiger verricht en de plaats netter en beter onderhouden dan bij de doop van Joannes. De overzetplaats was hier niet meer zo nabij; men had ze wegens de grote toeloop stroomafwaarts verlegd. (Misschien waren de vloten of boten meer zuidelijk verplaatst, wellicht tot de plaats die nu het wad Hadjla is, en waar een hoofdweg voorbijloopt).

Op Jezus' bevel hadden de leerlingen die van Kana vooruitgezonden waren, (eigenlijk van Kafarnaüm, doch heel kort nadat Hij daar van Kana teruggekeerd was, nr. 391 op 8 januari), vele dingen op de doopplaats veranderd.

De waterkring rond de vijver onder de blote hemel bestond niet meer; de doopplaats was niet ver van daar, ingericht geworden, onder een grote tent, op het eiland waar Jezus gedoopt was.

Ook de doopvijver van Jezus op dat eiland was zeer veranderd: de 5 kanaalverbindingen (waarvan 2 overdekt) tussen de Jordaan en

die vijver, waren ontdekt en de 4 stenen uit de vijver weggenomen; zo ook de grote driehoekige, roodgeaderde steen, die aan de vijverrand had gelegen en waarop Jezus gestaan had, toen de H. Geest op Hem neerkwam (fasc. 10, nr. 292).

Die stenen waren alle op de nieuwe doopplaats (op hetzelfde eiland) gebracht.

Alleen Jezus en Joannes wisten, zonder dat zij tegen elkander daarvan gesproken hadden, dat de plaats waar Jezus gedoopt was,

niet verschildte van die waar eertijds **de Verbondsark** had gestaan, en dat ook de vier stenen in de doopbron dezelfde waren, waarop men haar in het bed van de Jordaan had neergezet.

Zo wist nu ook de Heer alleen dat het deze stenen waren, die nu de doopsteen vormden (nl. een doopinstallatie met de 5 genoemde stenen gevormd, zoals verder beschreven wordt).

De Joden hadden sedert lang de plaatsen vergeten, waar die stenen gelegen hadden; ook aan de leerlingen was niets daarvan bekend.

Andreas had in de driehoekige steen een ronde kom uitgehouwen, en deze rustte op de VIER ondergeplaatste stenen in een vijver vol water, dat deze doopinstallatie als een gracht omringde, in dit water was water gegoten en gemengd uit de doopbron van Jezus op het eiland. *Het water in de kom van de driehoekige steen was eveneens uit dezelfde doopvijver van Jezus en Jezus zegende het.* Wanneer de dopelingen in de vijver rondom de driehoekige steen (en de vier stenen) afgedaald stonden, reikte het water hun tot de borst.

397.

Naast deze doopplaats was een soort van altaar, waarop de witte doophemden lagen. Twee leerlingen legden de dopelingen de handen op de schouders en Andreas en Saturninus, of ook dikwijls tot aflossing een andere, doopten hen, terwijl zij met de holle hand driemaal water uit de kom op hun hoofd schepten **in de naam van de Vader, van de Zoon en van de H. Geest.**

Zij die doopten en de handen oplegden, hadden witte lange klederen en gordels aan, met lange banden van stoffe, die als brede stalen van hun schouders neerhingen.

Joannes doopte met een schaal die 3 groeven had, waardoor het water in 3 stralen op de hoofden vloeiende; hij gebruikte andere woorden, waarin melding werd gemaakt van Jehova en diens gezant. Geen van hen die Joannes' doop ontvangen hadden, werd op deze plaats herdoopt, maar ik meen dat zij wel na de

nederdaling van de H. Geest opnieuw gedoopt zijn geworden tijdens de grote doop in de vijver Bethesda.

Ook werden hier nog geen vrouwen gedoopt. De doop met de drievoudige indompeling zag ik ook voor het eerst toegepast worden in de vijver Bethesda.

De tent boven de doopplaats had boven een opening. De dopelingen stonden aan de zijden, de doper en de peters op de hoeken van de steen.

Jezus leerde buiten op een verheven leerplaats, waarboven, bij grote hitte, eveneens een tent gespannen was;

- *Hij handelde over de doop, de boetvaardigheid, de nabijheid van het Rijk Gods en van de Messias.*
- *Hij verklaarde hun waar zij Hem moesten zoeken: niet onder de voorname lieden, maar tussen geringen en armen.*
- *Hij noemde zijn doop een afwassing, de doop van Joannes een doop ter boetvaardigheid; Hij maakte ook gewag van een vuurdoop van de Geest, die nog komen moest (cfr. Joa. 1, 33; I Joa. 5, 8; Hand. 1, 5).*

De bomen en struiken die Joannes prieelvormig als loofgewelf rondom het doopeiland geplant had, waren van boven reeds in elkaar gegroeid en de boom in de doopvijver stak er boven uit.

Ik zag op zijn hoogste top de figuur geplaatst van een kind dat met uitgebreide armpjes uit een wijngaardstok kwam, en met de ene hand gele appelen en met de andere rozen uitdeelde; het geheel zal wel een feestelijke opluistering geweest zijn van de nu opnieuw toegediende doop van Jezus, maar ik ben te zwak om uit te leggen hoe die figuur gemaakt was.

21 januari. –

Geen mededelingen.

Dode Zee. - Melchisedek.

398.

22 januari. –

Op 22 januari, duurde, naar ik zag, het dopen voort.

Jezus is met verscheidene leerlingen van de doopplaats zuidwaarts gegaan naar de westkant van de Dode Zee, waar Melchisedek zich ogehouden heeft, toen hij de Jordaan en de bergen afmat. Verre voorvaders van Abraham had hij in deze streek gebracht¹⁵⁵ doch hun stad is met Sodoma en Gomorra ten onder gegaan.

Nu zag men hier te midden van een somber gewest, dat zich kenmerkt door zwarte en verscheurde rotsen en ruime spelonken, de overblijfselen van de verwoeste stad Hasason-Tamar; de ruïnes

¹⁵⁵ Verre voorvaders van Abraham. – Uit het onderzoek van de grotten in de vallei Moerabbat en in de omgeving is gebleken dat in dat gewest mensen gewoond hebben op verschillende tijdstippen tussen 3500 jaar vóór Christus en 1500 na Christus. (cfr. Rev. dioc. Tournai, 1953, blz. 477).

De vallei Moerabbat ligt zowat 4 km ten noorden van Hazazon.

In D.B. Arabie, c. 864 wordt gesproken van een inwijking in Palestina van Abrahamieten onder de westerse Semieten omstreeks 2100 vóór Christus.

Doch dewijl (= aangezien, omdat) Abraham niet zo vroeg, maar eerst omstreeks 1650 in Kanaän kwam, zou men die inwijkelingen niet kunnen beschouwen als behorend tot de voorvaderen van Abraham waar K. hier van spreekt?

Wanneer Diodoor van Sicilië en Strabo (63 vóór Christus – 20 na Christus) de asfalt-inzameling op de Dode Zee door de inlanders van dit gewest beschrijven, noemen zij hen niet 'Joden', maar 'de wilde bewoners van dit gewest', of ook 'barbaren' zonder andere koophandel dan die in asfalt (cfr. Guérin, Sam. I, 69, 70).

bestonden in allerlei vervallen muren en half vergane torens, die zich een half uur van de Dode Zee landwaarts in uitstrekten¹⁵⁶.

Waar nu de Dode Zee is, was vóór de ondergang van die goddeloze steden slechts de Jordaan; hij was omtrent een kwartier breed. De bewoners die zich nu dieper in het land in spelonken en

¹⁵⁶ **Has(z)ason-Tamar = in het gewest of district Engedi.** – Een zeer belangrijke mededeling.

- Het wordt een 1e maal in de H. Schrift genoemd in Gen. 14, 7.
- Een 2e maal in II Par. of Kronieken, 20, 2.
Hier wordt gezegd: Hasason-Tamar, dat Engedi is.

Hieruit wordt algemeen afgeleid, ons inziens ten onrechte, dat Hasason-Tamar en Engedi dezelfde stad aanduiden. De eerste naam zou de oudere zijn.

Doch 'Hasason-Tamar, dat Engedi is' betekent: 'Hasason-Tamar in het gewest of district Engedi'.

Wij vinden in de H. Schrift meerdere malen die uitdrukking, waarin de ene naam de andere niet dekt:

- "De woestijn Sin, dat is Kades." (Num. 33, 36).
- "De bron Mizpa, dat is Kades." (Gen. 14, 7). Die bron ligt op het gebied of in het district Kades.
- Jos. 15, 10: "Jeharim, dat Keslon is."
- Treffend is het voorbeeld uit I Makk. 9, 10: Massalot in Arbelis.
In 't Hebreeuws zouden we dezelfde uitdrukking gehad hebben: Massalot dat Arbela is, d.i. op het gebied van Arbela.

Hiervan zijn wij te zekerder omdat wij, een paar uren ten noorden van Engedi een vallei en een plaats Hasasah terugvinden. Het is dezelfde naam (zie VOORREDE, nr. 4).

Bovendien vinden wij nog 13 km meer noordelijk een vallei Taãmireh en waarschijnlijk werd met deze naam Tamar de naam Hasason nader bepaald, gelijk zo dikwijls.

Wij kunnen daarom de plaats Moetoeke Hasasah voor Hasason-Tamar nemen. Hierdoor loopt een weg naar het noordwesten, de weg die de vijanden van Israël insloegen in het verhaal van II Kron. 20.

De ontleding van dit verhaal zou ons te ver brengen, maar het zou duidelijk aantonen hoe goed onze lokalisering past in het kader van dit verhaal.

Bovendien, zoals gezegd, pleit de aanwezigheid van de naam op die plaats in ons voordeel.

tussen allerlei bouwresten gevestigd hebben, zijn geen echte Joden, maar slaven; dit zijn nakomelingen van volkeren, die hier doortrokken; zij moeten voor de Joden veldarbeid verrichten; ze zijn arm, zeer vernederd en verwaarloosd; zij hebben de komst van Jezus als een onbegrijpelijke genade gewaardeerd en Hem met de grootste liefde onthaald; ook heeft Jezus vele zieken bij hen genezen.

Dit gewest is nu beter dan ten tijde van Jezus, maar vroeger (vóór Abraham) was het onbeschrijfelijk schoon en vruchtbaar. Ten tijde van Abraham is het door het ontstaan van de Dode Zee van één der heerlijkste streken een akelige wildernis geworden. De Jordaanoever was met natuursteenblokken gemetseld; daar lagen een menigte steden en grote dorpen, waartussen zich mooie bergen en heuvelen verhieven en velden uitstrekten; alles was bedekt met bosjes dadelbomen, wijnstokken, vruchten en koorn; de heerlijkheid was onbeschrijfelijk.

De Jordaan was vóór het ontstaan van de Dode Zee beneden (aan het zuidende van) zijn grootste breedte en tussen de achteraf verzonken steden, in 2 armen verdeeld:

- de ene richtte zich oostwaarts en nam vele bijrivieren op;
- de andere vloede naar de woestijn die de H. Familie doorkruiste op haar vlucht naar Egypte en stroomde tot in het land van Mara, waar Mozes de bittere bronnen verzoette en van waar de voorouders van de H. Anna afkomstig waren (fasc. 1, nr. 8)¹⁵⁷.

¹⁵⁷ Verdere loop van de Jordaan. – We moeten hier, zoals bij meer andere gezegden in dit nr., een vraagteken plaatsen; wij verwijzen naar nr. 11 in de VOORREDE: haar rivierverrassingen.

Nooit kan de Jordaan in die richtingen gelopen hebben, maar wel, zoals de Dode Zee nu nog, rivieren uit die richting ontvangen hebben, ten ware dat we aannemen dat de hele streek met haar bodemreliëf onderste boven gekeerd is.

Haar uitleg over het ontstaan van de Dode Zee plaatst ons voor dezelfde problemen als het Schriftuurverhaal Genesis 19, 23-28.

Tussen de voormelde goddeloze steden lagen ook zoutmijnen, maar het water was niet zoutig; er waren vele springbronnen. Tot ver in dat land, dat later in woestijn veranderde, hebben de mensen het water van de Jordaan geëerd en (met vertrouwen) gedronken.

De verre voorouders van Abraham, door Melchisedek reeds zo vroeg naar Hasason-Tamar overgeplaatst, hadden zich laten bederven en God gaf hun een nieuw bewijs van zijn barmhartigheid door Abraham in het Land van Belofte te brengen. Melchisedek is hier geweest, nog eer de Jordaan bestond; hij heeft er alles afgemeten en aangeduid; hij is er dikwijls verschenen, en dan weer vertrokken. Menigmaal vergezelden hem een paar mannen, als waren zij zijn dienaren.

Geen exegeet kan ze oplossen; wij gaan het daarom uit onmacht ook maar liefst uit de weg.

Haar beschrijving van het land is anderzijds zeer juist.

De door K. vermelde grote spelonken en zwarte gescheurde rotsen karakteriseren het gewest. Het is doorsneden met diepe ravijnen, die tussen hoge en steile rotswanden naar de Dode Zee afdalen. In de vele grotten woonden Essenen en na hen christelijke kluzenaars. De rotsen nemen de meest fantastische vormen aan (cfr. Mislin, III, Géogr. de la Palestine, 439).

De witte krijtrots wisselt af met enorme banken van silexrots van een mooi zwart. (D.B. Cédron).

In het gewest van Hasason zijn in de grotten van Moerabbat in de laatste decennia vele manuscripten ontdekt. "Die streek is woest, rotsig en bijna ontoegankelijk." (Coll. Brug. 1953, blz. 464).

Hierom ook was het dat David in dit gewest een onderkomen en schuilplaats zocht tegen Saül die hem vervolgde en opzocht, tot in het district dat om zijn ontoegankelijkheid 'Steenbokrotsen' heet, omdat ze praktisch alleen voor deze dieren toegankelijk zijn. (I Sam. 24, 1-4).

Kaart PAL. GRID tekent in de wadi Hasasah, 6 km van de kust der Dode Zee de grotten 'Mgt en-Nusraniéh' aan. Men kan de plaatsen terugvinden op grote kaart 1.

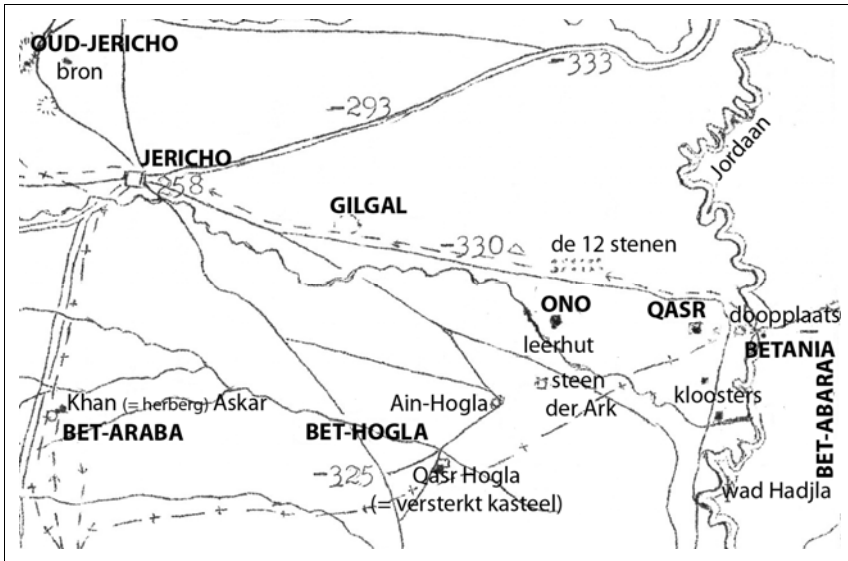
Jezus te Betaraba en op de doopplaats.

399.

24 januari. –

Jezus is met zijn leerlingen (uit het gewest van Hasason-Tamar) door een deel van het Bethlehemse herdersdal naar Betaraba gegaan; het ligt 3 uren van de doopplaats.

Jezus is hier reeds eenmaal geweest, toen Hij na zijn doop de herders bezocht (fasc. 11, nr. 302). De stad leeft van de doortrekkende karavanen; ze is ongeveer 4 uren van Betanië gelegen en op de grenzen van Juda en Benjamin (Jos. 15, 6; 18, 18. 21).

Hier waren vele bezetenen; zij liepen naakt vóór de stad, de holen en spelonken in en uit en toen zij Jezus voelden naderen, schreeuwden zij. *Hij beval hun zich te dekken* en in weinige minuten hadden zij zich voorschoten van bladeren gemaakt. *Jezus genas hen en stuurde mensen uit de*

stad met klederen naar hen; er waren zulke onder hen, wier buik opeens geweldig opzwol.

(25 januari). –

Andreas en 5 andere leerlingen waren van de doopplaats uit naar hier gekomen, nog eer de Heer er was; zij hadden overal aangekondigd dat Hij hier de sabbat zou komen vieren. Jezus herbergde met deze leerlingen in een van die bijzondere vrije gasthuizen, die toen in alle voornaamste steden voor reizende leraren en rabbijnen ingericht waren (synagoge-herbergen). Ook Lazarus, Jozef van Arimatea, en andere vrienden van Jeruzalem waren naar hier gekomen.

(26 januari; Sabbat). –

Jezus leerde in de synagoge en op een stenen leerstoel, op de vrije plaatsen of pleinen en op alle hoeken en wegen, want hier was zoveel volk bijeengestroomd, dat de school die massa mensen niet kon slikken; Hij genas verscheidene soorten van zieken. De leerlingen brachten hen dwars door het gedrang tot Jezus, Lazarus en Jozef van Arimatea stonden toe te zien van verre.

400.

Na het sluiten van de sabbat ging de Heer met de leerlingen nog naar Ono terug. Hij kwam door het dorp Bethogla, waar ook de kinderen van Israëel, na hun tocht door de Jordaan gekomen waren, want zij gingen niet allen op dezelfde plaats door de Jordaan, maar over een grote breedte door de droge bedding van de stroom.

Toen Jezus en de leerlingen hier aankwamen, schikten zij hun kleding en schortten hun kleed neer (omdat zij door een bevolkte plaats kwamen). Jezus kwam toen ook (na door Bethogla getrokken te zijn) voorbij de steen van de Verbondsark, waar Joannes het driedaags feest had gehouden (fasc. 10, nr. 280).

Lazarus en Jozef van Arimatea keerden naar Jeruzalem terug. Nikodemus was niet meegekomen; hij hield zich wegens zijn functie als raadslid meer achteruit, maar hij diende Jezus in het geheim en bracht dan telkens de Gemeente van Jezus op de hoogte, wanneer gevaar hen bedreigde.

27 januari. –

De volgende dag (op morgen 28) was het de eerste dag van de maand (Feest der Nieuwe Maan), dat heden de 27^e met de avond begon¹⁵⁸ en ik zag dat te Jeruzalem de dagloners en functionarissen een verlofdag hadden; het was als een vreugdefeest (cfr. Amos, 8, 5); het was een rustdag en er werd heden niet gedoopt.

Op de daken van de synagogen hingen op het ‘Feest van de Nieuwe Maan’ vanen uit aan lange stangen. Deze lange vanen of doeken waren meerdere keren geknoopt; de wind speelde erin en deed de vouwen tussen de knopen zwellen. Door het getal knopen kondigde men de mensen in de verte aan de hoeveelste maand men nu ingetreden was; zulke vanen werden ook in de oorlog als teken van zege of van gevaar uitgestoken.

28 januari = 1 Sebat; Nieuwe Maan. –

Jezus bereidde door prediking de gehele volgende dag (de 28^e) op de doop vele mensen voor, die gisteren daar aangekomen waren en er overnacht hadden.

¹⁵⁸ Men voelt dat het verhaal niet vlot; hierop wijst ook het ontbreken van datums, door ons hier aangevuld.

De Nieuwe maan valt echter wel degelijk op 28 januari; dit blijkt uit nr. 408, einde, waar op 18 februari of 22 Sebat een feest vermeld wordt.

Wanneer 22 Sebat overeenkomt met 18 februari, dan komt 1 Sebat overeen met 28 januari.

Heden werd er evenmin gedoopt, omdat er een feest gevierd werd wegens de dood van een boze koning Alexander Janneüs¹⁵⁹.

De doopplaats is sierlijk ingericht, maar ik was telkens wegens ziekte niet in staat om alles nauwkeurig te beschrijven; maar zij blijven hier nog lang; ik zal het dus nog wel eens kunnen zien en het dan vertellen.

Wandeling met Lazarus. – Magdalena.

401.

29 januari. –

Reeds in de vroege morgen van de volgende dag begonnen Andreas en de andere leerlingen degenen te dopen, *die Jezus gisteren had voorbereid.*

Ondertussen zag ik Jezus met Lazarus en met Obed, Simeons zoon – beiden waren gisteravond teruggekeerd – zonder iemand anders, 's morgens vroeg weggaan van de doopplaats waar men het dopen hervat had.

Zij richtten zich tussen Bethogla en het meer westelijk gelegen Ofra door naar de omstreken van Bethlehem. (Bedoeld is het Ofra van nr. 354, dus eigenlijk Afara of Afra, nr. 354, voetnoot 125).

Jezus ondernam deze wandeling om Lazarus de gelegenheid te geven Hem te vertellen wat men te Jeruzalem over Hem uitstrooide en *om zelf door hem de vrienden van daar te onderrichten hoe in die omstandigheden hun*

¹⁵⁹ Alexander Janneüs, een ontaarde afstammeling van de dappere Makkabeeën, was een wrede, heerszuchtige tiran, die veroveringsoorlogen voerde.

Afgezien van dit recent ingestelde feest, tekent de joodse kalender op 1 Sebat ook een vastenfeest of -dag aan, wegens de dood van de oudsten, de medewerkers van Josuë.

houding diende te zijn. Naar de kant van Bethlehem gaande volgden zij de weg die Jozef en Maria gevolgd waren; zij betraden hem 3 uren ver en kwamen aan een rij arme herderswoningen in een eenzaam gewest. (Zij kwamen b.v. bij het huis een uur ten zuidwesten van Nebi Moesa).

Lazarus vertelde Jezus de geruchten die te Jeruzalem over Hem in omloop waren; hoe de enen tegen Hem verbitterd waren, anderen met Hem spotten en nog anderen benieuwd naar Hem waren; en hoe er gezegd werd dat zij wilden zien of Hij, als Hij naar het paasfeest kwam, dan ook zo stoutmoedig met zijn wonderen zou zijn in een grote stad vol geleerden, zoals bij het onwetende volk in de dorpen van Galilea.

Hij deelde ook mee wat de Farizeeën uit verscheidene steden van Hem te Jeruzalem bericht hadden en wat hij wist over de uitslag van hun spionagedienst.

Jezus stelde hem nopens dit alles gerust en wees hem vele plaatsen aan in de boeken der profeten, waarin dit alles voorzeggd en voorafgebeeld was. Hij zei hem ook dat Hij nog een dag of acht in de Jordaanstreek zou blijven en dan weer naar Galilea trekken; dat Hij met Pasen naar Jeruzalem zou komen en na dit feest zijn leerlingen roepen; Hij troostte hem over Magdalena, van wie Hij zei dat er reeds een vonk der zaligheid in haar gevallen was, een vonk die toenemen en haar geheel in vlam zetten zou.

402.

Zij bleven de gehele dag bij de herderswoningen, waar zij op brood, honig en vruchten onthaald werden; hier woonden een twintigtal herdersweduwen, die in hun oude dag de nodige hulp van volwassen zonen ontvingen. Hun woningen waren arme hutten, een korte afstand van elkander gescheiden en gedeeltelijk van nog groeiende takken gemaakt. Enige van die vrouwen hadden Christus in de kribbe na zijn geboorte met gebeden en

offeranden vereerd. *Jezus onderrichtte hier*, ging in de verscheidene hutten en genas enige vrouwen.

Één van hen was hoogbejaard, zeer ziek en uiterst mager; zij woonde in een kleine hut en lag op een bed van loof. Jezus leidde haar bij de hand naar buiten; die vrouwen hadden een gemeenschappelijke eet- en bidplaats. (Dit doet vermoeden dat het wellicht Essenerinnen waren).

30 januari. –

Het voorgaande verhaalde de zienster eigenlijk op 30 januari, in de voormiddag, tussen 10 en 11 uur, de leemte van gisteren aanvullend.

Kort hierna zei ze: Ik zag Jezus met Obed en Lazarus heden reeds op dezelfde weg waar Hij ging, toen Joannes uitriep: “Ziet het Lam Gods.” Enige leerlingen gingen (toen) vóór en enige achter Hem.

Nog later zei Katarina:

Lazarus en Obed zijn naar Jeruzalem teruggekeerd.

31 januari. –

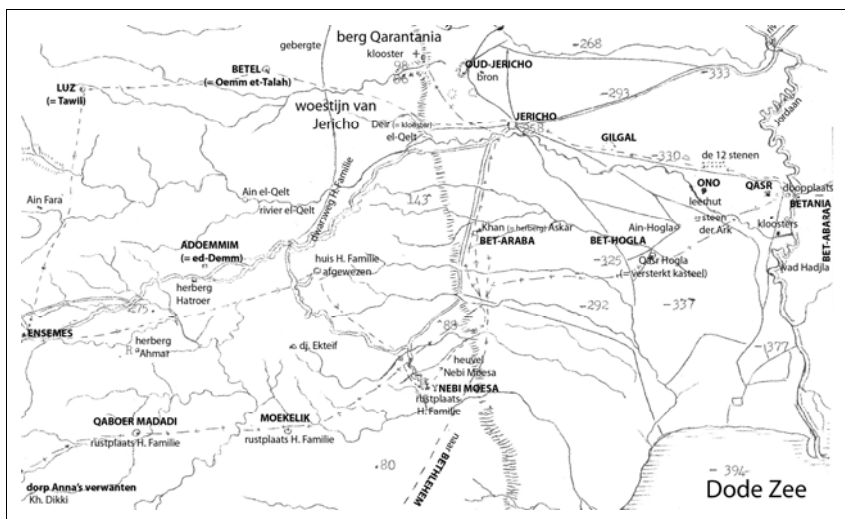
Heden gaf *Jezus onderricht op de doopplaats en velen werden gedoopt.*

Jezus te Adoemmim.

1 februari. –

Jezus is heden met de meeste van zijn leerlingen over Bethogla naar Adoemmim gegaan. Deze plaats ligt zeer verborgen in een verschrikkelijk wild gewest, waar niets dan bergkloven zijn en waar de weg die tegen de rots wanden loopt, niet zelden zo smal is

dat er nauwelijks een ezel kan gaan¹⁶⁰; ze ligt zowat 3 uren van Jericho, op de grens van Benjamin en Juda (Jos. 15, 7; 18, 18).

Het is een asielpaats voor moordenaars en ander misdadigers, die hier tegen de doodstraf in veiligheid zijn¹⁶¹.

¹⁶⁰ Behendigheit der ezels op bergpaden. – Zie fasc. 4, nr. 109, voetnoot 232.

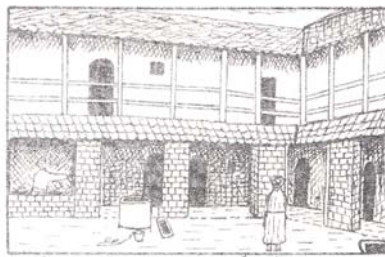
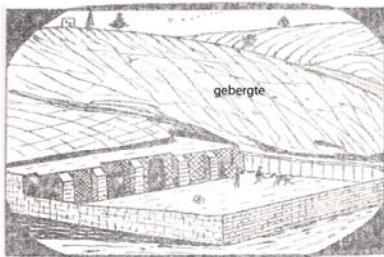
¹⁶¹ De zienster tekent in weinige woorden als ooggetuige zeer juist het gewest. Zo spreken er ook reizigers over: een woester, verlatener en troostelozter gewest dan deze verschrikkelijke woestijn kan men zich nauwelijks indenken ...

Bij Adoemmim ziet men in het lager gedeelte van een bergkloof, die afgrondelijk diep is, kunstmatige spelonken en uithollingen, waaronder er zeer oude zijn. Het predicaat 'verborgen', dat K. op Adoemmim toepast zal wellicht van deze dieper gelegen plaatsen te verstaan zijn, want Adoemmim zelf lag op een heuvel; ook van de verlatenheid en eenzaamheid van het district.

Wellicht zijn die kunstmatige spelonken ook de steengroeven waarin de leden van de verbeteringsschool arbeid te verrichten hadden.

Het gewest is des te meer huiveringwekend, daar de doorgang, althans vroeger, zeer gevaarlijk was. De spelonken en schuiloornden in deze doolhof

van ravijnen maakten deze woestijn tot een verblijf van jakhalzen en allerhande wilde dieren en nog wilder struikrovers. Arenden zweven boven de bergen, als wachtten en loerden zij op een prooi, op het lijk van een roekeloze reiziger, die zich zonder begeleider door de engte waagt en zijn vermetelheid wellicht met de dood moet bekopen. Ook lokaliseert de traditie hier de scène van **de parabel van de barmhartige Samaritaan, een parabel die volgens menig exegeet een ware geschiedenis geweest is.**

Herberg van de barmhartige Samaritaan tussen Jeruzalem en Jericho bij Adoemmim.

Oosterse herberg, kort beschreven:

Essentieel bestaat ze uit een rechthoekige muur die rondom een binnenhof loopt en één ingang heeft. Naar gelang ze arm en ongerieflijk of rijk en comfortabel is loopt binnen langs de muur een afdak met gang (soms ook geen) of een rij armer of rijker kamers, voorafgegaan door een schameler of mooier zuilen- (of staken-)gang, som ietwat hoger dan binnenplein. Op dit plein is een waterput voor mensen en dieren. De herberg kan een voor- en achtergebouw hebben.

De resten van Adoemmim vindt men op een heuvel, halverwege tussen Jericho en Jeruzalem. Het heet nog met zijn oude, gearabiseerde naam ed-Demm, dat afgeleid is van het Hebreeuws 'DAM' = bloed; meervoud: 'Dammim'.

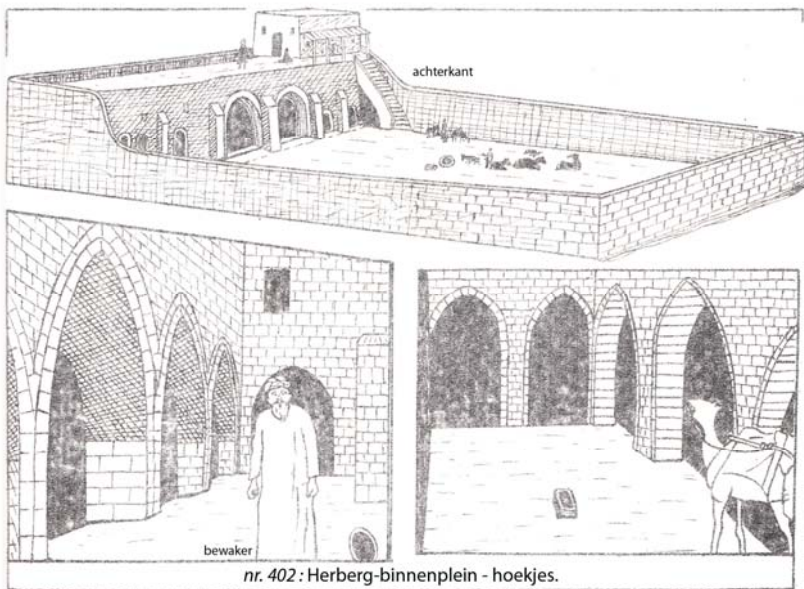
De zienster meent verband te zien tussen de naam bloed en de bloedvergieters, die hier boete deden.

Sommige geleerden echter verklaren de naam door de rode kleur van enige rotsen, die sterk afsteekt tegen de eentonig grijze kleur van de gehele omgeving.

Reeds de Romeinen hebben te Adoemmim ter bewaking van de doorgang een castellum of burg gebouwd.

Eusebius en Hiëronymus maken er melding van. De kruisvaarders hebben de vesting hersteld en de overblijfselen heeft V. Guérin beschreven in deel II van Samarie, blz. 154.

500 meter ten zuidwesten van ed-Demm ligt aan de weg de gekende herberg van de barmhartige Samaritaan, in het Arabisch Khan el-Hatroer geheten.

Zie afbeelding hierboven, waarop men nog een drietal andere binnenhoekjes ziet van voornamer herbergen.

De pelgrims bezoeken meestal deze herberg op hun tocht naar de Jordaan; ze is gebouwd op de fundamenteën van een oude herberg; ze ligt onder ed-Demm en aan de klimweg van Jericho naar Jeruzalem en op een hoog punt van de weg; aan beide zijden bereikt men met een oprit de herberg.

Een woord over die vermaarde weg.

Hij bestaat hier en daar uit trappen en elders zijn de stenen uit elkaar geweken. Van Jericho tot Adoemmim loopt hij aan de zuidkant van de rivier el-Qelt, waarvan hij de bochten volgt. Hoe verder naar het westen, hoe dieper het ravijn en hoe steiler de bijna loodrechte rotswanden die de el-Qelt insluiten. De klimweg loopt parallel ermee.

Dikwijls lijkt hij op een kornis of smalle rotsrand, die tegen de bergwand aanleunt.

Nu is die weg verbeterd, maar vroeger kon een misstap een dodelijke val in de diepte ten gevolge hebben.

Nu kan men ook de oostelijke helft vermijden door een uur ten oosten van ed-Demm een zuidwaartse omweg in te slaan.

Zij staan hier onder bewaking, tot zij, hetzij zich gebeterd hebben, hetzij (als beternis uitblijft) zij na die tijd als slaven tot zware arbeid in steengroeven en op het land veroordeeld worden. Wegens die bestemming had men deze plaats de ‘rode, bloedige klimweg’ genoemd (*der Steg der Roten, der Blutigen*). Deze veiligheidsplaats bestond hier reeds vóór David.

Na Jezus, onder de eerste vervolging van de Gemeente verloor ze dit voorrecht (of hield men er geen rekening meer mee). Later werd er een versterkt klooster als een vesting door de eerste broeders van de H. Graforde gebouwd.

Zij verstaat hieronder een genootschap tot bewaking en verering van het H. Graf; zij zag dat het ontstaan was onder de eerste bisschoppen van Jeruzalem.

Van Jericho tot bij de Olijfberg stijgt de weg ononderbroken, d.i. van 258 m onder de zeespiegel tot 750 m erboven.

Adoemim is geen van de 6 toevluchtsteden, die in Josuë 20 genoemd zijn. In zulke steden vond iemand een veilig onderkomen die toevallig en onvrijwillig iemand de dood had veroorzaakt.

In de mening van de Semieten moesten de verwanten van de gedode de doden, ook de onschuldige, met de dood straffen.

In Deut. 19, 8-10 schijnt gezegd dat later nog andere vrijsteden bij de reeds bestaande gevoegd mochten worden.

Zulk een stad schijnt Adoemim te zijn geweest, met dit verschil dat er reeds een evolutie in de mentaliteit had plaats gevonden: ook schuldige misdadigers konden zich daar veilig stellen, indien zij in een verbeteringsschool hun wil om zich te beteren, bewezen.

Dit schijnt ten minste de voorstelling van de zienster te zijn; het komt overeen met wat wij lezen in Guides bleus, Israël, blz. 183.

Door de auteur, een geleerde Jood en op de hoogte van de oude joodse gebruiken, wordt daar gezegd, naar aanleiding van de vrijstad Kedes: “Het werd een van die toevluchtsteden waarin een misdadiger, *un criminel*, asielrecht kon opvorderen”.

De mensen leefden hier van wijn- en fruitteelt; het was een vreselijke wildernis van bijna overal naakte rotsen; het gebeurde dat wijngaardstammen met de rotsen naar beneden rolden.

De eigenlijke weg van Jericho naar Jeruzalem liep niet door Adoemmim, maar aan de westkant van deze plaats. (Adoemmim ligt 500 m ten noorden van de weg; deze maakt een wending naar de herberg die ten zuidwesten van Adoemmim ligt). Aan deze zijde kon men er onmogelijk binnen (wegens de steilte van de heuvel). Maar een weg uit het herdersdal naar Jericho (?) lopend, doorsneed de weg van Bethogla naar Adoemmim, ongeveer een half uur vóór (ten oosten van) deze stad. (Op dit punt zijn Jozef en Maria op hun reis naar Bethlehem voorbij gekomen).

In de nabijheid van dit kruispunt was een enge en zeer gevaarlijke passage en hier duidde een stenen leerstoel de plaats aan, waar, lang vóór Christus' tijd *de parabel van de barmhartige Samaritaan en van de man die in de handen van de moordenaars viel, werkelijk geschied was.*

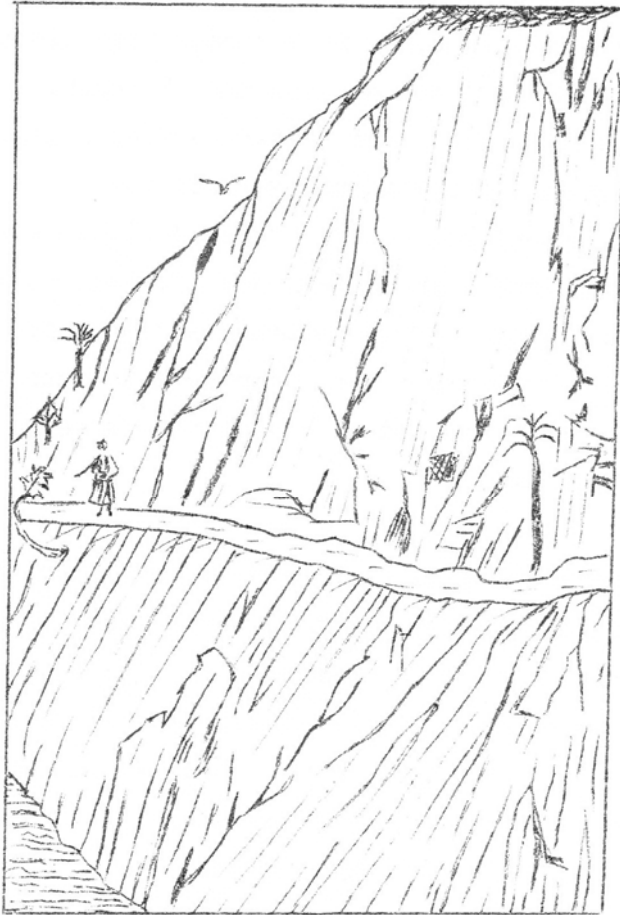
Toen Jezus naar Adoemmim trok, week Hij met zijn leerlingen een weinig van de weg af om deze plaats te bezoeken. *Daar hield Hij voor zijn leerlingen en voor de verzamelde inwoners van het gewest op de leerstoel een toespraak over de gebeurtenis die hier had plaats gehad.*

2 februari; Sabbat. –

Jezus vierde de sabbat te Adoemmim en *leraarde in de synagoge. Hij vertelde een parabel die betrekking had op de weldaad der vrijsteden voor misdadigers. Hij vergeleek dit voorrecht (waardoor zij aan de dood ontkwamen) met de genadetijd, waarin wij hier op aarde door boetvaardigheid onze schuld kunnen kwijtgescholden krijgen. Ook wekte Hij allen*

op die genadetijd niet ongebruikt te laten.

Hij genas ook vele zieken, vooral waterzuchtigen. Na de sabbat keerde Hij met de leerlingen naar de doopplaats terug.

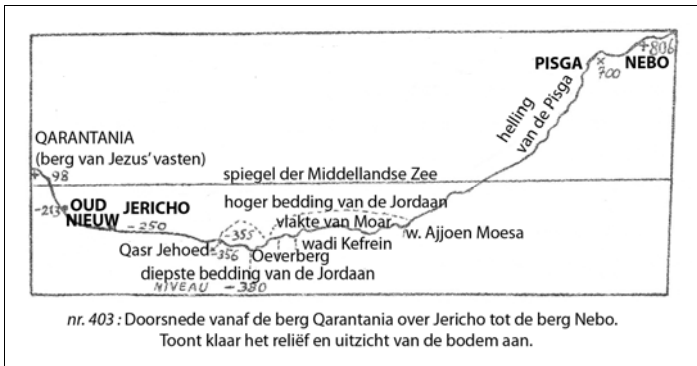
Nagetekende afbeelding die een werkelijke rotsrand-weg voorstelt, maar niet uit de streek van Adoemmim.

Jezus te Nebo.

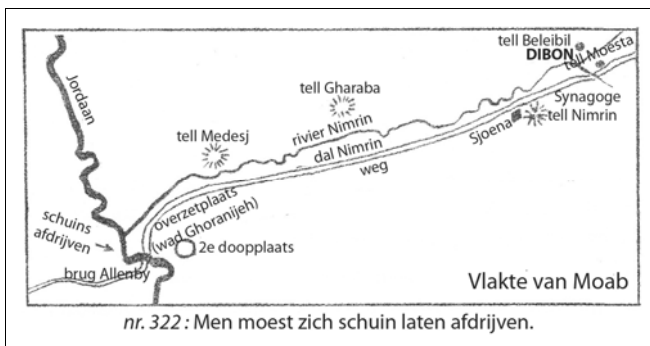
403.

3 februari. –

In de avond van de volgende dag (3 februari) verliet Jezus de doopplaats; Hij ging met de leerlingen naar de stad Nebo, die aan de overzijde van de Jordaan ligt, aan de voet van de berg Nebo, die een helling heeft van verscheidene uren lang.

Boden waren Hem komen uitnodigen om daar de mensen te onderwijzen. Er woont een gemengd volk van Egyptenaren en Israëlieten, die zich vroeger met afgoderij bezoedeld hadden. Men vond er ook Moabieten. (De vlakte van Moab tot de wadi Nimrin had lange tijd aan Moab toebehoord).

Velen van hen waren nu, dankzij het optreden van Joannes, goed gesteld, maar zij durfden zich niet wagen over de Jordaan naar de doopplaats van Jezus. Ik meen dat zij daarvoor terugschrikten, omdat de Joden een grote verachting voor hen hadden wegens een grote misdaad van hun vaders. Waarin die misdaad bestaan had, herinner ik me niet meer; zij mochten niet overal komen, doch slechts op bepaalde plaatsen; zij kwamen daarom zeer ootmoedig tot Jezus en baden Hem bij hen te komen leren en dopen. De leerlingen namen water uit de doopvijver in lederen zakken mee. Op de doopplaats bleven slechts bewakers.

Nebo ligt een half uur van de Jordaan en door een berg ervan gescheiden, en wel 5 of 6 uren van Macherunt of Macherus. De grond is er niet vruchtbaar¹⁶².

Om te Nebo te komen moet men de oostoever opstijgen en dan weer afdalen¹⁶³.

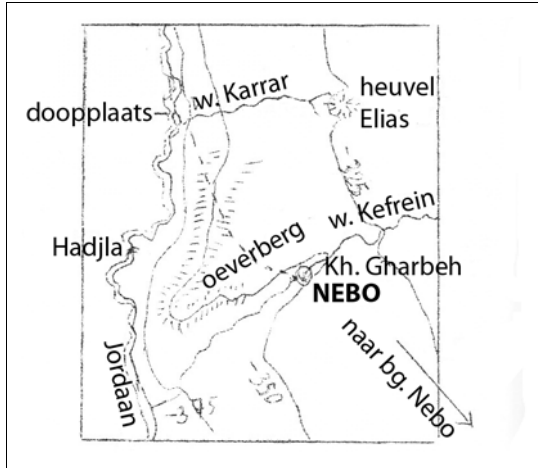
¹⁶² De grond is niet vruchtbaar. – Volgens D.B. art. Moab, zou de vlakte zeer vruchtbaar zijn. Deze tegenspraak verdwijnt door een zinsnede uit het boek 'Het epos van Israël', blz. 219: "De streek of vlakte vertoont zowel dorre als begroeide stukken grond."

¹⁶³ **Stad Nebo = Khirbet Gharbeh.** – Dit Nebo bij K. is niet het Bijbelse Nebo dat op de zuidhelling van de berg Nebo gelegen was.

Bij K. kan het woord 'berg' een gewone onbelangrijke hoogte aanduiden. Zie VOORREDE, nr. 7.

In deze omgeving heeft de Jordaan aan weerskanten hoge oevers die soms een hoogte van 60 m bereiken. Men geeft er ook de naam 'oeverbergen' aan en hier is zulk een hoogte oeverberg bedoeld, wanneer K. zegt dat hij de stad Nebo scheidt van de Jordaan.

Deze berg kan een hoogte van 40 à 50 m bereiken en met grote waarschijnlijkheid kunnen wij haar Nebo vereenzelvigen met Khirbet Gharbeh, 4 km ten zuidoosten van de doopplaats. De naam Khirbet of ruïne wijst op de resten van een oude stad. De plaats ligt, kan men zeggen, aan de voet van de berg Nebo, hoewel er nog van gescheiden door een deel van de vlakte van Moab (zie schets).

(Ongeveer) tegenover de doopplaats (even ten zuidoosten) vormt de oever een berg en daar is geen gehucht of landingsplaats en achter die oeverberg ligt Nebo; het is tamelijk groot en het ligt op een heuvelachtige grond en is nog door een dal (de vlakte van Moab) van de berg Nebo gescheiden. Er is hier nog een heidense tempel, doch gesloten, met enige gebouwen er omheen.

4 februari. –

De volgende dag, een maandag, zag ik Jezus hier in de open lucht op een leerstoel de dopelingen voorbereiden en ik zag de leerlingen hen dopen. De doopkuip was boven een waterbak geplaatst, waarin de dopelingen traden en die tot een zekere hoogte met water gevuld was. De leerlingen hadden de doophemden meegebracht; zij droegen ze opgerold om hun lichaam; gedurende de doop werden de dopelingen er mee bekleed; de boorden ervan dreven rond hen op het water. Na de doop werd hun een soort van manteltje omgehangen.

- Bij Joannes was dit als een stoel, zo breed als een handdoek.

- Bij Jezus' doop geleek het meer op een eigenlijk manteltje, waaraan een stoel met franjes vastgenaaid was; ik ben nu te zwak om het duidelijker te beschrijven.

De dopelingen waren hier meest jongelingen en grijsaards; vele anderen werden afgewezen, omdat zij zich eerst moesten beteren. Jezus genas ook verscheidene koortslidders en waterzuchtigen, die op draagbedden tot hem gebracht werden. Bij de heidenen zijn er minder bezetenen dan bij de Joden.

Jezus zegende ook het drinkwater, dat hier niet goed was; het was troebel en zoutachtig en verzamelde zich in rotsholten. Er was daar een bak waarin het door middel van lederen zakken overgegoten werd. Jezus zegende het water en wel kruisgewijs en Hij liet zijn hand op bepaalde plaatsen van het watervlak een tijdlang rusten.

Jezus nog enkele dagen in de Jordaanstreek.

404.

5 februari. –

Ik heb gezien dat de leerlingen van Betsaida en ook Natanael Chased orde op hun zaken begonnen te stellen en dat zij hoe langer hoe meer naar Kafarnaüm trokken.

In de morgen van 5 februari zag ik Jezus en de leerlingen hun klederen schorten en Nebo verlaten; zij brachten het grootste gedeelte van de dag door op de weg van Nebo naar de overzetplaats van de Jordaan, hoewel deze weg maar een uur lang is, want *Jezus hield niet op te onderrichten*. Er stonden daar vele hutten en tenten, waarin de Nebonaren hun vruchten en de uitgeperste wijn aan de hier voorbijkomende reizigers verkochten. *Voor die mensen was het dat Jezus op deze weg leerde*. Pas tegen de avond kwam Hij met de leerlingen in

zijn herberg bij de doopplaats aan. Deze herberg behoorde aan Jezus alleen toe, want Lazarus had ze voor Hem gekocht.

6 februari. –

Heden is Jezus in de omstreken bij enige landbouwers geweest en heeft daar in bijeenkomsten het woord gevoerd. Onder die landbouwers zijn vele goede mensen, die in de tijd van Joannes' prediking en doopwerk in de mondbehoeften van het volk voorzagen. Het schijnt dat Jezus nu allen tot in de kleinste hoeken van het gewest wil opzoeken, omdat Hij het weldra wil verlaten om naar Galilea terug te keren.

's Avonds keerden zij naar hun herberg terug.

7 februari. –

De volgende dag was Jezus bij een rijke landbouwer een half uur van Ono, wiens velden een ganse berg bedekken. Daar is een akker waarop men aan de ene kant nog oogst en aan de andere kant op het punt staat te zaaien. *Met het oog daarop heeft Jezus een parabel van zaaïen en oogsten verteld.*

Bij deze landbouwer hier is een oude, vervallen leerstoel mooi hersteld; hij dateert nog uit de tijd van de profeten; *op die leerstoel heeft Jezus geleerd.* Nog meer zulke leerstoelen zijn hersteld, sedert Joannes hier gedoopt heeft; hij had hun dit bevolen; zo iets ressorteerde onder zijn taak als wegbereider. Deze leerstoelen waren hier, zoals nu bij ons de kruiswegtaferelen, sedert de tijd der profeten geheel vervallen. Elias en Elizeüs hadden zich hier dikwijls opgehouden.

Jezus zal morgen (avond) te Ono de opening van de sabbat vieren; daarna volgt een feest dat op de vruchten betrekking heeft; in de laatste dagen heb ik hele korven vol vruchten naar de synagoge en de gerechtshuizen zien dragen.

Aan de doopplaats wordt door de leerlingen alles reeds afgebroken en in bewaring gelegd. Als ik me weer wat beter voel, zal ik vertellen hoe dat alles gegaan is. In de omtrek van de Steen, waarop de Verbondsark gestaan heeft, staan nu reeds wel 20 woningen.

Betabara ligt niet dicht bij de oever van de stroom (gelijk Betania), maar wel een half uur van de overzetplaats, doch men kan het van daar zien.

De tegenwoordige doopplaats van Joannes boven (ten noorden van) Betabara ligt zowat anderhalf uur van de overzetplaats verwijderd (bij de brug Ghoranijeh of uitmonding van de wadi Nimrin in de Jordaan).

405.

8 februari. –

Steeds ziek tot stervenstoe en bijna buiten het bewustzijn, kon zij slechts de volgende mededeling doen:

Op vrijdag heb ik Jezus te Ono van huis tot huis zien gaan. In het begin wist ik niet waarom, maar later vernam ik dat *zijn bezoeken ten doel hadden de inwoners aan te manen om hun tienden te betalen en de aalmoezen te doen, die gebruikelijk zijn op het boomvruchtenfeest, dat zondagavond begint.*

's Avonds vierde Hij de sabbat in de synagoge.

9 februari; Sabbat. –

Jezus leert te Ono tot het einde van de sabbat.

Zondag, 10 februari. –

Heden begonnen de toebereidselen tot het *feest voor de vruchten van het volgende jaar*;

het begon 's avonds; *het had een drievoudige reden*:

1. *omdat heden het sap in de bomen begint te circuleren.*
2. *omdat dan de tienden van de vruchten ingeleverd werden.*
3. *Tot dankzegging voor de vruchtbaarheid.*

Jesus leerde over dit alles. Men at vele vruchten; men stapelde massa's vruchten op tafelen in de vorm van figuren en schonk ze dan weg aan de armen.

Heden zijn nog wel 20 nieuwe leerlingen tot Jezus gekomen.

11 februari = 15 Sebat. –

Het zo juist vermelde boomvruchtenfeest, doch geen mededeling¹⁶⁴ wegens de hevige ziekte van de zienster.

¹⁶⁴ Katarina vermeldt hier een feest dat men in de latere joodse kalenders niet meer vindt, maar wel in de kalender die voor de oudste gehouden wordt, de 'Megillath Thaanith', 'het boek der terneergeslagenheid'.

Hierin zijn alle feesten en vastens aangeduid, die oudtijds bij de Joden gebruikelijk waren, maar nu niet meer onderhouden worden en daarom uit hun gewone kalenders weggevallen zijn. (Encycl. Théol. Migne, T. I, blz. XLVIII).

In Guides bleus, Israël, blz. 76 lezen wij:

"Het feest 'Toe bisvat' of het Nieuwjaar van de bomen valt op 15 Sebat.

Reeds ten tijde van de Talmuds was 'het eten van vele vruchten' het kenmerk van dit feest.

Nu is het bomenfeest opnieuw in Israël ingevoerd. Men plant ook nieuwe bomen op die dag om het land weer te bebossen. De verering en de liefde voor de bomen blijft een van de grote tradities bij de Israëlieten: "Gij zult de bomen niet vernietigen," zegt immers Deut. 20, 19, "want de boomvruchten zijn het leven van de mens."

Terugkeer naar Galilea. – Een dodenopwekking. – Magdalena.

Op 12 februari, nog steeds dodelijk ziek, vertelde K. wat Jezus gisterenavond, 11 februari, het laatst had gedaan:

Na het sluiten van het ‘bomenfeest’ verliet Jezus Ono en begaf zich met een twintigtal leerlingen de reis aan naar Galilea. Zijn weg echter bracht Hem eerst in het gewest waar Jakob (de vader van de H. Jozef) een veld heeft bezeten (nabij het weideland dat ook Joakim daar had; fasc. 11, nr. 298; fasc. 1, nr. 18, voetnoot 41; fasc. 9, nr. 226; fasc. 4, nr. 109 einde, voetnoot 236). In dit gewest vertoefde Jezus in die herdershuizen, in één waarvan Jozef en Maria op hun reis naar Bethlehem zo bars afgewezen waren geworden. Hij bezocht er eerst de bewoners van de goede herberg *tot wie Hij onderrichtende woorden sprak en ging dan overnachten in de herberg van die boze mensen, die Hij vermaande*. De vrouw leefde nog; zij lag ziek te bed. Jezus genas haar en overnachtte daar¹⁶⁵.

¹⁶⁵ Van Ono uit begint Jezus zijn reis naar Galilea met een omweg, eerst naar het zuidwesten tot Nebi Moesa. Jozef en Maria werden hier, na eerst een spotwoord van de man geïncasseerd te hebben, goed en liefdevol onthaald, zowel door de man als door de vrouw. Jezus onderricht nog deze mensen en gaat dan noordwestwaarts naar het huis waar men hen zonder meer ruw had afgewezen. Dit huis ligt 3 à 4 km ten oosten van ed-Demm of Adoemmim. De mensen uit dit laatste huis had Hij reeds bezocht en vermaand op 2 oktober, fasc. 11, nr. 299. *Toen heeft Hij de man tot berouw gebracht, maar om hem nog eerst te laten boeten en hem de vergiffenis waardig te maken heeft Hij geweigerd iets van hem aan te nemen. Nu acht Jezus het uur van vergiffenis gekomen: Hij overnacht in zijn huis en geneest zelfs zijn zieke vrouw.*

Wij vermeldden ook het grondbezit, het weiland van Joakim in hetzelfde gewest en de bezittingen van beiden zijn te lokaliseren in het gewest van Aïn en Deir el-Qelt. Deir el-Qelt is een Grieks klooster, dat een voortzetting is van het oude Essenerklooster, waarheen Joakim zijn toevlucht nam na zijn versmading in de tempel door de priester Ruben. Dit klooster hangt als het ware aan de noorderwand van het diepe rivierdal el-Qelt, 8 km ten westen van Jericho. Al de hier genoemde plaatsen en namen vindt men duidelijk op het kaartje in fasc. 4, einde nr. 109 (blz. 440).

12 februari. –

Heden trok Jezus door Aroema (8 uren ten noorden van Adoemmim), waar Hij zich reeds van 22 tot 24 oktober had opgehouden (fasc. 11, nr. 330). Jäirus, een nakomeling van de Esseen Chariot had heden een bode naar hier tot Jezus gezonden, om Hem aan de beloofde hulp te herinneren. Die man woonde in het naburige, ietwat verachte Fasael en hij had Jezus toen reeds gebeden zijn zieke dochter te komen genezen, *hetgeen Jezus hem ook beloofd had*, maar nu was die dochter zo even gestorven. *Hierop liet Jezus zijn leerlingen alleen verder reizen en Hij duidde hun een plaats aan waar Hij weer bij hen zou komen.* Hijzelf ging nu met de bode van Jäirus mee naar Fasael. (Hetzelfde Fasael als in fasc. 11, nr. 331, voetnoot 111).

Toen Jezus het huis van Jäirus binnentrad, waren alle maatregelen voor de begrafenis van de dochter reeds getroffen. (Ze geschiedde normaal nog dezelfde dag). Zij lag opgebaard en in grafdoeken en -windsels gehuld; familieleden zaten er omheen te klagen en te treuren. (Commentaar op dit gebruik bij nr. 890).

Jezus liet nog meer dorpelingen rondom haar bijeenkomen en beval de lijkdoeken en windsels los te maken; dan vatte Hij de dode bij de hand en gebod haar op te staan. Anstonds richtte zij zich op en stond overeind. Zij was ongeveer 16 jaren en muntte niet uit in godsvrucht; zij had ook weinig liefde voor haar vader, hoewel deze haar een overgrote liefde toedroeg. Zijn liefdevolle omgang met arme verachte mensen stootte haar tegen de borst.

Jezus wakte haar op uit de dood van het lichaam, maar ook van de ziel; daarna heeft zij zich gebeterd en later is zij ook tot de Gemeente van de heilige vrouwen gekomen.

Jezus verzocht alle aanwezigen dit wonder niet voort te vertellen; om dezelfde reden had Hij er ook voor gezorgd dat er geen

leerlingen aanwezig waren. Deze Jairus is te onderscheiden van de Jairus van Kafarnaüm, wiens dochter later door Jezus eveneens van de dood opgewekt werd.

13 februari. –

Jezus verliet Fasaël, ging naar de Jordaan, voer er over, trok noordwaarts door Perea, kwam bij Soekkot weer op de westzijde van de stroom en richtte zich naar Jizreël. Dit geschiedde op woensdag, 13 februari.

(Hier is Soekkot bedoeld, een ander dan dat bij Ennon.

Het ligt 3 uren ten zuiden van Skytopolis aan de westkant van de Jordaan; het is genoemd in I Kon. 7, 46, maar is nu geheel verwoest).

407.

14 februari. –

De zienster is bijna stervend. Derhalve zijn wij haar nog veel dank verschuldigd voor het weinige dat zij boven gebrekkig vertelde en voortvertelt:

Heden, donderdag, was *Jezus te Jizreël, waar Hij preekte en vele wonderen deed*, en dit onder een enorme volkstoeloop. Alle leerlingen uit Galilea waren Hem hier tegemoet gekomen: Nathanael Chased, Nathanael de bruidegom, Petrus, Jakobus, Joannes, de zonen van Maria van Kleofas, enz. Zij waren allen hier.

Lazarus, Marta, Serafia en Joanna Chusa, die vroeger uit Jeruzalem afgereisd waren, hadden Magdalena te Magdalum bezocht en haar overreed om mee te gaan naar Jizreël, ten einde die wondermens, die prachtfiguur, die zo wijze, welsprekende en innemende Jezus, wiens naam het land door op ieders lippen lag, ten minste eens te zien, indien het onmogelijk zou zijn Hem te horen.

Magdalena had toegegeven aan hun smeken en was hen met vertoon van ijdele pracht hierheen gevolgd. Toen zij hier uit haar

herberg door een venster (waarschijnlijk van een bovenkamer) Jezus met zijn leerlingen door de straat zag komen en *Jezus een doordringende blik op haar wierp, drong die oogslag zo diep in haar ziel*¹⁶⁶, *dat zij, wonderbaar getroffen; in beschaming en verwarring geraakte en in haar binnenste zo geschokt en overhoop gesmeten was, dat zij uit haar herberg in een gesticht van melaatsen liep.* Dit was tevens een soort hospitaal voor bloedverliezende vrouwen en stond onder het bestuur van een Farizeeër; zij vloog daarbinnen uit een overweldigend gevoel van haar ellende. De herbergverzorgers, die wisten welk leven zij leidde, spotten: “Daar is zij op haar plaats, bij melaatsen en bloedverliezende vrouwen.”

Maar Magdalena was in een melaatsenhuis gelopen om zich te verootmoedigen: zozeer had de blik van Jezus haar overstuur gebracht, want zij had uit ijdelheid, om op een afstand van zo vele verachtelijke armen te blijven, zich in een voornamer herberg dan de andere vrouwen begeven.

¹⁶⁶ Blik van Jezus. – Naar aanleiding van Jezus' contact met Natanael in nr. 204 en 376 is reeds sprake geweest van Jezus' doordringende blik. Hier wordt Magdalena er nog meer door geschokt dan vroeger Natanael.

Naar ieders behoeften heeft die blik natuurlijk verschillende uitwerkselen.

Ook de begenadigden op wie Jezus' blik ooit mocht rusten, kunnen meespreken.

Zo zegt zuster Jozefa Menendez over de kracht van Jezus' oogslag: *“Wat in Jezus' verschijningen altijd de grootste indruk op mij maakt, zijn de zo schone ogen van Jezus, waarvan de blik zo diep in de ziel doordringt.”*

Gaarne spreekt de zuster van die blik die op zichzelf reeds vrede is (of voor andere personen: waarschuwing) (cfr. Un appel à l'Amour, 431; 596).

We moeten later nog de aandacht vestigen op *een ander verschijnsel in Jezus' persoon, nl. in sommige omstandigheden gezien te worden, omringd door een zekere glans.*

Marta, Lazarus en de overige vrouwen zijn hierop met haar naar Magdalum teruggereisd en hebben daar, waar ook een synagoge is, de volgende sabbat gevierd.

Jezus te Kafarnaüm.

408.

15 februari. –

Tegen avond is Jezus vóór de sabbat te Kafarnaüm aangekomen. Eerst bezocht Hij zijn Moeder. Nadat Hij *hier onderrichtend had gesproken*, nam Hij weer zijn intrek in het huis dat aan de bruidegom van Kana toebehoort. Alle leerlingen waren hier verzameld.

16 februari; Sabbat. –

Op zaterdag leerde Hij tot het einde van de sabbat. Men had uit alle hoeken van het land zeer vele zieken en bezetenen tot Hem gebracht en *Hij genas de zieken* in het openbaar vóór al zijn leerlingen en *dreef de duivelen uit* de bezetenen onder het stuwen van een steeds toenemende menigte volk.

Afgezanten van Sidon kwamen Hem hier verzoeken naar hun stad te komen en Hij beloofde het hun.

Dan kwamen er ook afgevaardigden uit Cesarea-Filippi of Paneas, die Hem eveneens dringend naar hun stad ontboden. *Tot hun troost beloofde Hij hun dit in de toekomst te zullen doen.*

17 februari. –

Het gedrang nam zodanig toe dat Hij de zondagmorgen Kafarnaüm verliet. Hij week met enige leerlingen naar een gebergte, ongeveer een uur ten noordoosten van Kafarnaüm tussen deze stad en de uitmonding van de Jordaan in het Meer. Daar zijn vele ravijnen, waarin Hij zich afgezonderd en gebeden heeft.

De heuvel waarop Hij onlangs, toen Hij van de berg (der uitzending) bij Betanat kwam, met zijn leerlingen de schepen van Petrus en Zebedeüs op het Meer had gezien, is een zuidelijke uitloper van dit gebergte en zo ligt die heuvel nader bij het Meer dan het gebergte, waar Jezus zich nu bevindt. (Zie fasc. 12, nr. 392). De leerlingen die bij Hem waren, daalden af naar de visserswoningen bij het Meer om over Jezus te vertellen.

Andreas bleef te Kafarnaüm en richtte daar het woord tot de toegestroomde menigte, aan welke hij uitvoerig vele wonderen van Jezus vertelde.

‘s Avonds kwam Jezus terug naar de woning van zijn Moeder tussen Betsaida en Kafarnaüm. Ook Lazarus, Marta en de overige vrouwen van Jeruzalem waren van Magdalum nog hierheen gekomen om afscheid te nemen en naar Jeruzalem terug te gaan. *Jezus troostte hen over Magdalena en maande Marta, die zich overdreven bezorgd maakte, tot gematigdheid en betrouwen aan.*

Magdalena was diep geschokt geworden, en toch zal zij nog op erge wijze hervallen; zij had haar opschik nog niet afgelegd, maar verklaard dat het met haar stand in strijd zou zijn, even gering als de andere vrouwen gekleed te gaan.

Vanavond, heden, zondag, begon een feestdag te Kafarnaüm wegens de dood van een man die in strijd met de Wet beelden in de tempel had willen laten plaatsen¹⁶⁷.

18 februari = 22 Sebat; feest. –

Jezus is heden een tijdlang bij zijn Moeder geweest en de overige tijd heeft Hij te Kafarnaüm geleerd. Er waren daar weerom vele zieken aangebracht en *Hij genas er vele van.*

Ook gezantschappen uit meer andere steden waren Hem daar weer komen uitnodigen om tot hen te komen. Doch ditmaal waren er ook naar ik zag, zeer boze Farizeeën aanwezig; zij spraken Hem tegen en vroegen wat uit dit alles tenslotte zou worden; zij stelden het voor als was het hele land om zijnentwil in oproer; zij maakten Hem er een verwijt aan dat Hij zich in het openbaar als Leraar opwierp en dagelijks meer aanhangers won.

Doch Jezus stond hun dapper te woord met de stellige verzekering dat Hij voortaan nog openlijker zou handelen en prediken.

‘s Avonds begon een feest (vastendag) ter gedachtenis aan de verdelging van de stam Benjamin door de overige stammen tot straf van een schanddaad (fasc. 11, nr. 331, voetnoot 110).

¹⁶⁷ De man die beelden had willen plaatsen. – Deze man zal de zienster later noemen, maar zijn naam is ook gekend door de Joden, ofschoon men nu niet meer weet wie hij geweest is. Hij heette Niscalenus.

Op 11 februari of 15 Sebat spraken we reeds naar aanleiding van het bomenfeest van de oudste joodse kalender ‘Megillath Thaanith’.

- Deze kalender geeft op 15 Sebat het bomenfeest aan, maar ook
- op 22 Sebat het feest voor de dood van die Niscalenus.
- Bovendien geeft hij ook het vastenfeest, voor de quasi-uitmoording van de stam Benjamin op 23 Sebat. Dit laatste wordt door latere joodse kalenders op 20 en ook op 30 Sebat gesteld.

Onze K. is altijd in goed gezelschap.

Ik zag dat men die dag in het gewest Fasaël, waar Jezus onlangs de dochter van Jairus opgewekt heeft, alsook in Aroema, Giba (= Gibat Saül, waar de moord gepleegd werd), bijzonder streng onderhield.

Juist in die gewesten immers hadden die gebeurtenissen (het verkrachten, in stukken snijden der vrouw, de oorlog) plaats gehad. Daar zag ik de vrouwen een zekere offerande brengen en vooral de vasten nauwgezet onderhouden.

19 februari = 23 Sebat; vasten. –

Door Natanael Chased afgehaald ging Jezus in de nacht (van 18 op 19 februari) met Andreas, Petrus en de zonen van Maria van Kleofas en die van Zebedeüs, naar Gennabris, de woonplaats van Natanael Chased.

Ik zag hen daar dinsdag vroeg (19 februari) aankomen. Natanael had daar een herberg voor Hem gehuurd. Vóór de stad is Jezus voorbij Natanaels huis gekomen, zonder er binnen te gaan.

Natanael de bruidegom is in deze tijd met zijn vrouw ook te Kafarnaüm en te Jizreël geweest. De doopplaats bij Ono werd bewaakt door inwoners van het dorp, die mekaar aflosten.

Jezus genas te Gennabris razende bezetenen en leraarde. Een grote baan loopt door deze stad (= het huidige Loebijeh, op een imposante heuvel aan de grote weg gelegen). De mensen zijn hier niet zo eenvoudig (door drukker contact met de wereld) als in de omgeving van het Meer. Zij spreken Jezus wel niet openlijk tegen, maar nochtans hebben velen zijn woorden onverschilliger opgenomen dan die bij het Meer.

De zienster wijst in de verte en zegt: “Kijk! daar op die hoogte zie ik Gennabris liggen; ik kan wel 8 steden in de omtrek zien, maar nu weet ik hun namen niet.”

Benevens de toekomstige apostelen was ook Jonatan, de halve broer van Petrus, naar Gennabris meegekomen. De andere

leerlingen hadden zich in het gewest van Kafarnaüm en Betsaïda verspreid en verhaalden daar alles wat zij van Jezus wisten door horen of zien.

Ik vermoed dat Jezus tijdens dit verblijf in Galilea nog eenmaal tot zijn Moeder zal terugkeren en over ongeveer 14 dagen naar de streek van Jeruzalem zal trekken (nl. op 7 maart, dus binnen 16 dagen. Cfr. nr. 424).